τῆς ὁδηγίας 64/221, εἶναι οὐσιῶδες νά ἀποδεικνύεται σαφῶς ὅτι ἡ ἀρχή ἀσκεῖ τά καθήκοντά της μέ πλήρη ἀνεξαρτησία καί ὅτι δέν ὑπόκειται, ἀμέσως ἤ ἐμμέσως, κατά τήν ἄσκηση τῶν καθηκόντων της, στόν ἔλεγχο τῆς ἀρχῆς, ἡ ὁποία καλεῖται νά λάβει τά προβλεπόμενα στήν ὁδηγία μέτρα.

6. Ἐνῶ τό ἄρθρο 9 παράγραφος 2 τῆς ὁδηγίας 64/221 δέν ἀποκλείει τήν ἀπ' εὐθείας προσφυγή τοῦ ἐνδιαφερομένου ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, ἐν τούτοις δέν τό ἐπιβάλλει καί ἀφήνει στά Κράτη μέλη τήν σχετική εὐχέρεια ἐπιλογῆς, ἐφ' ὅσον διασφαλίζεται ἡ ἄσκηση τῆς προσφυγῆς αὐτῆς, ὅταν τό ζητεῖ ὁ ἐνδιαφερόμενος.

7. Οἱ προϋποθέσεις ὑπό τίς ὁποῖες ὁ ἐνδιαφερόμενος πρέπει νά δύναται νά προβάλλει τά μέσα ὑπερασπίσεώς του τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς καί νά ἐπικουρεῖται ἤ νά ἐκπροσωπεῖται κατά τούς διαδικαστικούς ὅρους πού προβλέπονται στήν ἐθνική νομοθεσία δέν δύνανται νά εἶναι δυσμενέστεροι γιά τόν ἐνδιαφερόμενο ἀπό τούς ἐφαρμοζόμενους ἐνώπιον ἄλλων ἐθνικῶν ἀρχῶν τοῦ ἴδιου τύπου.

Στίς συνεκδικαζόμενες ὑποθέσεις 115 καί 116/81, πού ἔχουν ὡς ἀντικείμενο αἴτηση τοῦ προέδρου τοῦ Tribunal de première instance τῆς Λιέγης, δικάζοντος κατά τήν διαδικασία τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων, πρός τό Δικαστήριο κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, μέ τήν ὁποία ζητεῖται, στό πλαίσιο τῆς διαφορᾶς πού ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ αἰτοῦντος δικαστηρίου μεταξύ, ἀφ' ἑνός,

REZGUIA ADOUI

καί

1. ΒΕΛΓΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, ἐκπροσωπουμένου ἀπό τόν Ὑπουργό Δικαιοσύνης, καί

2. ΔΗΜΟΥ ΛΙΕΓΗΣ, ἐκπροσωπουμένου ἀπό τόν Δήμαρχο,

καί, ἀφ' ἑτέρου,

DOMINIQUE CORNUAILLE

καί

ΒΕΛΓΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, ἐκπροσωπουμένου ἀπό τόν Ὑπουργό Δικαιοσύνης,

ἡ ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τῶν ἄρθρων 7, 48 παράγραφος 3, 56 παράγραφος 1 καί 66 τῆς συνθήκης καί τῆς ὁδηγίας τοῦ Συμβουλίου 64/221, τῆς 25ης Φεβρουαρίου 1964, περί τοῦ συντονισμοῦ τῶν εἰδικῶν μέτρων γιά τήν διακίνηση καί τήν διαμονή ἀλλοδαπῶν, τά ὁποῖα δικαιολογοῦνται ἀπό λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ἀσφαλείας ἤ δημοσίας ὑγείας (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 05/001, σ. 16) καί ἰδίως τῶν ἄρθρων 3, 6, 8 καί 9,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο άπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, G. Bosco καί A. Touffait, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling καί A. Χλωρό, δικαστές,

γενικός είσαγγελεύς: F. Capotorti
γραμματεύς: P. Heim

έκδίδει τήν άκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Οί άποφάσεις παραπομπῆς, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας καί οἱ παρατηρήσεις πού κατετέθησαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί ἔγγραφη διαδικασία

1. Ἡ Adoui, γαλλικῆς ἰθαγενείας, ὑπέβαλε, στίς 3 Ἰουνίου 1980 ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν τῆς Λιέγης, αἴτηση περί χορηγήσεως ἀδείας ἐγκαταστάσεως στό Βέλγιο. Ἡ ἐν λόγω αἴτηση δέν ἔγινε δεκτή μέ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης, ἡ ὁποία ἐκοινοποιήθη στίς 15 Ὀκτωβρίου 1980 καί μέ τήν ὁποία ἐντέλλετο ἡ ἐνδιαφερομένη νά ἐγκαταλείψει τήν χώρα ἐντός 15 ἡμερῶν, μέ τήν αἰτιολογία ὅτι ἡ ἀτομική συμπεριφορά της καθιστοῦσε ἀνεπιθύμητη τήν ἐγκατάστασή της γιά λόγους δημοσίας τάξεως καί ὅτι εἰργάζετο σέ ὕποπτο ἀπό ἄποψη ἠθῶν μπάρ, στό ὁποῖο οἱ σερβιτόρες ἐκτίθενται σέ προθήκη καί ἔχουν τήν δυνατότητα νά ἀπομονώνονται μέ τόν πελάτη, συμπεριφορά ἀντίθετη πρός τήν ἀστυνομική διαταγή τῆς 25ης Μαρτίου 1977 τοῦ Δήμου Λιέγης. Στήν δικογραφία δέν διευκρινίζεται ἄν ἡ ἐντολή ἐγκαταλείψεως τῆς χώρας περιεῖχε καί ἀπαγόρευση ἐπανόδου.

Ἡ ἐνδιαφερομένη συνεμορφώθη πρός τήν ἐντολή αὐτή στίς 28 Ὀκτωβρίου 1980, ἐπανῆλθε ὅμως στό Βέλγιο ἕνα μήνα ἀργότερα δηλώνοντας τήν ἐπιστροφή της στήν δημοτική ἀρχή. Στίς 27 Νοεμβρίου τῆς ἐκοινοποιήθη ἡ ἐντολή νά ἐγκαταλείψει τήν χώρα ἐντός 4 ἡμερῶν. Μέ συστημένη ἐπιστολή τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1980, ὑπέβαλε αἴτηση, μέ τήν ὁποία ἐζήτει τήν ἔκδοση γνώμης ἀπό τήν συμβουλευτική ἐπιτροπή

άλλοδαπῶν, αἴτηση ἡ ὁποία ἐθεωρήθη ὡς ἐκπρόθεσμη ἀπό τό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, τό ὁποῖο, συνεπῶς, ἠρνήθη νά ὑποβάλει τήν ὑπόθεση στήν ἐν λόγω ἐπιτροπή καί, στίς 3 Δεκεμβρίου 1980 καί 15 Ἰανουαρίου 1981, ἐπανέλαβε τήν ἐντολή νά ἐγκαταλείψει τήν χώρα. Ἡ ἐνδιαφερομένη ἠρνήθη νά συμμορφωθεῖ πρός τίς ἐντολές αὐτές καί θεωρώντας ὅτι ἦταν θύμα αὐθαιρεσίας, ἐστράφη κατά τοῦ Βελγικοῦ Δημοσίου καί τοῦ Δήμου Λιέγης ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος, κατά τήν διαδικασία τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων, δικαστοῦ.

2. Ἡ Cornuaille, γαλλικῆς ἰθαγενείας, διαμένει στό Βέλγιο ἀπό τίς 2 Ἰουνίου 1978. Στήν ἀπό 13ης Ἰουνίου 1979 αἴτησή της περί ἀδείας ἐγκαταστάσεως δέν ἐδόθη ἀπάντηση. Ἐν τούτοις, ἡ βεβαίωση περί τῆς ἐγγραφῆς της στά σχετικά μητρῶα παρετάθη ἐπανειλημμένως. Τό κέντρο ἀλλοδαπῶν, ἀφοῦ ἔλαβε ἀπό τήν ἀστυνομία πληροφορίες, οἱ ὁποῖες περιέγραφαν τήν ἐνδιαφερομένη ὡς ὕποπτη ἀπό ἄποψη ἠθῶν σερβιτόρα σέ μπάρ πού «ἐμφανίζεται ἐνώπιον τῶν πελατῶν σχεδόν γυμνή», ἐζήτησε ἀπό τήν συμβουλευτική ἐπιτροπή ἀλλοδαπῶν τήν γνώμη πού ἐκφέρεται πρίν ἀπό ἕνα μέτρο ἀπελάσεως. Φαίνεται ὅτι, ἄν καί ἡ ἐνδιαφερομένη δέν ἦταν κάτοχος τῆς ἀδείας ἐγκαταστάσεως, τό κέντρο ἀλλοδαπῶν τήν ἐξομοίωσε μέ κάτοχο ἀδείας ἐγκαταστάσεως. Στό ὑπόμνημα πού συνέταξε στίς 25 Ἀπριλίου 1979 γιά τήν λόγω ἐπιτροπή, τό κέντρο ἀλλοδαπῶν ἀναφέρεται στήν ἐφαρμοζόμενη τώρα πολιτική ἔναντι τοῦ κύκλου τῆς πορνείας γιά νά θεωρήσει ὅτι, λόγω τῆς ἀτομικῆς της συμπεριφορᾶς, ἡ παρουσία τῆς ἐνδιαφερομένης στό Βέλγιο εἶναι ἐπιβλαβής γιά τήν δημοσία ὑγεία.

Ἡ ἐνδιαφερομένη διεμαρτυρήθη καί ἐζήτησε νά τῆς κοινοποιηθεῖ ὁ φάκελλος. Ἔπειτα ἀπό πολλές ἀρνήσεις, ἐπέτυχε νά τῆς κοινοποιηθεῖ ὁ φάκελλος χάρις σέ διαδικασία λήψεως ἀσφαλιστικῶν μέτρων πού ἐκίνησε κατά τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης. Ἡ ἐξέταση τῆς ὑποθέσεως ἀνεβλήθη ἐπανειλημμένως ἀπό τήν ἐπιτροπή. Τελικῶς, ἐκλήθη ἡ ἐνδιαφερομένη νά παραστεῖ στήν συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς στίς 11 Σεπτεμβρίου 1980. Ἡ ἐνδιαφερομένη ἐζήτησε, ἐν τούτοις, ἀναβολή, στηριζομένη στό γεγονός ὅτι εἶχε ὑποβάλει ἔγκληση ἐνώπιον τοῦ εἰσαγγελέως Λιέγης κατά τῶν συντακτῶν τῶν πληροφοριῶν πού διεβιβάσθησαν στό κέντρο ἀλλοδαπῶν γιά πλαστογραφία, δυσφήμηση, ἐξύβριση καί συκοφαντία. Ἡ συμβουλευτική ἐπιτροπή ἀλλοδαπῶν ἐξέδωσε, στίς 11 Σεπτεμβρίου 1980, ἐρήμην τῆς ἐνδιαφερομένης καί τοῦ πληρεξουσίου της, γνώμη ὑπέρ τῆς ἀπελάσεως χωρίς νά λάβει ὑπ' ὄψη τά περιστατικά πού ἀπετέλεσαν τό ἀντικείμενο τῆς ἐγκλήσεως. Θεωρώντας ὅτι τό Βελγικό Δημόσιο ἦταν ἔνοχο αὐθαιρεσιῶν, ἡ ἐνδιαφερομένη προσέφυγε στόν δικάζοντα, κατά τήν διαδικασία τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων, δικαστή.

3. Ὁ βελγικός νόμος τῆς 28ης Μαρτίου 1952 ὁρίζει ὅτι «κανείς ἀλλοδαπός δέν δύναται νά ἐγκατασταθεῖ στό Βασίλειο χωρίς νά ἔχει λάβει σχετική ἄδεια ἀπό τόν Ὑπουργό Δικαιοσύνης». Τό κύριο χαρακτηριστικό τῆς ἀδείας ἐγκαταστάσεως, συγκρινομένης μέ τό πιστοποιητικό ἐγγραφῆς στά μητρῶα, ἔγκειται στό γεγονός ὅτι ὁ κάτοχος τῆς πρώτης δέν δύναται νά ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τήν χώρα παρά μόνο γιά ἕνα περιορισμένο ἀριθμό νομίμων λόγων καί συχνά μόνο μετά ἀπό γνώμη τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀλλοδαπῶν.

Ὅσον ἀφορᾶ τά μέτρα δημοσίας τάξεως, ὁ νόμος διακρίνει τά μέτρα πού δύνανται νά ληφθοῦν ἀναλόγως μέ τό ἄν ἔχει χορηγηθεῖ

στόν ἀλλοδαπό ἄδεια ἐγκαταστάσεως ἤ ὄχι. Στήν πρώτη περίπτωση τό μέτρο τῆς ἀπομακρύνσεως συνίσταται στήν ἀπέλαση μέ βασιλικό διάταγμα κατόπιν ὑποχρεωτικῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς, ἐνῶ στήν δευτέρα περίπτωση, ὁ Ὑπουργός Δικαιοσύνης διαθέτει ἕνα ὁπλοστάσιο ἀπό μέτρα (ἀπαγόρευση εἰσόδου, ἐκτόπιση, ἐντολή ἐγκαταλείψεως τῆς χώρας καί ἀποπομπή).

Τό ἄρθρο 3α τοῦ νόμου (τροποποίηση τοῦ ἔτους 1969) ὁρίζει ὅτι ἡ ἄρνηση χορηγήσεως ἀδείας ἐγκαταστάσεως σέ ἀλλοδαπό ὑπήκοο Κράτους μέλους τῆς ΕΟΚ, ὅπως καί κάθε ἀπόφαση περί ἀπομακρύνσεως ἀπό τήν ἐπικράτεια τοῦ ἀλλοδαποῦ αὐτοῦ πρό τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐν λόγω ἀδείας, ἐξετάζεται, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου, ἀπό τήν ἐπιτροπή. Ὁ ἐνδιαφερόμενος δύναται νά ζητήσει τήν γνώμη τῆς ἐν λόγω ἐπιτροπῆς μέ συστημένη ἐπιστολή πρός τόν Ὑπουργό Δικαιοσύνης ἐντός προθεσμίας 8 ἡμερῶν ἀπό τήν ἡμερομηνία κατά τήν ὁποία ὁ ἀλλοδαπός ἔλαβε γνώση τῆς ἀρνήσεως ἐκδόσεως τῆς ἀδείας ἐγκαταστάσεως ἤ τοῦ μέτρου ἀπομακρύνσεως πρό τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀδείας.

Ὁ νόμος τῆς 28ης Μαρτίου 1952 ἐτροποποιήθη ἀπό τόν νόμο τῆς 15ης Δεκεμβρίου 1980. Οἱ τροποποιήσεις πάντως δέν ἔχουν ἐπίπτωση στήν περίπτωση τῶν προσφευγουσῶν στήν κυρία δίκη.

Ἡ ἐπιτροπή σύγκειται ἀπό ἕνα δικαστή, ἕνα δικηγόρο καί ἕνα ὑπάλληλο τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν (ἄρθρο 10α). Τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς διορίζονται γιά 3 χρόνια ἀπό τόν βασιλέα. Ἡ διαδικασία καί ἡ λειτουργία τῆς ἐπιτροπῆς ρυθμίζονται ἀπό τό «arrêté royal» (βασιλικό διάταγμα) τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1969. Ἡ ἐπιτροπή ἐπιλαμβάνεται τῶν ὑποθέσεων κατά τόν τρόπο πού ἀναφέρεται ἀνωτέρω. Ἡ αἴτηση πρέπει νά εἶναι αἰτιολογημένη. Ὁ Ὑπουργός διατυπώνει τίς παρατηρήσεις του σέ ὑπόμνημα πού ἀπευθύνει στόν πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς, ἀντίγραφο δέ τοῦ ἐν λόγω ὑπομνήματος κοινοποιεῖται στόν ἀλλοδαπό. Ὁ τελευταῖος καλεῖται νά ἐμφανισθεῖ ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς κατόπιν ὁδηγιῶν τῆς διευθύνσεως δημοσίας ἀσφαλείας καί ἐπιμελεία τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς τοῦ τόπου διαμονῆς του ἤ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ καταστήματος στό ὁποῖο κρατεῖται. Δύναται νά ἐπικουρεῖται ἤ ἀντιπροσωπεύεται ἀπό δικηγόρο. Ὁ ἀλλοδαπός χάνει τό δικαίωμα ἀκροάσεως ἀπό τήν ἐπιτροπή, ἄν αὐτός ἤ ὁ πληρεξούσιός του δέν ἐμφανισθοῦν, ἀδικαιολογήτως, κατά τήν ἄποψη τῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς κοινοποιεῖται στόν Ὑπουργό Δικαιοσύνης, στόν ἀλλοδαπό καί στόν πληρεξούσιό του ἐντός 8 ἡμερῶν. Καθήκοντα γραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς ἀσκεῖ ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

4. Κατά τήν διάρκεια τῆς διαδικασίας ἀσφαλιστικῶν μέτρων, ἡ Adoui ἰσχυρίσθη ὅτι, δεδομένου ὅτι ἡ ἀτομική συμπεριφορά της οὐδέποτε προσέβαλε τήν δημοσία τάξη, ἡ ἄρνηση χορηγήσεως ἀδείας ἐγκαταστάσεως ἦταν αὐθαίρετη καί ὅτι ἡ διαδικασία πού ἀκολούθησε τό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης ἀπό τίς 22 Νοεμβρίου 1980 ἦταν ἀντικανονική. Ἀπό τά ἀνωτέρω συνήγαγε ὅτι πρέπει νά διαταχθοῦν οἱ καθ' ὧν στήν κυρία δίκη νά τῆς χορηγήσουν ἄδεια ἐγκαταστάσεως γιά χρονική διάρκεια πέντε ἐτῶν καί νά τούς ἀπαγορευθεῖ νά λάβουν οἱονδήποτε μέτρο, προκειμένου νά τήν ἐξαναγκάσουν νά ἐγκαταλεψει τήν χώρα, τουλάχιστον ἐφ' ὅσον δέν ἔχει κριθεῖ ἡ δευτέρα αἴτηση περί χορηγήσεως ἀδείας ἐγκαταστάσεως, τήν ὁποία ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπέβαλε.

5. Ἡ Cornuaille, κατά τήν διάρκεια τῆς διαδικασίας τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων, ὑπεστήριξε ὅτι προσεβλήθη τό δικαίωμα ὑπερασπίσεώς της στήν μόνη διαδικασία, ἡ ὁποία ἔπρεπε νά προηγηθεῖ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ διοικητικοῦ μέτρου τῆς ἀπομακρύν-

σεως άπό τήν έπικράτεια. Έν ὄψει τῆς κατεπειγούσης ἀνάγκης πού ἀπέρρεε ἀπό τό γεγονός ὅτι ἐπρόκειτο νά ληφθεῖ εἰς βάρος της ἀπόφαση ἀπελάσεως, ἀμέσως ἐκτελεστή, ἐζήτησε νά τῆς ἀναγνωρισθεῖ τό δικαίωμα νά λάβει ἄδεια ἐγκαταστάσεως καί νά μή συνεχισθεῖ ἡ διαδικασία ἀπελάσεως, πρίν γίνει γνωστό τό ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακρίσεως ἤ, τουλάχιστον, πρίν ἡ ὑπόθεση συζητηθεῖ, πράγματι, κατ' ἀντιμωλία, ἐνώπιον τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀλλοδαπῶν.

6. Μέ διάταξη τῆς 8ης Μαΐου 1981, ὁ πρόεδρος τοῦ Tribunal de première instance τῆς Λιέγης, δικάζων κατά τήν διαδικασία τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων, ἀφοῦ ἔθεσε ἐκτός δίκης τόν Δῆμο Λιέγης στήν ὑπόθεση 115/81 μέ τήν αἰτιολογία ὅτι ἡ συμμετοχή του περιωρίζετο στά καθήκοντα ἁπλοῦ ἐκτελεστικοῦ ὀργάνου τοῦ κράτους στόν τομέα τῆς ἀστυνομεύσεως τῶν ἀλλοδαπῶν, ἀπεφάσισε, νά ἀναβάλει τήν ἔκδοση ὁριστικῆς ἀποφάσεως στίς δύο ὑποθέσεις καί νά ὑποβάλει στό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177, τά ἀκόλουθα προδικαστικά ἐρωτήματα:

«Α — Ὡς πρός τήν ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως

1) Δύναται τό Δικαστήριο νά δώσει ὁρισμό τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας τάξεως, ἔτσι ὥστε νά δύναται κανείς νά τήν ἐπικαλεσθεῖ δυνάμει τῶν ἄρθρων 48 καί 56 τῆς συνθήκης; (ὑπόθεση 115/81)

Δύναται τό Δικαστήριο νά ὁρίσει τήν ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως κατά τά ἄρθρα 48 καί 56 τῆς συνθήκης; (ὑπόθεση 116/81)

2) Ἐπανειλημμένα τό Δικαστήριο ἔκρινε ὅτι ἡ ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως δύναται νά ἀποτελέσει ἀντικείμενο ἐκτιμήσεως ἐκ μέρους τῶν Κρατῶν μελῶν ἐντός τῶν ὁρίων τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου. Δύναται τό Δικαστήριο νά διευκρινίσει τά ὅρια αὐτά;

3) Μέ ποιό τρόπο φρονεῖ τό Δικαστήριο ὅτι δύνανται νά συμβιβασθοῦν τά πορίσματα τῆς ἀποφάσεως Van Duyn (ὑπόθεση 41-74) μέ τήν ἀρχή τῆς μή διακρίσεως τοῦ ἄρθρου 7 τῆς συνθήκης, πού καθιερώθη, ἐξ ἄλλου, στά ἄρθρα 48 ἐπ.; Ὑπό ποῖες προϋποθέσεις καί καθορισμένα ὅρια δύναται νά ὑφίσταται στήν νομοθεσία καί στήν πρακτική Κράτους μέλους διάκριση μεταξύ τῶν ὑπηκόων του καί τῶν ὑπηκόων ἄλλων Κρατῶν μελῶν, ὅταν πρόκειται γιά τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν προσώπων, ὅπως τήν ἐγγυᾶται ἡ συνθήκη; (ὑπόθεση 115/81)

Μέ ποιό τρόπο φρονεῖ τό Δικαστήριο ὅτι δύναται νά συμβιβασθοῦν τά πορίσματα τῆς ἀποφάσεως Van Duyn (ὑπόθεση 41-74) μέ τήν ἀρχή τῆς μή διακρίσεως τοῦ ἄρθρου 7 τῆς συνθήκης, πού καθιερώθη, ἐξ ἄλλου, στά ἄρθρα 48 ἐπ.; Ὑπό ποῖες προϋποθέσεις καί καθορισμένα ὅρια δύναται νά ὑφίσταται στήν νομοθεσία καί στήν πρακτική Κράτους μέλους διάκριση μεταξύ τῶν ὑπηκόων του καί τῶν ὑπηκόων ἄλλων Κρατῶν μελῶν, ὅταν πρόκειται γιά τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν προσώπων, ὅπως τήν ἐγγυᾶται ἡ συνθήκη; (ὑπόθεση 116/81)

4) Εἶναι νοητό «μία ἀτομική συμπεριφορά πού συνιστᾶ πραγματική καί ἀρκετά σοβαρή ἀπειλή, ἡ ὁποία θίγει θεμελιώδες συμφέρον τῆς κοινωνίας» (ὑπόθεση Bouchereau 30/77), νά μή ἀποτελεῖ ἀντικείμενο ποινικῆς κυρώ-

σεως ἐντός τοῦ Κράτους μέλους πού θέλει νά χαρακτηρίσει ἔτσι τήν συμπεριφορά αὐτή, προκειμένου νά ἀπομακρύνει ὑπήκοο ἄλλου Κράτους μέλους; (ὑπόθεση 115/81)

Εἶναι νοητό «μία ἀτομική συμπεριφορά πού συνιστᾶ πραγματική καί ἀρκετά σοβαρή ἀπειλή, ἡ ὁποία θίγει θεμελιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας» (ὑπόθεση Bouchereau 30/77), νά μή ἀποτελεῖ ἀντικείμενο ποινικῆς κυρώσεως ἐντός τοῦ Κράτους μέλους, πού θέλει νά χαρακτηρίσει ἔτσι τήν συμπεριφορά αὐτή, προκειμένου νά ἀπομακρύνει ὑπήκοο ἄλλου Κράτους μέλους; (ὑπόθεση 116/81)

5) Δύναται νά θεωρηθεῖ ὅτι πρόκειται περί θεμελιώδους συμφέροντος τῆς κοινωνίας, ἄν τό συμφέρον αὐτό δέν ἔχει προηγουμένως καθιερωθεῖ σάν τέτοιο ἀπό νόμο, κανονισμό ἤ ἰσοδύναμη πρακτική τοῦ κράτους πού τό ἐπικαλεῖται, ἀκόμα καί ἄν ἡ συμπεριφορά αὐτή δέν κολάζεται ποινικά; (ὑπόθεση 115/81)

Δύναται νά θεωρηθεῖ ὅτι πρόκειται περί θεμελιώδους συμφέροντος τῆς κοινωνίας, ἄν τό συμφέρον αὐτό δέν ἔχει προηγουμένως καθιερωθεῖ σάν τέτοιο ἀπό νόμο, κανονισμό ἤ ἰσοδύναμη πρακτική τοῦ κράτους πού ἐπικαλεῖται; (ὑπόθεση 116/81)

6) Δεδομένου ὅτι τό μέτρο ἀπομακρύνσεως ἀπό τήν ἐπικράτεια ἔχει συχνά χαρακτήρα κυρώσεως, μερικές φορές σοβαρότερης ἀπό μιά ποινική κύρωση, δέν πρέπει, κατ' ἀναλογία, νά ἐφαρμοσθεῖ τό ἄρθρο 7 τῆς εὐρωπαϊκῆς συμβάσεως προστασίας τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί νά θεωρηθεῖ ὅτι ἡ συμπεριφορά πρέπει τήν στιγμή πού ἐκδηλώνεται νά συνιστᾶ τιμωρητέα κατά νόμο παράβαση; Ποιά ἄλλη λύση θά πρότεινε ἐπικουρικῶς τό Δικαστήριο γιά νά ἀποκλείσει, ἐπί τοῦ προκειμένου, τήν αὐθαιρεσία τῶν ἐθνικῶν διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν; (ὑπόθεση 115/81)

Δεδομένου ὅτι τό μέτρο ἀπομακρύνσεως ἀπό τήν ἐπικράτεια ἔχει συχνά ἐπιπτώσεις, μερικές φορές σοβαρότερες ἀπό μιά ποινική κύρωση, δέν πρέπει, κατ' ἀναλογία, νά ἐφαρμοσθεῖ τό ἄρθρο 7 τῆς εὐρωπαϊκῆς συμβάσεως προστασίας τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί νά θεωρηθεῖ ὅτι ἡ συμπεριφορά πρέπει τήν στιγμή πού ἐκδηλώνεται νά συνιστᾶ τιμωρητέα κατά νόμο παράβαση; Σέ ἀντίθετη περίπτωση, ποιά ἄλλη λύση θά πρότεινε τό Δικαστήριο γιά νά ἀποκλείσει, ἐπί τοῦ προκειμένου, τήν αὐθαιρεσία τῶν ἐθνικῶν διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν; (ὑπόθεση 116/81)

7) Τό Δικαστήριο, χρησιμοποιώντας τόν ὅρο «ἀρκετά σοβαρή ἀπειλή» εἰσάγει μέ τή χρήση τοῦ ἐπιρρήματος «ἀρκετά» τήν ἰδέα τῆς ἀναλογικότητος. Ἐννοεῖ τό Δικαστήριο ὅτι πρέπει νά ὑπολογισθεῖ, ἀφ' ἑνός ἡ σοβαρότης τῆς διαταράξεως πού ἀπειλεῖ τήν δημόσια τάξη καί ἀφ' ἑτέρου ἡ σοβαρότης πού δύναται νά διαφέρει ἀπό περίπτωση σέ περίπτωση, τοῦ μέτρου ἀπομακρύνσεως;

8) Σέ ὁρισμένες περιπτώσεις, δέν ἐγγίζει ἡ ἀπομάκρυνση τά ὅρια τέτοιας σοβαρότητος, ὥστε νά μή δύναται νά ἀντιμετωπισθεῖ λόγω τοῦ ὅτι θά συνιστοῦσε ἀπάνθρωπη μεταχείριση; Πατέρας ἤ μητέρα πολυμελοῦς οἰκογενείας, σύζυγος ἤ γονεύς ὑπηκόου τοῦ ἀπελαύνοντος κράτους, ἀνήλικος, πρόσωπο πού γιά λόγους ἡλικίας ἤ ὑγείας δέν θά ἔχει πιθανότητες νά προσαρμοσθεῖ σέ ἄλλη χώρα, πρόσωπο

πού ἐγεννήθη καί ἔζησε ἐπί σημαντικό χρονικό διάστημα στήν ἐπικράτεια τοῦ ἀπελαύνοντος κράτους ...; (ὑπόθεση 115/81).

Σέ ὁρισμένες περιπτώσεις, δέν ἐγγίζει ἡ ἀπομάκρυνση τά ὅρια τέτοιας σοβαρότητος, ὥστε νά συνιστᾶ ἀπάνθρωπη μεταχείριση: πατέρας ἤ μητέρα πολυμελοῦς οἰκογενείας, σύζυγος ἤ γονεύς ὑπηκόου τοῦ ἀπελαύνοντος κράτους, ἀνήλικος, πρόσωπο πού γιά λόγους ἡλικίας ἤ ὑγείας δέν θά ἔχει πιθανότητες νά προσαρμοσθεῖ σέ ἄλλη χώρα, πρόσωπο πού ἐγεννήθη καί ἔζησε ἐπί σημαντικό χρονικό διάστημα στήν ἐπικράτεια τοῦ ἀπελαύνοντος πράτους ...; (ὑπόθεση 116/81)

9) Κατά πόσο ἔχουν τά Κράτη μέλη τό δικαίωμα νά λαμβάνουν ὑπ' ὄψη τους, προκειμένου νά βασίσουν ἄρνηση ἐκδόσεως ἤ ἀνάκληση ἀδείας διαμονῆς, τό ἦθος τῶν προσώπων γιά τά ὁποῖα πρόκειται, ἄν τό ἦθος αὐτό δέν δύναται νά δημιουργήσει στό κράτος ὑποδοχῆς διαταράξεις, πού νά δύνανται νά διαπιστωθοῦν οὐσιαστικῶς καί ἀντικειμενικῶς δημοσίως; Ὁ προσδιορισμός «δημοσίως» ἀποκλείει μήπως κάθε κρίση ἐπί τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς, τοῦ ἤθους καί τῶν πεποιθήσεων τῶν ἀτόμων γιά τά ὁποῖα πρόκειται, ἄν ἡ ἰδιωτική ζωή, τό ἦθος καί οἱ πεποιθήσεις αὐτές δέν ἐκδηλώνονται κανονικά μέ ἐξωτερική συμπεριφορά πού δύναται νά δημιουργεῖ διαταράξεις, οἱ ὁποῖες δύνανται νά διαπιστωθοῦν οὐσιαστικῶς καί ἀντικειμενικῶς δημοσίως;

10) Ἄν Κράτος μέλος, πού ἐνδιαφέρεται νά ἀπομακρύνει ἀπό τό ἔδαφός του τίς πόρνες πού προέρχονται ἀπό ὁρισμένη χώρα, ἐπειδή ἐνδέχεται νά συμβάλλουν στήν ἐγκληματικότητα, τίς ἐκδιώκει συστηματικά, θεωρώντας ὅτι τό ἐπάγγελμα τῆς πόρνης ἀποτελεῖ κίνδυνο γιά τήν δημόσια τάξη, καί χωρίς νά λάβει τόν κόπο νά ἐξετάσει ἄν δύνανται ἤ ὄχι οἱ ἐνδιαφερόμενες νά εἶναι ὑποπτες σχέσεων μέ τόν «ὑπόκοσμο», αὐτό τό κράτος δέν ἀσκεῖ μήπως γενική πρόληψη, ἡ ὁποία ἀπαγορεύεται ἀπό τά πορίσματα τῆς ἀποφάσεως Bonsignore (ὑπόθεση 67/74) καί βασίζει καλῶς τό μέτρο πού ἔλαβε ἐπί τῆς ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ἐνδιαφερομένου; (ὑπόθεση 115/81)

Ἄν Κράτος μέλος, πού ἐνδιαφέρεται νά ἀπομακρύνει ἀπό τό ἔδαφός του τίς πόρνες πού προέρχονται ἀπό ὁρισμένη χώρα, ἐπειδή ἐνδέχεται νά συμβάλλουν στήν ἐγκληματικότητα, τίς ἐκδιώκει συστηματικά, θεωρώντας ὅτι τό ἐπάγγελμα τῆς πόρνης ἀποτελεῖ κίνδυνο γιά τήν δημόσια τάξη, καί χωρίς νά ἐξετάσει ἄν δύνανται ἤ ὄχι οἱ ἐνδιαφερόμενες νά εἶναι ὑποπτες σχέσεων μέ τόν «ὑπόκοσμο» αὐτό τό κράτος δέν ἀσκεῖ μήπως γενική πρόληψη, ἡ ὁποία ἀπαγορεύεται ἀπό τά πορίσματα τῆς ἀποφάσεως Bonsignore (ὑπόθεση 67/64) καί βασίζει καλῶς τό μέτρο πού ἔλαβε ἐπί τῆς ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ἐνδιαφερομένου; (ὑπόθεση 116/81)

11) Δύναται ἕνα Κράτος μέλος νά θεωρήσει ἀπροσδόκητα ὅτι τά πρόσωπα πού ἀσκοῦν ὁρισμένο ἐπάγγελμα ἐκδηλώνουν ἀτομική συμπεριφορά πού συνιστᾶ πραγματική καί ἀρκετά σοβαρή ἀπειλή, ἡ ὁποία θίγει θεμελιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας, ἐνῶ τό ἐπάγγελμα αὐτό δέν ἀπαγορεύεται στό ἔδαφός του, ἀσκεῖται χωρίς ἐμπόδιο ἀπό ἀρκετές χιλιάδες πρόσωπα, ἔχει ἐπιτραπεῖ ἐπί πολλά χρόνια σέ ἀλλοδαπούς νά τό ἀσκοῦν, τά εἰσοδήματα ἀπό

τήν ἄσκηση τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ ὑποβάλλονται κανονικά σέ φορολογία καί ὄχι μόνο δέν ἀπαγορεύει τό ἐν λόγω κράτος τήν ἄσκησή του, ἀλλά ἐθέσπισε καί μέτρα προκειμένου νά προστατεύσει ἐκείνους πού τό ἀσκοῦν ἔναντι ὁρισμένων μορφῶν ἐκμεταλλεύσεως καί, ἀκόμα, δύνανται πάντοτε νά ἀσκοῦν τό ἐν λόγω ἐπάγγελμα ἀλλοδαποί μιᾶς ὁρισμένης ἰθαγενείας; (ὑπόθεση 115/81)

Δύναται Κράτος μέλος νά θεωρήσει ἀπροσδόκητα ὅτι τά πρόσωπα πού ἀσκοῦν ὁρισμένο ἐπάγγελμα ἐκδηλώνουν ἀτομική συμπεριφορά πού συνιστᾶ πραγματική καί ἀρκετά σοβαρή ἀπειλή, ἡ ὁποία θίγει θεμελιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας ἀκόμα

— καί ἄν τό ἐπάγγελμα αὐτό δέν ἀπαγορεύεται στό ἔδαφός του, ἀλλά ἀντιθέτως ἀσκεῖται χωρίς ἐμπόδιο ἀπό ἀρκετές χιλιάδες πρόσωπα,

— καί ἄν ἔχει ἐπιτραπεῖ ἐπί πολλά χρόνια σέ ἀλλοδαπούς ὑπηκόους νά τό ἀσκοῦν,

— καί ἄν τά εἰσοδήματα ἀπό τήν ἄσκηση τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ ὑποβάλλονται κανονικά σέ φορολογία,

— καί ἄν ἡ νομοθεσία προστατεύει ἐκείνους πού τό ἀσκοῦν ἔναντι ὁρισμένων μορφῶν ἐκμεταλλεύσεως ἤ καί ἄν συνεχίζουν νά τό ἀσκοῦν ὁρισμένοι ἀλλοδαποί;
(ὑπόθεση 116/81)

12) Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς χρησιμοποιώντας στήν ὑπόθεση Bonsignore (ὑπόθεση 67/74) τόν ὅρο «παρουσία πού κατέστη ἀφόρητη» καί «ἀναγκαία λύση», ἐκφράζει κατ' ὀρθό τρόπο τόν βαθμό τῆς ἀναγκαίας σοβαρότητος προκειμένου νά δικαιολογηθεῖ ἀπομάκρυνση ἀπό τήν ἐπικράτεια Κράτους μέλους;

13) Ὑπό ποῖες προϋποθέσεις ἕνα πρόσωπο στό ὁποῖο δέν χορηγεῖται ἤ ἀνακαλεῖται ἡ ἄδεια διαμονῆς, ἐπειδή ἡ ἀτομική του συμπεριφορά ἀποτελεῖ κίνδυνο γιά τή δημόσια τάξη τοῦ κράτους ὑποδοχῆς, δύναται ἀργότερα νά εἰσέλθει ἐκ νέου στήν ἐπικράτεια τοῦ κράτους γιά τό ὁποῖο πρόκειται καί νά ζητήσει νέα ἄδεια διαμονῆς; Δύναται νά ληφθεῖ γιά ἕνα ὑπήκοο Κράτους μέλους, ὁριστική ἀπόφαση ἀπομακρύνσεως ἀπό τήν ἐπικράτεια;

14) Τό ἄρθρο 6 τῆς ὁδηγίας 64/221 ὁρίζει ὅτι πρέπει νά γνωστοποιοῦνται στούς εὐρωπαίους ὑπηκόους οἱ λόγοι δημοσίας τάξεως, δημοσίας ἀσφαλείας καί δημοσίας ὑγείας, στούς ὁποίους βασίζεται μιά ἀπόφαση πού τούς ἀφορᾶ. Πρέπει ἡ γνωστοποίηση αὐτή νά γίνει στήν μητρική γλώσσα τοῦ ἐνδιαφερομένου; Πρέπει ἡ γνωστοποίηση αὐτή, ἐκτός ἀπό τήν περίπτωση πού ὑπάρχει λόγος σχετικός μέ τήν ἀσφάλεια τοῦ κράτους, νά εἶναι πλήρης, λεπτομερής καί εἰλικρινής; Δύναται ἕνα κράτος νά χρησιμοποιεῖ γενικά ὑποδείγματα αἰτιολογιῶν πού ἐπαναλαμβάνονται σέ μεγάλο ἀριθμό περιπτώσεων; (ὑπόθεση 115/81)

Τό ἄρθρο 6 τῆς ὁδηγίας 64/221 ὁρίζει ὅτι πρέπει νά γνωστοποιοῦνται στούς εὐρωπαίους ὑπηκόους οἱ λόγοι δημοσίας τάξεως, δημοσίας ἀσφαλείας καί δημοσίας ὑγείας στούς ὁποίους βασί-

ζεται μιά ἀπόφαση πού τούς ἀφορᾶ. Πρέπει ἡ γνωστοποίηση αὐτή νά γίνει στήν μητρική γλώσσα τοῦ ἐνδιαφερομένου; Πρέπει ἡ γνωστομοίηση αὐτή, ἐκτός ἀπό τήν περίπτωση πού ὑπάρχει λόγος σχετικός μέ τήν ἀσφάλεια τοῦ κράτους, νά εἶναι πλήρης, λεπτομερής καί εἰλικρινής; Δύναται ἕνα κράτος νά χρησιμοποιεῖ γενικά ὑποδείγματα αἰτιολογιῶν πού ἐπαναλαμβάνονται σέ μεγάλο ἀριθμό περιπτώσεων;

Β — Ὡς πρός τίς δικονομικές ἐγγυήσεις

1) Στήν ἀπόφασή του Pecastaing τῆς 5ης Μαρτίου 1980, τό Δικαστήριο διευκρίνισε ὅτι οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 9 τῆς ὁδηγίας 64/221 ἔχουν ὡς ἀντικείμενο νά ἐξασφαλίσουν τό minimum τῶν δικονομικῶν ἐγγυήσεων στά πρόσωπα πού πλήττονται ἀπό ἕνα μέτρο ἀνακλήσεως ἤ ἀρνήσεως χορηγήσεως ἀδείας πρός ἐγκατάσταση. Δύναται τό Δικαστήριο νά ὑποδείξει, διευκρινίσει καί ἀπαριθμήσει τίς δικονομικές ἐγγυήσεις πού πρέπει τά Κράτη μέλη νά ἐξασφαλίσουν στόν ἀλλοδαπό, ὁ ὁποῖος ἀσκεῖ τήν προσφυγή πού προβλέπεται στό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας;

2) Ἡ ὁδηγία ἀναφέρεται σέ μιά «ἄλλη ἀρχή». Συνεπάγεται αὐτό ὅτι πρέπει ἡ προσφυγή νά δύναται νά ἀσκεῖται ἐνώπιον ἀρχῆς ἀμερόληπτης καί τελείως ἀνεξάρτητης ἀπό τήν ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση; Δύναται νά γίνει λόγος περί ἐπαρκοῦς ἀνεξαρτησίας, ὅταν τά μέλη πού συνθέτουν «τήν ἄλλη ἀρχή» διορίζονται ἀπό τήν ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση; Δέν εἶναι εὐκταῖο νά ἀναθέσουν τά Κράτη μέλη στήν δικαστική ἀρχή τήν φροντίδα ἐξετάσεως τῶν προσφυγῶν πού προβλέπονται στά ἄρθρα 8 καί 9 τῆς ὁδηγίας;

3) Στίς προτάσεις πού ἀνέπτυξε στό Δικαστήριο στό πλαίσιο τῆς ὑποθέσεως Pecastaing, ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ὑπεστήριξε ὅτι ἡ πραγματική ἀνεξαρτησία τῆς «ἄλλης ἀρχῆς» δέν δύναται νά ἐξασφαλισθεῖ παρά μόνο μέ τήν παντελή ἔλλειψη κάθε μορφῆς ἐξαρτήσεως ἀπό τήν ἀρχή, ἡ ὁποία καλεῖται νά λάβει τήν ἀπόφαση. Κρίνει τό Δικαστήριο, ὅπως τό ὑποστηρίζει ὁ γενικός εἰσαγγελεύς, ὅτι ἕνας ὑπάλληλος τῆς διοικήσεως στόν ὁποῖο ἔχει ἀνατεθεῖ ἡ λήψη τῆς ἀποφάσεως, δέν δύναται νά εἶναι μέλος τῆς ἀρχῆς αὐτῆς; Ὑπάλληλος τῆς διοικήσεως ὁ ὁποῖος λαμβάνει τήν ἀπόφαση, δύναται νά ἀσκήσει καθήκοντα στήν γραμματεία τῆς ἀρχῆς αὐτῆς; Ἄν ἀπαγορεύονται οἱ ἱεραρχικές σχέσεις μεταξύ τῶν μελῶν τῆς «ἄλλης ἀρχῆς» καί τῆς ἀρχῆς, ἡ ὁποία λαμβάνει τήν ἀπόφαση, στίς χῶρες ὅπου τά σχετικά θέματα ὑπάγονται στήν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, δέν πρέπει νά ἀπαγορεύεται νά συνεδριάζουν στήν ἀρχή αὐτή δικαστικοί, οἱ ὁποῖοι ἀσκοῦν τά καθήκοντα τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς; Δημόσιος ὑπάλληλος, πού ὅμως ὑπάγεται σέ ἄλλη διοικητική ὑπηρεσία, δύναται νά συνεδριάζει ὡς μέλος τῆς «ἀρχῆς»; Πρέπει οἱ διορισμοί τῶν μελῶν τῆς ἀρχῆς νά γίνονται γιά μικρότερο ἤ μεγαλύτερο διάστημα καί ἐν πάση περιπτώσει καθορισμένο; Εἶναι κανονικό ἡ ἀρχή, ἡ ὁποία λαμβάνει τίς ἀποφάσεις, νά εἶναι ἐκείνη πού ἀμείβει τά μέλη τῆς «ἄλλης ἀρχῆς»;

4) Ὁ ὑπήκοος Κράτους μέλους, ὁ ὁποῖος πλήττεται ἀπό ἕνα μέτρο, δέν πρέπει νά ἔχει τήν δυνατότητα νά προσφύγει ὁ ἴδιος στήν «ἄλλη ἀρχή»; Εἶναι κανονικό ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση, νά εἶναι ἡ μόνη ἀρχή, ἡ ὁποία δύναται νά προσφύγει στήν «ἄλλη ἀρχή», νά καλέσει τόν ἀλλοδαπό σέ

συνεδρίαση ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς καί κατά συνέπεια νά εἶναι ἡ μόνη ἁρμοδία νά καθορίσει τήν περισσότερο ἤ λιγότερο ταχεῖα πρόοδο τῆς διαδικασίας;

5) Οἱ ἀποφάσεις τῆς «ἄλλης ἀρχῆς» πρέπει νά εἶναι αἰτιολογημένες. Αὐτό δέν συνεπάγεται ὅτι ἔχει τό δικαίωμα ὁ ἀλλοδαπός νά παραλαμβάνει ἀντίγραφο, μέ τήν ὑπογραφή τῶν μελῶν τῆς ἀρχῆς, στό ὁποῖο νά ἀναφέρονται ἡ ταυτότης καί ἡ ἰδιότητά τους; (ὑπόθεση 115/81)

Οἱ ἀποφάσεις τῆς «ἄλλης ἀρχῆς» πρέπει νά εἶναι αἰτιολογημένες. Αὐτό δέν συνεπάγεται ὅτι ἔχει τό δικαίωμα ὁ ἀλλοδαπός νά παραλαμβάνει ἀντίγραφο, στό ὁποῖο νά ἀναφέρονται ἡ ταυτότης τῶν μελῶν τῆς ἀρχῆς καί ἡ ἰδιότητά τους; (ὑπόθεση 116/81)

6) Ἐκτός ἀπό ἐπείγουσα περίπτωση δεόντως αἰτιολογημένη, ὁ ἀλλοδαπός ἤ ὁ πληρεξούσιός του πού ἔχουν ἐμποδισθεῖ νά συμμετάσχουν σέ συνεδρίαση τῆς «ἄλλης ἀρχῆς» μέ ἔγκυρη καί σοβαρή αἰτιολογία, ἔχουν τό δικαίωμα νά ἐπιτύχουν ἀναβολή γιά ἄλλη συνεδρίαση πρός ἐξέταση τῆς ὑποθέσεως;

7) Ἡ ἀπόφαση τῆς «ἄλλης ἀρχῆς» πρέπει νά ἀναφέρει μέ ἀκρίβεια καί ἐπαρκῶς ὅλους τούς νομικούς καί πραγματικούς ἰσχυρισμούς πού προέβαλε ὁ ἀλλοδαπός; Πρέπει αὐτός νά ἔχει τήν εὐχέρεια νά καταθέσει ἔγγραφα μέ τά ὁποῖα νά ἐκθέτει τούς ἰσχυρισμούς του καθώς καί ἕνα σχετικό φάκελλο;

8) Ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση ἔχει τήν ὑποχρέωση νά καταθέσει στήν «ἄλλη ἀρχή» στοιχεῖα πού νά ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ ἀπόφαση ἀνακλήσεως ἤ ἀρνήσεως χορηγήσεως ἀδείας ἐγκαταστάσεως, ἡ ὁποία ὑπόκειται στήν κρίση τῆς ἄλλης ἀρχῆς, στηρίζεται σέ πραγματικά, ἀκριβή καί σοβαρά περιστατικά; Ἡ ἀπόδειξη τῶν περιστατικῶν, ἐπί τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση, πρέπει νά εἶναι πλήρης καί ἀναμφισβήτητη; Ὁ ἀλλοδαπός, ὁ ὁποῖος ἀμφισβητεῖ τήν ἐπάρκεια τῶν ἀποδεικτικῶν στοιχείων, δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ πρός ὄφελός του λόγους ἀμφιβολίας; Οἱ ἀνώνυμες καταγγελίες καί οἱ ἀστυνομικές ἐκθέσεις, πού δέν ὑποδεικνύουν τίς πηγές τους, δύνανται νά χρησιμοποιηθοῦν ἀπό τήν ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση; (ὑπόθεση 115/81)

Ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση ἔχει τήν ὑποχρέωση νά καταθέσει στήν «ἄλλη ἀρχή» στοιχεῖα πού νά ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ ἀπόφαση ἀνακλήσεως ἤ ἀρνήσεως χορηγήσεως ἀδείας ἐγκαταστάσεως, ἡ ὁποία ὑπόκειται στήν κρίση τῆς ἄλλης ἀρχῆς, στηρίζεται σέ πραγματικά ἀκριβή καί σοβαρά περιστατικά; Ἡ ἀπόδειξη τῶν περιστατικῶν, ἐπί τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση, πρέπει νά εἶναι πλήρης καί ἀναμφισβήτητη; Ὁ ἀλλοδαπός, ὁ ὁποῖος ἀμφισβητεῖ τήν ἐπάρκεια τῶν ἀποδεικτικῶν στοιχείων, δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ πρός ὄφελός του λόγους ἀμφιβολίας; Οἱ ἀνώνυμες καταγγελίες καί οἱ ἀστυνομικές ἐκθέσεις, πού δέν ὑποδεικνύουν τίς πηγές τους, δύνανται νά χρησιμοποιηθοῦν ἀπό τήν ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση; (ὑπόθεση 116/81)

9) Ἄν, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 3 τῆς ὁδηγίας 64/221, ἡ ὕπαρξη ποινικῶν καταδικῶν δέν δύναται νά αἰτιολογήσει αὐτόματα τό μέτρο ἀρνήσεως ἤ ἀνακλήσεως ἀδείας ἐγκαταστάσεως, δέν δύναται νά ὑποστηριχθεῖ ὅτι, ὅταν τά

περιστατικά γιά τά ὁποῖα κατηγορεῖται ὁ ἀλλοδαπός, συνιστοῦν ποινικές παραβάσεις, εἶναι ὑποχρεωμένη ἡ ἀρχή, ἡ ὁποία λαμβάνει τήν ἀπόφαση, νά θεμελιώσει τά περιστατικά αὐτά στήν ὕπαρξη ποινικῆς καταδίκης;

10) Δύναται κανείς νά συναγάγει ἀπό μιά ἔκθεση περί ἤθους τήν ἀπόδειξη ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς ἀντίθετης πρός τήν δημοσία τάξη;

11) Ὁ ἀλλοδαπός καί ὁ πληρεξούσιός του ἔχουν τό δικαίωμα νά ἀπαιτήσουν τήν κοινοποίηση τοῦ φακέλλου πού ἔχει καταθέσει ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση στήν «ἄλλη ἀρχή»; Ἄν λόγοι ἀσφάλειας τοῦ κράτους ἐπιτρέπουν στήν ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση νά μήν ἀνακοινώσει στόν ἀλλοδαπό ἤ στόν πληρεξούσιό του ὁρισμένα στοιχεῖα, δύναται, ἐν τούτοις, ἡ ἴδια ἀρχή νά ἐπικαλεῖται πληροφορίες, οἱ ὁποῖες περιέχονται σέ ἔγγραφο πού ἀρνεῖται νά καταθέσει ἐνώπιον τῆς «ἄλλης ἀρχῆς»;

12) Ἡ ἀναγκαιότης ἀποτελεσματικῆς ὑπερασπίσεως δέν συνεπάγεται ὅτι δύνανται ὁ ἀλλοδαπός ἤ ὁ πληρεξούσιός του νά ζητήσουν νά τούς κοινοποιηθοῦν τά πρωτότυπα ἤ ἀντίγραφα τῶν στοιχείων τοῦ φακέλλου, ἐνδεχομένως ἔναντι ὄχι ὑπέρμετρης ἀμοιβῆς; Τό νά ἀπαιτήσει κανείς ἀπό τόν πληρεξούσιο τοῦ ἀλλοδαποῦ νά μετακινηθεῖ στήν πρωτεύουσα τοῦ Κράτους μέλους, ἰδίως ὅταν πρόκειται γιά Κράτος μέλος μεγάλης ἐκτάσεως, προκειμένου νά μελετήσει τόν φάκελλο πού ἔχει τεθεῖ στήν διάθεσή του, δέν δημιουργεῖ, πράγματι, ὑπέρμετρες δαπάνες γιά τόν ἀλλοδαπό, οἱ ὁποῖες δύνανται νά θέσουν σέ κίνδυνο τά δικαιώματα ὑπερασπίσεως;

13) Ἐντός ποίας προθεσμίας πρίν ἀπό τήν συνεδρίαση, πρέπει νά ἀνακοινώνεται ὁ φάκελλος στόν ἀλλοδαπό ἤ στόν πληρεξούσιό του; Ἡ προθεσμία ἑνός μηνός δέν συνιστᾶ εὔλογη προθεσμία γιά νά μπορέσει ὁ ἀλλοδαπός νά προετοιμάσει τήν ὑπεράσπισή του, νά συγκροτήσει τόν φάκελλό του συγκεντρώνοντας τά στοιχεῖα του καί ἐνδεχομένως νά συντάξει σχετικό ἔγγραφο;

14) Ὑπό τό πρόσχημα λόγων πού ἀφοροῦν τήν ἀσφάλεια τοῦ κράτους, θά ἠδύνατο ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση νά περιλάβει στόν φάκελλό της στοιχεῖο πού δέν ἔχει ἀνακοινωθεῖ στόν ἀλλοδαπό ἤ στόν πληρεξούσιό του, μέ σκοπό νά μή γίνει γνωστή ἡ ταυτότης πληροφοριοδότη τῆς ἀστυνομίας; Δέν πρέπει νά ἀποκλεισθεῖ τῶν συζητήσεων στοιχεῖο, τό ὁποῖο ὁ ἀλλοδαπός ἀμφισβήτησε ὡς πλαστό;

15) Δέν ἐπιβάλλεται νά εἰδοποιεῖται ὁ ἀλλοδαπός ἤ ὁ πληρεξούσιός του γιά τήν ἡμερομηνία συνεδριάσεως ἀρκετά ἐνωρίτερα ἀπό αὐτήν, προκειμένου νά εἶναι δυνατή ἡ ἀποτελεσματική προετοιμασία της, π.χ. ἐντός προθεσμίας, ἑνός μηνός;

7. Οἱ διατάξεις τοῦ προέδρου τοῦ Tribunal de première instance τῆς Λιέγης περιῆλθαν στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 12 Μαΐου 1981.

8. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν οἱ αἰτοῦσες, στήν κυρία δίκη, ἐκπροσωπούμενες ἀπό τούς δικηγόρους Λιέγης J. Levaux καί L. Misson, τό Βελγικό Δημόσιο, ἐκπροσωπούμενο ἀπό τόν Ὑπουργό Δικαιοσύνης μέ πληρεξούσιο στήν ὑπόθεση 115/81 τόν δικηγόρο Λιέγης

J.-P. Soumagne, καί στήν ὑπόθεση 116/81 τόν δικηγόρο Λιέγης E. E. Jeunehomme, ἡ κυβέρνηση τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν G. Geoffroy, μέλος τῆς διϋπουργικῆς παρά τῶ πρωθυπουργῶ ἐπιτροπῆς ἐπί θεμάτων εὐρωπαϊκῆς οἰκονομικῆς συνεργασίας, ἡ κυβέρνηση τῆς Ἰταλικῆς Δημοκρατίας, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν A. Squillante, προϊστάμενο τῆς ὑπηρεσίας διπλωματικῶν διαφορῶν, συνθηκῶν καί νομοθετικῶν ὑποθέσεων, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν O. Fiumara, Avvocato dello Stato, ἡ κυβέρνηση τοῦ Βασιλείου τῶν Κάτω Χωρῶν, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν F. Italianer, γενικό γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν R. N. Ricks, τοῦ Treasury Solicitor's Department καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν νομικό σύμβουλο, J. Amphoux, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν F. Herbert, δικηγόρο Βρυξελλῶν.

9. Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή ἀποδείξεων.

II — Γραπτές παρατηρήσεις πού κατετέθησαν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου

A — Παρατηρήσεις πού κατέθεσαν οἱ αἰτοῦσες στήν κυρία δίκη

Ἐρωτήματα Α 1 καί 2. Οἱ αἰτοῦσες στήν κυρία δίκη φρονοῦν ὅτι ἡ ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως δύναται νά προσδιορισθεῖ βάσει τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ· ἐπιτρέπει στό κράτος νά παρεκκλίνει ἀπό τόν σεβασμό ἀπό τό κράτος καί τίς ἀρχές τῶν δικαιωμάτων τῶν ἰδιωτῶν, ἐφ' ὅσον, ἄν δέν ἐνεργήσει κατ' αὐτόν τόν τρόπο, ἀπειλεῖται ἡ ὕπαρξη ἤ ἡ οὐσία τῆς κοινότητος δικαίου.

Λαμβανομένης ὑπ' ὄψη τῆς νομολογίας τοῦ Δικαστηρίου, δύνανται νά διευκρινισθοῦν μέ τόν ἀκόλουθο τρόπο τά ὅρια στήν ἐκτίμηση τῶν Κρατῶν μελῶν, προκειμένου νά δύνανται νά κωλύουν τήν ἄσκηση τοῦ δικαιώματος διαμονῆς ἤ ἐγκαταστάσεως, πού ἐγγυᾶται ἡ συνθήκη, ἐπικαλούμενα τήν δημοσία τάξη· πρέπει νά ἀπειλεῖται ἡ ἴδια ἡ δημοσία τάξη τοῦ ἐνδιαφερομένου κράτους· ἡ ἀπειλή πρέπει νά ἀφορᾶ τό μέλλον, δεδομένου ὅτι δέν δύνανται νά ἐπιβληθοῦν κυρώσεις γιά παρελθοῦσα συμπεριφορά, στηριζόμενες ἐπί τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας τάξεως· πρέπει νά ἀπορρέει ἀπό τήν ἀτομική συμπεριφορά τοῦ ἐνδιαφερομένου· δέν δύναται νά γίνει ἐπίκληση τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας τάξεως πρός ἐξυπηρέτηση οἰκονομικῶν σκοπῶν, χωρίς νά τεθοῦν σέ κίνδυνο οἱ ἴδιοι οἱ στόχοι τῆς συνθήκης· ἡ ἀπειλή γιά τήν δημοσία τάξη πρέπει νά εἶναι πραγματική καί ἀρκετά σοβαρή, δηλαδή νά ἀφορᾶ «θεμελιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας» (πρβλ. ἀπόφαση στήν ὑπόθεση 30/77, Bouchereau, Rec. σ. 1999)· ἡ ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως πρέπει νά ἑρμηνεύεται αὐστηρῶς καί περιοριστικῶς· πρέπει νά ἐφαρμόζεται κατά τρόπο πού δέν εἰσάγει διακρίσεις· δύναται νά ἀποτελεῖ ἀντικείμενο τῆς ἐξουσίας ἐκτιμήσεων τῶν Κρατῶν μελῶν, ἀσκουμένης ὑπό τόν ἔλεγχο τῶν κοινοτικῶν ὀργάνων· δέν δύναται νά τεθεῖ σέ ἐφαρμογή παρά μόνον κατόπιν τηρήσεως ὁρισμένων κανόνων ὅσον ἀφορᾶ τούς τύπους καί τίς διαδικασίες· πρέπει ἡ συμπεριφορά τοῦ ἐνδιαφερομένου νά συνιστᾶ ἀπειλή γιά τήν οὐσιαστική δημοσία τάξη τῶν Κρατῶν μελῶν·

γιά νά εἶναι δυνατή ἡ ἐπίκληση τῆς ἐν λόγω ἐννοίας, πρέπει νά δύναται ἡ σχετική συμπεριφορά νά ἀποτελέσει ἀντικείμενο ποινικῆς κυρώσεως· τέλος, ἡ ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως δέν δύναται νά χρησιμεύσει πρός περιορισμό τῆς ἀσκήσεως τῶν δημοσίων ἐλευθεριῶν στήν ἐπικράτεια τῆς χώρας ὑποδοχῆς.

ὅτι στήν πραγματικότητα ἡ ἐπιφύλαξη τῆς δημοσίας τάξεως τῶν ἄρθρων 48 καί 56 τῆς συνθήκης εἰσάγει στήν κοινοτική ἔννομη τάξη κανόνες ποινικοῦ δικαίου.

Ἐρωτήματα Α 3, 4, 5 καί 6. Ἀπό τήν προαναφερθεῖσα ἀπόφαση στήν ὑπόθεση Bouchereau προκύπτει ὅτι ἡ ἐπικρινομένη συμπεριφορά, ἡ ὁποία συνιστᾶ πραγματική καί ἀρκετά σοβαρή ἀπειλή πού θίγει θεμελιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας, πρέπει νά δύναται νά ἀποτελέσει ἀντικείμενο ποινικῆς καταδίκης. Πράγματι, ἄν τό συμφέρον δέν ἔχει καθιερωθεῖ νομοθετικῶς, τό κράτος θά τό ἐπικαλεῖται κατά τρόπο πού εἰσάγει διακρίσεις. Ἡ ἀπαίτηση τῆς προηγουμένης καθιερώσεως μέ ποινικό νόμο εἶναι, ἐξ ἄλλου, ὁ μόνος τρόπος γιά νά ἀποφευχθεῖ ἡ αὐθαιρεσία τῶν Κρατῶν μελῶν, τήν ὁποία ἀπέκλεισε τό Δικαστήριο μέ τήν νομολογία του. Προκειμένου νά δημιουργηθεῖ σέ κάθε ὑποψήφιο μετανάστη τό αἴσθημα ἀσφαλείας τοῦ δικαίου καί ἡ ἐμπιστοσύνη στό δικαίωμα διαμονῆς καί ἐγκαταστάσεως πού τοῦ παρέχει ἡ συνθήκη, θά πρέπει νά λεχθεῖ ὅτι δέν δύνανται νά ἀμφισβητηθοῦν τά δικαιώματά τους, παρά μόνον ἄν διαπράξουν ἰδιαιτέρως σοβαρές πράξεις, καί ὅτι τούς παρέχεται ἡ ἐγγύηση ὅτι τίποτα δέν δύναται νά τούς προσαφθεῖ, ἐκτός ἀπό τήν συμπεριφορά κατά τῆς ὁποίας εἶναι δυνατή, νομοθετικῶς, ἡ ἐπιβολή κυρώσεων, ὑάσει νόμου προϋπάρχοντος τῆς συμπεριφορᾶς. Ἐπιτρέποντας τήν ἀπέλαση γιά κάθε μή ποινικῶς τιμωρητέα συμπεριφορά, θά παρείχετο ἡ δυνατότης ἀπελάσεων, γιά συγκεκαλυμμένους λόγους. Ἡ ἀπέλαση ὅμως συνιστᾶ συχνά κύρωση πολύ σοβαρότερη γιά τούς ἐνδιαφερομένους καί τήν οἰκογένειά τους ἀπό μιά ποινική κύρωση. Οἱ συνέπειες εἶναι τέτοιες, ὥστε θά πρέπει νά θεωρηθεῖ

Ἡ ἔκφραση «ἰσοδύναμη πρακτική τοῦ κράτους» πού περιέχεται στό 5ο ἐρώτημα ἀναφέρεται στήν πρακτική τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου στήν ὑπόθεση 41/74 (Van Duyn, Rec. σ. 1377)· ἡ νομοθεσία του δέν ἐπέτρεπε τήν ἐπιβολή κυρώσεων στούς ὀπαδούς τῆς ἐπικρινομένης αἱρέσεως, ἀντιμετωπίζετο ὅμως ἤδη μία τροποποίηση τοῦ νόμου, πού θά ἐπέτρεπε τήν ἐπίκληση τῶν θεμελιωδῶν συμφερόντων τοῦ κράτους. Ἡ κατάσταση εἶναι τελείως διαφορετική, ὅταν ἡ συμπεριφορά δέν ἔχει ἀμφισβητηθεῖ ποτέ ἀπό κανένα.

Ἐρωτήματα Α 7 καί 8. Θά ἦταν σκόπιμο νά ἀναφερθεῖ ἐδῶ ἡ ἄποψη τῆς διπλῆς ἀναλογικότητος. Πράγματι δέν ἀρκεῖ νά ἐξετασθεῖ αὐτή καθ' ἑαυτή ἡ διατάραξη τῆς δημοσίας τάξεως, ἀλλά πρέπει ἐξ ἴσου νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ προσωπική κατάσταση τοῦ ὑπηκόου τῆς Κοινότητος· οἱ συνέπειες τῆς ἀρνήσεως ἤ τῆς ἀνακλήσεως τῆς ἀδείας διαμονῆς ἤ ἐγκαταστάσεως εἶναι δραματικές γιά ἕνα ὁλόκληρο πληθυσμό πού ἔχει μεταναστεύσει στό Βέλγιο ἀπό ἀρκετές γενεές, κυρίως ἰταλικῆς ἰθαγενείας, καί καταλήγουν στό νά συνιστοῦν σκληρή ἤ ἀπάνθρωπη μεταχείριση κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 3 τῆς εὐρωπαϊκῆς συμβάσεως περί ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, τοῦ ἄρθρου 5 τῆς παγκοσμίου διακηρύξεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ διεθνοῦς συμφώνου τοῦ ΟΗΕ, περί ἀστικῶν καί πολιτικῶν δικαιωμάτων.

Ἐρώτημα Α 9. Ἐδῶ ἐξετάζεται τόσο τό ζήτημα τῆς οὐσιαστικῆς δημοσίας τάξεως ὅσο καί τό ζήτημα τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς, τῆς ἐλευθερίας γνώμης καί ἐκφράσεως. Ἕνα κράτος δέν δύναται νά θεωρηθεῖ ὡς ἀπειλούμενο ἀπό συμπεριφορά ἀτόμου, ἡ ὁποία δέν δύναται νά προκαλέσει, ὑλικῶς καί ἀντικειμενικῶς, διαταράξεις πού εἶναι δυνατό νά διαπιστωθοῦν δημοσίως. Ἀλλά στήν περίπτωση αὐτή, λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ἡ ἀπειλή διαταράξεως καί ὄχι οἱ ἴδιες οἱ πεποιθήσεις τοῦ ἀτόμου. Ἡ συνθήκη καί τό παράγωγο δίκαιο ἀπονέμουν στόν διακινούμενο ἐργαζόμενο ἕνα δικαίωμα μέ εὐρύτερο περιεχόμενο ἀπό τό δικαίωμα ἐργασίας· τό δικαίωμα νά ζήσει στήν χώρα ὑποδοχῆς, ὅπως οἱ ἄλλοι ἐργαζόμενοι τῆς ἐν λόγω χώρας καί νά τυγχάνει τῶν ἴδιων δικαιωμάτων μέ αὐτούς.

Ἐρωτήματα Α 10 καί 11. Οἱ αἰτοῦσες στήν κυρία δίκη ἐπιθυμοῦν νά διευκρινίσουν ὅτι ἀμφισβητοῦν τό γεγονός ὅτι ἐκπορνεύονται, ὅτι δέν τίς βαρύνει ἐξ ἄλλου καμμία κατηγορία, ὅτι θά ἤθελαν νά ἀσκοῦν ἄλλο ἐπάγγελμα ἀπό ἐκεῖνο τῆς σερβιτόρας σέ μπάρ καί ὅτι ἀπό τήν δικογραφία ἀποδεικνύεται ὅτι ἀνεζήτησαν ἄλλη ἐργασία. Ἀφ' ἑτέρου, τό γεγονός ὅτι ἐκτίθενται σέ προθήκη ἀποτελεῖ τόσο μικρό κίνδυνο γιά τήν δημοσία τάξη, ὥστε παρά πολλές κοινότητες στό Βέλγιο δέν τό ἀπαγορεύουν, ἐκεῖ δέ πού ἀπαγορεύεται, οἱ παραβάσεις τιμωροῦνται μόνον μέ ἀστυνομικές ποινές. Ἐν πάση περιπτώσει, ἡ πορνεία δέν ἀπαγορεύεται στό Βέλγιο, ἀπαγορεύεται δέ μόνον ἡ πρόκληση πρός ἀκολασία συχνά ὑπό τήν μορφή προσελεύσεων πελατῶν δημοσίως. Οἱ βελγικές ἀρχές δέν ἀποκρύπτουν ὅτι ἀπελαύνουν συστηματικῶς ὅλες τίς γαλλίδες σερβιτόρες σέ μπάρ, ἴσως ἐπειδή ἐνδέχεται νά συνιστοῦν «τό λογικό ἔρεισμα» τοῦ γαλλικοῦ «ὑπόκοσμου». Ἡ ἄρνηση, ὅμως, ἤ ἡ ἀνάκληση τῆς ἀδείας διαμονῆς ἤ ἐγκαταστάσεως γιά λόγους καταπολεμήσεως τῆς ἐγκληματικότητος ἐπιβάλλει νά ἐξετάζεται ἐπακριβῶς κάθε ἰδιαίτερη περίπτωση καί νά μή λαμβάνεται ἀρνητική ἀπόφαση παρά μόνο ἄν διαπιστώνεται ὅτι τό ἄτομο, γιά τό ὁποῖο πρόκειται, ἔχει πράγματι σχέσεις μέ τόν ἐν λόγω ὑπόκοσμο.

Ἐρώτημα Α 12. Ὁ θεμελιώδης χαρακτήρας τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας τῶν προσώπων ἐντός τῆς Κοινότητος ἐπιβάλλει στά Κράτη μέλη τήν ὑποχρέωση, ὅταν ἡ ἀτομική συμπεριφορά ἑνός ὑπηκόου τῆς Κοινότητος δύναται νά θεωρηθεῖ ὡς ἀπειλοῦσα τήν ἐθνική δημοσία τάξη, νά χρησιμοποιοῦν κατά προτίμηση πρός διασφάλισή τους κάθε ἄλλο μέσο ἐκτός ἀπό τήν ἄρνηση ἤ τήν ἀνάκληση ἀδείας ἐγκαταστάσεως, ἡ ὁποία δέν δύναται νά ἐφαρμοσθεῖ παρά μόνο ὡς ἔσχατο μέσο καί ἐφ' ὅσον ὑφίσταται πράγματι κατάσταση ἀνάγκης (πρβλ. ἀποφάσεις στήν ὑπόθεση 36/75, Rutili, Rec. σ. 1219 καί στήν προαναφερθεῖσα ὑπόθεση Bouchereau).

Ἐρώτημα Α 13. Στό Βέλγιο, γίνεται χρήση, ὡς πρός τούς κοινοτικούς ὑπηκόους, ἐγγράφων μέ τόν τίτλο «ἐντολή ἐγκαταλείψεως τῆς χώρας» πού ὑπογράφονται ἐνίοτε ἀπό ὑπάλληλο τοῦ κέντρου ἀλλοδαπῶν ἐνίστε δέ ἁπλῶς ἀπό ἀστυνομικούς ἤ δημοτικούς ὑπαλλήλους. Ὅμως, ὁ βελγικός νόμος τῆς 28ης Μαρτίου 1952 περί ἀστυνομεύσεως τῶν ἀλλοδαπῶν ὁρίζει ὅτι μόνον ὁ Ὑπουργός δύναται νά ἀποπέμψει ἀπό τήν ἐπικράτεια τοῦ Βασιλείου ἕναν ἀλλοδαπό, ὁ ὁποῖος εἰσῆλθε ἐκεῖ νομίμως, ἡ δέ ἐξουσία αὐτή δέν δύναται νά ἀσκηθεῖ κατόπιν ἐξουσιοδοτήσεως. Οἱ βελγικές ἀρχές δικαιολογοῦνται κατά κανόνα ἰσχυριζόμενες ὅτι εἶναι προτιμότερη ἡ ἔκδοση ἐντολῆς ἐγκαταλείψεως τῆς χώρας παρά

ὑπουργικῆς ἀποφάσεως ἀποπομπῆς, λόγω τοῦ ὅτι ἡ τελευταία ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν ὁριστική ἀπαγόρευση εἰσόδου στήν ἐπικράτεια τοῦ ἀλλοδαποῦ, γιά τόν ὁποῖο ἐξεδόθη. Ἡ δικαιολογία αὐτή δέν εἶναι βάσιμη, διότι στήν πρακτική διαπιστώνεται ὅτι, ὅταν ἐκδίδεται εἰς βάρος ἀλλοδαποῦ ἐντολή ἐγκαταλείψεως τῆς χώρας, οἱ βελγικές ἀρχές θεωροῦν ὅτι δέν ἐπιτρέπεται νά ἐπανέλθει στό Βέλγιο ὑπό τίς ἴδιες συνθῆκες. Αὐτό συμβαίνει ἰδίως ὅταν ὁ κοινοτικός ὑπήκοος δέν ἀσκεῖ, ἐντός τῆς βραχυτάτης προθεσμίας τῶν 8 ἡμερῶν, προσφυγή κατά τῆς ἀποφάσεως περί ἀρνήσεως τῆς ἀδείας ἐγκαταστάσεως ἐνώπιον τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀλλοδαπῶν.

Ὅπως ἐπεσήμανε καί τό Δικαστήριο ἰδίως στήν προαναφερθεῖσα ὑπόθεση Bouchereau καί στήν ὑπόθεση 131/79 (Santillo, Rec. 1980, σ. 1585), ἡ ἀπειλή γιά τήν δημοσία τάξη πρέπει νά εἶναι ἐνεστώσα ἀπειλή. Ἐξ αὐτοῦ συνάγεται τό δικαίωμα κάθε κοινοτικοῦ ὑπηκόου νά λάβει ἄδεια διαμονῆς ἤ ἐγκαταστάσεως σέ κάθε Κράτος μέλος, ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχει φόβος ὅτι ἡ συμπεριφορά του συνιστᾶ ἐνεστῶσα ἀπειλή γιά τήν δημοσία τάξη καί αὐτό, ἔστω καί ἄν τό ἐν λόγω ἄτομο εἶχε κάποτε φυλακισθεῖ, καταδικασθεῖ, ἀπελαθεῖ ... Εἶναι ἐπίσης παράνομη ἡ μεταχείριση τοῦ κοινοτικοῦ ὑπηκόου, στόν ὁποῖο δέν χορηγεῖται μία πρώτη ἄδεια διαμονῆς, διότι εἰσῆλθε ἀντικανονικῶς στό Βέλγιο, ἔστω καί ἄν φέρει ἔγκυρα ἐθνικά ἔγγραφα ταυτότητος.

Ἐρώτημα Α 14. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι γιά νά λάβουν γνώση τά ἐνδιαφερόμενα πρόσωπα τῶν λόγων πού δικαιολογοῦν τήν ἀπόφαση, πρέπει νά χρησιμοποιεῖται γλώσσα ἀντιληπτή ἀπό τόν ἐνδιαφερόμενο. Τό Δικαστήριο δύναται νά ὑπενθυμίσει ἐδῶ τήν διατύπωση τῆς ἀποφάσεως ἐπί τῆς προαναφερθείσης ὑποθέσεως Rutili.

Ἐρώτημα Β 1. Τό Δικαστήριο πρέπει νά διευκρινίσει ὅτι οἱ δικονομικές ἐγγυήσεις θά πρέπει νά εἶναι οἱ ἴδιες μέ αὐτές πού παρέχονται στούς ἡμεδαπούς ὅταν πρόκειται περί προσβολῆς τῆς ἐλευθερίας μετακινήσεως. Θά ἠδύνατο νά τονισθεῖ ὅτι ἄν ὁ κοινοτικός ὑπήκοος δέν διαθέτει τά μέσα ἀσκήσεως καί ἐπιβολῆς τῶν δικαιωμάτων του στό κράτος ὑποδοχῆς, στερεῖται κάθε οὐσίας τό ἴδιο τό περιεχόμενο τοῦ δικαιώματός του.

Ἐρώτημα Β 2. Οἱ αἰτοῦσες στήν κυρία δίκη φρονοῦν ὅτι πρέπει νά ὑπερακοντισθεῖ τό περιεχόμενο τῶν ἄρθρων 8 καί 9 τῆς ὁδηγίας 64/221, τό ὁποῖο τούς φαίνεται ἀνεπαρκές πρός ἐξασφάλιση τῆς πραγματοποιήσεως τῶν στόχων τῆς συνθήκης ἐν προκειμένω. Ἐφ' ὅσον ἡ κοινοτική ἔννομη τάξη στηρίζεται στό δικαίωμα διαμονῆς καί ἐγκαταστάσεως, θά πρέπει νά ἀναγνωρισθεῖ λογικῶς ὅτι τόσο σημαντικά δικαιώματα πρέπει νά προστατεύονται στά Κράτη μέλη ἀπό τήν δικαστική ἐξουσία, ἡ πρωταρχική λειτουργία τῆς ὁποίας συνίσταται στήν ἐγγύηση τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Στό Βέλγιο, πλήν τῆς δυνατότητος διοικητικῆς συλλήψεως σέ περίπτωση ἀνάγκης γιά πολύ μικρή διάρκεια, κανείς ἐκτός ἀπό τόν δικαστή δέν δύναται νά λάβει ἀπόφαση πού νά θίγει τήν ἐλευθερία μετακινήσεως τῶν πολιτῶν. Θά ἐνεῖχε, συνεπῶς, διάκριση ἡ παραδοχή τῆς ἀπόψεως ὅτι τό δικαίωμα διαμονῆς καί ἐγκαταστάσεως τῶν κοινο-

τικῶν ὑπηκόων δύναται νά ἐμπίπτει στήν ἁρμοδιότητα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ἐπί πλέον, θά ἠδύνατο νά γίνει λόγος γιά πραγματική ἀνεξαρτησία καί πραγματικό κῦρος, ἄν οἱ ἀρχές πού καλοῦνται νά λάβουν ἀπόφαση ἤ νά ἐπιληφθοῦν προσφυγῆς κατ' αὐτῆς δέν ἀνῆκαν σέ διαφορετικές ἐξουσίες;

Ἐρώτημα Β 3. Στό Βέλγιο, τά τρία μέλη πού συμμετέχουν στήν συμβουλευτική ἐπιτροπή ἡ ὁποία θεωρεῖται ὡς ἡ προβλεπομένη στά ἄρθρα 8 καί 9 τῆς ὁδηγίας 64/221 ἀρχή, ὁρίζονται ἀπό τόν Ὑπουργό Δικαιοσύνης, ὁ ὁποῖος εἶναι ἁρμόδιος πρός λήψη τῆς ἀποφάσεως περί ἀνακλήσεως ἤ ἀρνήσεως ἀδείας ἐγκαταστάσεως. Καθήκοντα γραμματέως τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀσκεῖ ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, ἐνίοτε ὁ ἴδιος πού ἠσχολήθη μέ τόν φάκελλο τοῦ προσφεύγοντος. Μόνο σέ ὁρισμένες περιπτώσεις δύναται ὁ ἀλλοδαπός, ὁ ὁποῖος ἤσκησε τήν προσφυγή, νά ὁρίσει τό τρίτο μέλος τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλά ἀπό πίνακα πού καταρτίζει τό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης. Συχνά, πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι μέλος τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς, ἐνῶ, κατά τό βελγικό δικαιοδοτικό σύστημα, αὐτή ἐξαρτᾶται ἱεραρχικῶς ἀπό τόν Ὑπουργό Δικαιοσύνης. Ὁ ἀλλοδαπός δέν λαμβάνει ποτέ τήν ἴδια τήν ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλά μόνον μία περίληψη πού συντάσσει ὁ ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, ὁ ὁποῖος ἀσκεῖ καθήκοντα γραμματέως τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐπίσης, δέν λαμβάνει γνώση τῶν ὀνομάτων καί τῆς ἰδιότητος τῶν προσώπων πού συγκροτοῦν τήν ἐπιτροπή αὐτή, τά ὁποῖα δέν ἀναφέρονται οὔτε καί στό κείμενο τῆς περιλήψεως πού τοῦ κοινοποιεῖται ἀπό τήν γραμματεία τῆς ἐπιτροπῆς. Ὑπάρχει μία μόνο συμβουλευτική ἐπιτροπή γιά ὁλόκληρο τό Βασίλειο, ἡ ὁποία ἑδρεύει στό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, στούς χώρους πού ἔχουν διατεθεῖ στήν ἀστυνομία ἀλλοδαπῶν. Οἱ ἀσχολούμενοι μέ τά ἐν λόγω θέματα δικηγόροι διαμαρτύρονται ὅτι, σχεδόν συστηματικῶς, οἱ γνῶμες τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι εὐνοϊκές πρός τίς ἀπόψεις τῆς ἀστυνομίας ἀλλοδαπῶν.

Ἐρώτημα Β 4. Στό Βέλγιο, τό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση, ἐμφανίζεται ὡς ὁ μόνος κριτής τοῦ παραδεκτοῦ προσφυγῆς: ὁ ἀλλοδαπός δέν ἔχει δικαίωμα νά προσφεύγει ἀπ' εὐθείας στήν συμβουλευτική ἐπιτροπή. Στήν πρακτική συμβαίνει, ὅταν δέν χορηγεῖται ἡ ἄδεια ἐγκαταστάσεως, νά ἀφαιροῦνται ἀπό τόν ἀλλοδαπό ὅλα τά ἔγγραφα ταυτότητος πού ἔχουν ἐκδοθεῖ κατά τήν ὑποβολή τῆς αἰτήσεως καί ἰδίως ἡ προσωρινή ἄδεια διαμονῆς, τοῦ ἀπομένει δέ ἁπλῶς ἡ ἐντολή ἐγκαταλείψεως τῆ χώρας, ἡ ὁποία ἐκπνέει σέ τακτή ἡμερομηνία. Ἐφ' ὅσον ἡ ὑπόθεσή του δέν ὑποβάλλεται στήν συμβουλευτική ἐπιτροπή, ἡ ἐντολή αὐτή ἀνανεώνεται ἀπό μήνα σέ μήνα. Στήν περίπτωση τῆς σερβίτορας μπάρ, τό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης ἀπαιτεῖ μάλιστα νά μή ἀσκοῦν τό ἐπάγγελμά τους πρό τῆς ἀνανεώσεως τῆς ἐντολῆς ἐγκαταλείψεως τῆς χώρας καί κατά τήν διάρκεια τῆς διαδικασίας, ἡ ὁποία ἔχει, ἐν τούτοις, ἀνασταλτικό ἀποτέλεσμα. Χωρίς ταυτότητα, εἶναι ἀδύνατο γιά ἕνα ἀλλοδαπό νά ἀνεύρει νέα ἐργασία, ἐκτός στούς ἰδιαίτερους κύκλους, ὅπως τῶν μπάρ. Τό γεγονός ὅτι τό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης καθυστερεῖ τήν διαδικασία ἐνώπιον τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἔχει ὡς προφανή σκοπό τήν ἀποθάρρυνση τοῦ ἀλλοδαποῦ.

Ἐρώτημα Β 5. Ἐπιβάλλεται νά δοθεῖ καταφατική ἀπάντηση.

Ἐρώτημα Β 6. Πρέπει νά δοθεῖ καταφατική ἀπάντηση, ἐφ' ὅσον ὁ ἐπικαλούμενος λόγος εἶναι ἔγκυρος καί σοβαρός, πράγμα πού θά ἠδύνατο νά κρίνει «ἡ ἄλλη ἀρχή», ὑπό τήν προϋπόθεση ὅτι δέν πρόκειται γιά

ἀρχή πού ὑπόκειται στήν ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση.

Ἐρώτημα Β 7. Στό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας 64/221 γίνεται λόγος γιά «τούς διαδικαστικούς ὅρους πού προβλέπονται ἀπό τήν ἐθνική νομοθεσία». Σέ ὅλες τίς διαδικασίες στό Βέλγιο, κάθε διάδικος ἔχει τό δικαίωμα νά καταθέσει γραπτές παρατηρήσεις καί ἄλλα ἔγγραφα, καθώς καί νά ἐξαναγκάσει τά δικαιοδοτικά ὄργανα νά ἀπαντήσουν ἐπακριβῶς στούς νομικούς καί πραγματικούς ἰσχυρισμούς πού προβάλλει· θά ἔπρεπε νά συμβαίνει τό ἴδιο στό πλαίσιο τῆς ἐν λόγω διαδικασίας, δεδομένου ὅτι, εἶναι πρόδηλο τό δικαιοδοτικό ἔργο τῆς ἀρχῆς πού καλεῖται νά δώσει τήν γνώμη της.

Ἐρώτημα Β 8. Ἡ περίπτωση τῆς προσφευγούσης στήν ὑπόθεση 116/81 καταδεικνύει ἐπαρκῶς τήν σημασία τοῦ τεθέντος ἐρωτήματος. Προκαλεῖ κατάπληξη τό γεγονός ὅτι ἡ ἐνδιαφερομένη κατηγορεῖται ὅτι ἔπασχε ἀπό ἀφροδίσιο νόσημα καί αὐτό χωρίς καμμία ἀπόδειξη, ἐνῶ ἔχει ἀναγνωρισθεῖ σήμερα ὅτι ὁ ἰσχυρισμός αὐτός ἦταν ἀπολύτως ἀνακριβής. Προφανῶς, τό Βελγικό Δημόσιο δέν ἐθεώρησε ὅτι ὤφειλε νά ἀποδείξει τό γεγονός καί ἠρκέσθη στό νά τό ἐπικαλεσθεῖ. Συμβαίνει συχνά ἐν προκειμένω οἱ ἔρευνες τῆς ἀστυνομίας νά εἶναι σύντομες, ἡ δέ διαδικασία καί ἡ ἀπόφαση νά μή διαφέρουν ἀναλόγως μέ τό ἄν ἀπό τήν ἔρευνα τῆς ἀστυνομίας προέκυψαν πολλά ἤ ὀλίγα στοιχεῖα σχετικά μέ τήν ἀτομική συμπεριφορά τῆς ἐνδιαφερομένης, τῆς ὁποίας ἀρκεῖ γιά νά δικαιολογήσει τήν ἀπέλαση τό γεγονός καί μόνο ὅτι εἶναι γαλλίδα σερβιτόρα.

Ἐρώτημα Β 9. Ἀρκεῖ νά σημειωθεῖ ὁ γενικός κανόνας τῆς τεκμαιρομένης ἀθωότητος (ἄρθρο 6 τῆς εὐρωπαϊκῆς συμβάσεως περί προστασίας τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἄρθρο 11 τῆς παγκόσμιας διακηρύξεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί ἄρθρο 14 τοῦ συμφώνου τοῦ ΟΗΕ περί ἀστικῶν καί πολιτικῶν δικαιωμάτων).

Ἐρώτημα Β 10. Οἱ αἰτοῦσες στήν κυρία δίκη ἀναφέρονται σέ ὅ,τι ἐλέχθη σχετικά μέ τό ἐρώτημα Α 9. Ἡ ἠθικότης τῆς ἐνδιαφερομένης δέν συνιστᾶ τόν ἀπαιτούμενο ἀπό τά ἄρθρα 48 καί 56 λόγο δημοσίας τάξεως, ἐφ' ὅσον δέν ὑφίστανται δυνατότητες γιά διαταράξεις, ὁλικῶς καί ἀντικειμενικῶς διαπιστώσιμες δημοσίως.

Ἐρωτήματα Β 11, 12, 13 καί 14. Οἱ αἰτοῦσες στήν κυρία δίκη ζητοῦν ἀπό τό Δικαστήριο νά διευκρινίσει κατά τό πλέον λεπτομερή τρόπο τούς δικονομικούς κανόνες πού πρέπει νά τηρηθοῦν. Ἐξαναγκάζονται νά τό ζητήσουν, διότι ἀπό τούς κατατεθέντες φακέλλους ἀποδεικνύεται ἐπαρκῶς ὅτι ἡ φυσιολογική τάση τῶν βελγικῶν διοικητικῶν ἀρχῶν εἶναι νά ἐπιδιώκουν τόν περιορισμό τῶν δικονομικῶν ἐγγυήσεων, πού ὁ ἀλλοδαπός δύναται νά διεκδικήσει. Παρά τίς παρεμβάσεις τῶν προέδρων τῶν δικηγορικῶν συλλόγων Βρυξελλῶν καί Λιέγης καί τῶν προτάσεων τῶν γενικῶν εἰσαγγελέων Capotorti καί Warner στήν ὑπόθεση 98/79 (Pecastaing, Rec. 1980, σ. 691) καί στήν προαναφερθεῖσα ὑπόθεση Cantillo, ἐξακολουθεῖ νά μή γίνεται δεκτή ἡ κοινοποίηση τῶν φακέλλων στό πλαίσιο τῆς ἐνώπιον τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς διαδικασίας. Τό γεγονός καί μόνο ὅτι ὁ ἀλλοδαπός ἐξαναγκάζεται νά μεταβεῖ στήν πρωτεύουσα τοῦ κράτους ὑποδοχῆς, γιά νά προβάλει τά μέσα ὑπερασπίσεώς του, δύναται ἤδη νά προκαλέσει δυσχέρειες ἱκανές νά θέσουν σέ κίνδυνο τό δικαίωμά του πρός ἄμυνα, χωρίς νά γίνει λόγος γιά τήν οἰκονομική κατάσταση, στήν ὁποία εὑρίσκεται κανονικῶς κατόπιν τῆς ἀρνήσεως μιᾶς πρώτης ἀδείας διαμονῆς.

Ἐρώτημα Β 15. Εἶναι προφανές ὅτι πρέπει νά δοθεῖ καταφατική ἀπάντηση.

Β — Παρατηρήσεις πού κατέθεσε τό Βελγικό Δημόσιο

Ἐρωτήματα Α 1, 2 καί 3. Ἕνας ὑπερβολικά ἐπακριβής ὁρισμός δημιουργεῖ τόν κίνδυνο παγιώσεως τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας τάξεως, ἐνῶ φαίνεται σημαντικότερο τό νά δύναται ἡ ἐν λόγω ἔννοια νά ἐξελίσσεται, προκειμένου νά προσαρμόζεται στήν πρόοδο κάθε κοινωνίας. A fortiori, φαίνεται ἀδύνατη ἡ ὁριοθέτηση κάθε εἰδικότερης δημοσίας τάξεως, ἡ ὁποία συμπίπτει μέ τίς ἰδιομορφίες κάθε Κράτους μέλους. Δέν ὑφίσταται ἀντίφαση μεταξύ τῶν ὁρισμάτων τῆς προαναφερθείσης ἀποφάσεως Van Duyn καί τῆς ἀρχῆς τῆς μή διακρίσεως. Οἱ παρατηρήσεις τοῦ Βελγικοῦ Δημοσίου στά δύο πρῶτα ἐρωτήματα συμπίπτουν μέ τά πορίσματα τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, στήν ὁποία καθορίζεται μία ἀρχή καί τίθενται τά ὅρια ἐφαρμογῆς της. Πρέπει νά προστεθεῖ ὅτι τό περιεχόμενο τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας τάξεως δέν συγκεκριμενοποιεῖται κατ' ἀνάγκη σέ ἕνα νομοθετικό κείμενο ἐντός τῶν ἐθνικῶν ἐννόμων τάξεων (ὑπόθεση 115/81).

Ἐρωτήματα Α 4, 5 καί 6. Τά ἐρωτήματα αὐτά θέτουν ἕνα ἐνδιαφέρον ἀπό ἄποψη φιλοσοφίας τοῦ δικαίου ζήτημα, ἀλλά χωρίς ἐπιρροή στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση. Ὁ βελγικός νόμος τῆς 21ης Αὐγούστου 1948, μέ τόν ὁποῖο κατηργήθη ἡ ἐπίσημη κανονιστική ρύθμιση τῆς πορνείας, ὁρίζει ὅτι δύνανται νά ἐκδίδονται συμπληρωματικοί κανονισμοί ἀπό τά δημοτικά συμβούλια, ἐφ' ὅσον ἔχουν ὡς ἀντικείμενο τήν διασφάλιση τῶν δημοσίων ἠθῶν καί τῆς κοινῆς ἡσυχίας. Μέ ἀστυνομική διάταξη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς Λιέγης, τῆς 24ης Ὀκτωβρίου 1977, τιμωρεῖται μέ ἀστυνομική ποινή ἡ ἔκθεση σέ προθήκη, συμπεριφορά πού εἶναι δυνατό νά κολασθεῖ ποινικῶς καί πού δικαιολογεῖ ἀπομάκρυνση ἀπό τήν ἐπικράτεια (ὑπόθεση 115/81). Τό Βελγικό Δημόσιο, στήν ὑπόθεση 116/81 καί ὑπό τό ἐρώτημα Α 5, ἀναφέρει μόνον ὅτι ἡ ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως δύναται νά ποικίλλει ἀπό χώρα σε χώρα καί ἀπό μία ἐποχή σέ ἄλλη (πρβλ. προαναφερθεῖσα ἀπόφαση Van Duyn καί ὅτι τό περιεχόμενό της δέν συγκεκριμενοποιεῖται κατ' ἀνάγκη σέ νομοθετικό κείμενο.

Ἐρώτημα Α 7. Ἂν πρόκειται γιά τήν δημοσία τάξη, εἶναι προφανές ὅτι δέν πρέπει νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ἡ ποικίλλουσα σέ κάθε πρόσωπο δυσχέρεια ἀπομακρύνσεως ἀπό τήν βελγική ἐπικράτεια. Ἀνεξαρτήτως ἀπό τήν ἀντίληψη ἑνός ἑκάστου περί τοῦ περιεχομένου τῆς δημοσίας τάξεως, εἶναι ἐν πάση περιπτώσει προφανές ὅτι πρέπει νά ἐφαρμόζεται στήν ἴδια κατηγορία προσώπων ἐντός τῆς ἴδιας κοινωνίας, κατά τρόπο ὄχι ἐκλεκτικό (ὑπόθεση 115/81).

Ἐρώτημα Α 8. Τό ἐρώτημα αὐτό ἔχει ἁπλῶς θεωρητικό ἐνδιαφέρον γιά τήν ὑπό κρίση ὑπόθεση. Δέν ἀφορᾶ ἀπ' εὐθείας τήν αἰτοῦσα στήν κυρία δίκη, ἡ ὁποία εἶναι νεαρῆς ἡλικίας, μέ καλή ὑγεία, ζεῖ δέ «ἀπό τά θέλγητρά της», χωρίς νά τήν ἀπασχολοῦν οἱ συνέπειες τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπό τήν ἐπικράτεια πολυμελῶν οἰκογενειῶν, ἡλικιωμένων καί ἀνηλίκων (ὑπόθεση 115/81).

Βεβαίως, ἐφ' ὅσον ἀντιμετωπίζεται ἡ ἀπομάκρυνση ἀπό τήν χώρα, λαμβάνονται ὑπ' ὄψη τά ἀτομικά καί/ἤ οἰκογενειακά συμφέροντα. Εἶναι ἀναμφίβολο ὅτι ἕνα μέτρο ἀπομακρύνσεως λαμβάνεται μόνο σέ ἐξαιρετικές περιστάσεις εἰς βάρος ὁρισμένων κατηγοριῶν ἀλλοδαπῶν, ὅπως π.χ. οἱ κατηγορίες πού ἀναφέρονται στό ἐρώτημα. Πάντως, δέν γίνεται εὐκόλως κατανοητή ἡ ἀπαγόρευση κατά γενικό τρόπο σέ Κράτος μέλος νά λαμβάνει μέτρα ἀπομακρύνσεως σέ οἱασδήποτε περιστάσεις, εἰς βάρος

ἀλλοδαπῶν πού ἀνήκουν στίς κατηγορίες αὐτές. Τό ἄρθρο 21 τοῦ νόμου τῆς 15ης Δεκεμβρίου 1980 ὁρίζει ὅτι ὁρισμένες κατηγορίες ἀλλοδαπῶν δέν δύνανται νά ἀπομακρυνθοῦν ἀπό τήν χώρα παρά μόνον ἄν ἔχουν προσβάλει σοβαρῶς τήν δημοσία τάξη ἤ τήν ἐθνική ἀσφάλεια (ὑπόθεση 116/81).

Ἐρώτημα Α 9. Στήν ὑπό κρίση ὑπόθεση, οἱ ὑλικῶς καί ἀντικειμενικῶς διαπιστώσιμες διαταράξεις ὑφίστανται, ἐφ' ὅσον ἡ αἰτοῦσα στήν κυρία δίκη ἐκτίθεται σέ προθήκη ἐπί δημοσίας ὁδοῦ, κατά παράβαση τῆς προαναφερθείσης ἀστυνομικῆς διατάξεως, στήν ὁποία προβλέπεται ποινική κύρωση (ὑπόθεση 115/81).

Ἕνα μέτρο ἀπομακρύνσεως ἀπό τήν χώρα δέν δύναται νά ληφθεῖ παρά μόνον ὅταν ἡ ἠθικότης τοῦ ἐνδιαφερομένου ἐκδηλώνεται μέ τήν συμπεριφορά του, πράγμα πού προϋποθέτει ὅτι συνετελέσθησαν ὁρισμένες ὑλικῶς καί ἀντικειμενικῶς διαπιστώσιμες πράξεις. Ἐν τούτοις, δέν πρέπει νά ἔχουν ἤδη συντελεσθεῖ οἱ διαταράξεις αὐτές, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ὁ ἐνδεχόμενος κίνδυνος μιᾶς τέτοιας διαταράξεως, ἰδίως λόγω τῆς ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἐνδιαφερομένων (ὑπόθεση 116/81).

Ἐρώτημα Α 10. Ἡ αἰτοῦσα στήν κυρία δίκη δέν ἀπεμακρύνθη ἀπό τήν ἐπικράτεια, διότι εἶχε σχέσεις μέ τόν «διεθνή ὑπόκοσμο», ἀλλά διότι εἰργάζετο σέ ὕποπτο ἀπό ἄποψη ἠθῶν μπάρ. Ὡς πρός τό πρόβλημα οὐσίας πού τίθεται μέ τό ἐρώτημα αὐτό, τό ὁποῖο δέν ἐμπίπτει στήν ἐξέταση τῆς ὑποθέσεως, θά πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ ἀτομική συμπεριφορά πού συνίσταται στήν ὑπό ὁρισμένες συνθῆκες ἐκπόρνευση ἐνισχύει τά κακοποιά στοιχεῖα, ἰδίως μέ τά χρήματα πού προμηθεύει σέ ἐκείνους πού ἐκμεταλλεύονται τίς πόρνες (ὑπόθεση 115/81).

Δέν εἶναι ἀναγκαῖο νά ἔχει μία πόρνη σχέσεις μέ τόν «ὑπόκοσμο», πρίν καταστεῖ δυνατή ἡ λήψη εἰς βάρος της τοῦ μέτρου ἀπομακρύνσεως ἀπό τήν χώρα γιά λόγους δημοσίας τάξεως. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι ἡ πορνεία συνιστᾶ ἀπό μόνη της κίνδυνο γιά τήν δημοσία τάξη, ἄν ἀσκεῖται προκλητικῶς, ἄν π.χ. ἡ πόρνη ἐκτίθεται σέ προθήκη μπάρ κατά τρόπο ἄσεμνο ἤ ἄν προσελκύει πελάτες στόν δρόμο γύρω ἀπό τό μπάρ (ὑπόθεση 116/81).

Ἐρώτημα Α 11. Δέν δύναται νά προσαφθεῖ σέ Κράτος μέλος ὅτι ἀπελαύνει τούς ἀλλοδαπούς πού ὑποπίπτουν στά ἀδικήματα τῆς προσελκύσεως πελατῶν καί τῆς ἐκθέσεως σέ προθήκη κατά παράβαση τῆς ἰσχυούσης στό ἐν λόγω κράτος ἐννοίας τῆς δημοσίας τάξεως καί τῶν χρηστῶν ἠθῶν. Ἡ διαφορά μεταχειρίσεως μεταξύ ἡμεδαπῶν καί ἀλλοδαπῶν εἶναι ἀναπόφευκτη ἐν προκειμένῳ, δεδομένου ὅτι ἕνα κράτος δέν δύναται βεβαίως νά ἀπελάσει τούς πολίτες του. Δέν δύναται νά ὑποστηριχθεῖ ὅτι ἡ συνθήκη ἀπαγορεύει τήν ἀπέλαση τῶν ἐγκληματούντων ἀλλοδαπῶν, ὑπό τό πρόσχημα ὅτι οἱ ἡμεδαποί διαπράττουν τά ἴδια ἀδικήματα χωρίς νά ἀπελαύνονται ἀπό τήν χώρα τους (ὑπόθεση 115/81).

Τό ἐρώτημα αὐτό δύναται νά συνδεθεῖ μέ τό ἐρώτημα Α 3 καί ἡ διατύπωσή του θά ἦταν ἀρκετά διφορούμενη, ἄν δέν περιεῖχε, εὐτυχῶς, τήν ἔννοια τῆς «ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς», στήν ὁποία τό Δικαστήριο προσέδωσε οὐσιαστική σημασία στίς ἀποφάσεις του (ὑπόθεση 116/81).

Ἐρώτημα Α 12. Τό Βελγικό Δημόσιο παραπέμπει στίς παρατηρήσεις του ἐπί τῶν ἐρωτημάτων Α 7, 8 καί 9 (ὑπόθεση 115/81).

Ἐρώτημα Α 13. Κατά τό μέτρο πού δέν γίνεται δεκτή ἡ χορήγηση ἀδείας διαμονῆς σέ ἕνα πρόσωπο γιά λόγους ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς, εἶναι προφανές ὅτι ἡ ἄρνηση αὐτή θά ἐξακολουθεῖ καθ' ὅλο τόν χρόνο πού διαρκεῖ ἡ ἀτομική συμπεριφορά, ἡ ὁποία δικαιολογεῖ τό μέτρο αὐτό (ὑπόθεση 115/81).

Ἐρώτημα Α 14. Δεδομένου ὅτι ἡ αἰτοῦσα στήν κυρία δίκη ἔχει τήν γαλλική ἰθαγένεια, κάθε ἀπόφαση τῆς ἐκοινοποιήθη στήν γλώσσα της. Ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀπόφαση πού τῆς ἐκοινοποιήθη δέν περιεῖχε γενική καί στερεότυπη διατύπωση, ἀλλά ἀνεφέρετο στήν συμπεριφορά της «in concreto» (ὑπόθεση 115/81). Τό ἐρώτημα αὐτό θά ἠδύνατο νά διατυπωθεῖ κατά τρόπο πλέον συγκεκριμένο ἄν ἐρωτᾶτο σέ ποιά γλώσσα πρέπει νά διατυπώνεται ἡ κοινοποιούμενη στόν κοινοτικό ὑπήκοο ἀπόφαση καί ἡ αἰτιολογία της, στήν ὁμιλούμενη ἤ ἐπιλεγεῖσα ἀπό τόν ἐνδιαφερόμενο γλώσσα ἤ σέ μία ἀπό τίς ἐθνικές γλῶσσες τοῦ κράτους πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση, κατ' ἐπιλογή τοῦ ἐνδιαφερομένου; Ἐπί πλέον, εἶναι προφανές ὅτι ἡ αἰτιολογία τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως πρέπει νά ἀντιστοιχεῖ στήν ἀτομική συμπεριφορά τοῦ ἐνδιαφερομένου (ὑπόθεση 116/81).

Ἐρώτημα Β 1. Οἱ δικονομικές ἐγγυήσεις διευκρινίζονται στό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας 64/221 καί δύναται νά ἀναφερθοῦν σχηματικά ὡς ἑξῆς:

α) «ἄλλη ἀρχή»,

β) ὁ ἐνδιαφερόμενος πρέπει νά δύναται νά προβάλει τά μέσα ὑπερασπίσεώς του,

γ) ὁ ἐνδιαφερόμενος πρέπει νά δύναται νά ἐπικουρεῖται ἤ νά ἐκπροσωπεῖται κατά τούς διαδικαστικούς ὅρους πού προβλέπονται ἀπό τήν ἐθνική νομοθεσία,

δ) ἐπιτρέπεται στόν ἐνδιαφερόμενο νά ἀναλάβει αὐτοπροσώπως τήν ὑπεράσπισή του, ἐκτός ἄν λόγοι ἀσφαλείας τοῦ κράτους ἀντιτίθενται στήν ὑπεράσπιση αὐτή.

Ἡ διαδικασία πού προβλέπεται μέ τήν νέα κανονιστική ρύθμιση παρέχει πρακτικῶς ταυτόσημες ἐγγυήσεις μέ ἐκεῖνες τῶν ἐνδίκων προσφυγῶν (ἀνεξαρτησία μελῶν, σεβασμός τοῦ δικαιώματος ὑπερασπίσεως, ἀνακοίνωση τοῦ φακέλλου, ἀκρόαση μαρτύρων, συμμετοχή διερμηνέως). Δεδομένου ὅτι οἱ δικονομικές ἐγγυήσεις αὐξήθησαν, ἐνῶ ἦταν ἤδη ἱκανοποιητικές, ἡ καθιερωθεῖσα εἰς ἐκτέλεση τοῦ ἄρθρου 9 τῆς ὁδηγίας διαδικασία παρέχει, συνεπῶς, ὅλες τίς ἐπιθυμητές ἐγγυήσεις.

Ἐρώτημα Β 2. Ὅσον ἀφορᾶ τήν σύνθεση τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ παραπέμπων δικαστής ἔκρινε ὅτι ἡ σύνθεση αὐτή ἐγγυᾶτο τήν δικαιοδοτική της ἀνεξαρτησία, δεδομένου ὅτι τά μέλη πού συγκροτοῦν τήν ἄλλη ἀρχή δέν ὁρίζονται ἀπό τήν ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση, οὔτε ἀπό τόν βασιλέα.

Ἐρώτημα Β 3. Ὑπό τό κράτος τοῦ νόμου τῆς 28ης Μαρτίου 1952, καθήκοντα γραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς δέν ἀσκεῖ ὑπάλληλος τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, στήν ὁποία ἔχει ἀνατεθεῖ ἡ λήψη τῆς ἀποφάσεως, ἀλλά δημόσιος ὑπάλληλος ἄλλης ὑπηρεσίας. Τά ἄρθρα 33 καί 34 τοῦ νόμου τῆς 15ης Δεκεμβρίου 1980 ὁρίζουν ὅτι ἡ προεδρία ἀσκεῖται ἀπό δύο ἐν ἐνεργεία, ἀφυπηρετήσαντες ἤ ἐπιτίμους δικαστές. Ὅσον ἀφορᾶ τόν ὁρισμό τῶν μελῶν τῆς «διαφορετικῆς ἀρχῆς» τό ἄρθρο 33 τοῦ νόμου αὐτοῦ ὁρίζει ὅτι τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ὁρίζονται γιά χρονική διάρκεια 3 ἐτῶν καί ὅτι ἡ θητεία τους δύναται νά ἀνανεωθεῖ. Τό ὕψος τῶν καταβαλλομένων στά μέλη τῆς

επιτροπῆς ἀποζημιώσεων καθορίζεται ἀπό τόν βασιλέα καί ρυθμίζεται βάσει τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 24ης Δεκεμβρίου 1964 περί καθορισμοῦ τῶν ἀποζημιώσεων γιά δαπάνες διαμονῆς τῶν μελῶν τοῦ προσωπικοῦ τῶν Ὑπουργείων καί ἀπό τό βασιλικό διάταγμα τῆς 18ης Ἰανουαρίου 1965 περί γενικῆς κανονιστικῆς ρυθμίσεως τῶν ὁδοιπορικῶν.

Ἐρώτημα Β 4. Ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση προσφεύγει στήν «διαφορετική ἀρχή» στήν περίπτωση πού ὁ νόμος τῆς 15ης Δεκεμβρίου 1980 προβλέπει ὑποχρεωτικῶς τήν προηγούμενη γνώμη τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀλλοδαπῶν. Τήν γνώμη αὐτή δύναται νά ζητήσει μόνον ὁ Ὑπουργός Δικαιοσύνης. Ὁ ἀλλοδαπός πάντως δύναται νά ὑποβάλει αἴτηση ἀναθεωρήσεως στόν Ὑπουργό κατά τίς περιπτώσεις πού προβλέπονται στό ἄρθρο 44. Συνεπῶς, πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι τό γεγονός ὅτι ἔχει ἀνατεθεῖ στήν ἐπιτροπή νά δίδει τήν γνώμη της στόν Ὑπουργό Δικαιοσύνης ἀποτελεῖ ἐγγύηση γιά τόν ἀλλοδαπό, ἡ περίπτωση τοῦ ὁποίου ἐξετάζεται ἔτσι ἀπό ἀνεξάρτητο ὄργανο. Ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση δέν καλεῖ τόν ἀλλοδαπό. Οἱ κλήσεις ἀποστέλλονται μέ πρωτοβουλία τοῦ προέδρου διά τοῦ γραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς ἀνεξαρτήτου ὑπαλλήλου ὅπως διευκρινίσθη ἀνωτέρω.

Ἐρώτημα Β 5. Τό ἄρθρο 62 τοῦ νόμου τῆς 15ης Δεκεμβρίου 1980 περιέχει τόν γενικό κανόνα μέ τόν ὁποῖο ἐπιβάλλεται ἡ αἰτιολόγηση καί ἡ κοινοποίηση κάθε διοικητικῆς ἀποφάσεως. Ἑπομένως, αὐτό συνεπάγεται ὅτι τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἐλέγχει τούς λόγους πού ἀναφέρονται στίς γνῶμες τῆς ἐπιτροπῆς. Ὁ ἀλλοδαπός ἐλάμβανε ἀντίγραφο τῆς γνώμης πού ἐξέδιδε ἡ ἐπιτροπή καί πρίν ἀπό τήν θέση σέ ἰσχύ τοῦ ἐν λόγω νόμου.

Ἐρώτημα Β 6. Ὅπως συμβαίνει ἐνώπιον κάθε δικαιοδοτικοῦ ὀργάνου, ἡ ἐπιτροπή ἐξετάζει τό αἴτημα ἀναβολῆς καί ἀποφασίζει ἄν θά τό δεχθεῖ ἤ ὄχι, ἀναλόγως μέ τόν ἐπικαλούμενο λόγο. Κάθε δικαστήριο δύναται νά κρίνει ὅτι ἕνα αἴτημα ἀναβολῆς, πού ὑποβάλλεται μετά ἀπό ἄλλα, εἶναι ὑπερβολικό καί, συνεπῶς, νά ἀρνηθεῖ τήν χορήγηση ἀναβολῆς (ὑπόθεση 115/81).

Ὁ πληρεξούσιος τῆς ἐνδιαφερομένης πχ. ἐζήτησε καί ἔλαβε ἀρκετές ἀναβολές, οἱ ἐπικαλούμενοι δέ λόγοι ἦταν εἴτε οἱ διακοπές εἴτε ἄλλες ὑποθέσεις πρός ἐκδίκαση ἐνώπιον ἄλλων δικαιοδοτικῶν ὀργάνων. Ἡ συμβουλευτική ἐπιτροπή ἠρνήθη τήν αἰτηθεῖσα ἀναβολή κατά τήν συνεδρίαση τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 1980, ἀφοῦ εἶχε χορηγήσει ἀναβολές στίς 13 Σεπτεμβρίου 1979, στίς 29 Μαΐου 1980 καί στίς 21 Αὐγούστου 1980 (ὑπόθεση 116/81).

Ἐρώτημα Β 7. Ἡ ἀπόφαση τῆς «ἀποφασιζούσης ἀρχῆς» πρέπει νά ἀναφέρεται ἐπακριβῶς καί ἐπαρκῶς σέ ὅλους τούς νομικούς καί πραγματικούς ἰσχυρισμούς πού προέβαλε ὁ ἀλλοδαπός (ὑποχρέωση αἰτιολογήσεως τοῦ ἄρθρου 62 τοῦ νόμου). Ἀφ' ἑτέρου, οἱ δικηγόροι ἔχουν τήν δυνατότητα νά καταθέσουν σημειώματα, πράγμα πού ἀποτελεῖ ἐξ ἄλλου ἐπιβεβαίωση μιᾶς συνηθείας πού εἶχε καθιερωθεῖ ἀπό μακροῦ χρόνου.

Ἐρώτημα Β 8. Ὅσον ἀφορᾶ τόν φάκελλο τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση ὑποχρεοῦται νά ὑποβάλει «τόν σχετικό μέ τήν ὑπόθεση φάκελλο» στόν πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς ὀκτώ τουλάχιστον ἐργάσιμες ἡμέρες πρό τῆς ἡμέρας τῆς συνεδριάσεως. Ὁ εἰσηγητής τῆς ἐπιτροπῆς δικαιοσύνης τῆς Γερουσίας ἐτόνισε ὅτι τά ἄρθρα 34 καί 36 τοῦ νόμου συνεπάγονται ὅτι ἡ ὑπηρεσία ἀσφαλείας ὑποχρεοῦται νά κοινοποιεῖ πλήρη φάκελλο, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐγγράφων πού θεωρεῖ ὡς ἐμπιστευτικά. Ἄν ἡ ἐν λόγω ὑπηρεσία ἐπι-

θυμεῖ νά μή κοινοποιηθοῦν ὁρισμένα ἔγγραφα στά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς καί στούς διαδίκους, ζητεῖ ἀπό τόν πρόεδρο νά ἀποκλείσει τά ἐν λόγω ἔγγραφα ἀπό τόν φάκελλο, τά ὁποῖα, ἐπομένως, δέν δύνανται νά διαδραματίσουν κανένα ρόλο στήν ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς. Ἐτονίσθη ὅτι οἱ πάρεδροι δέν δύνανται νά λάβουν γνώση τῶν ἐγγράφων πού ἀπεκλείσθησαν κατ' αὐτόν τόν τρόπο. Λόγω τοῦ ὅτι τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἐλέγχει τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν γνώμη, ὁ Ὑπουργός δέν δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ μή προσκομισθέντα ἔγγραφα, προκειμένου νά δικαιολογήσει τήν ἀπόφασή του, ἡ δέ διοίκηση δέν ἀναλαμβάνει τόν κίνδυνο νά μή δύναται νά ὑποστηρίξει τήν πρότασή της.

Ἐρωτήματα Β 9 καί 10. Σύμφωνα μέ τήν διατύπωση τῆς προαναφερθείσης ἀποφάσεως Bouchereau, τό μέτρο ἀπομακρύνσεως συνεπάγεται «εἰδική ἐκτίμηση ὑπό τό πρίσμα τῶν συμφερόντων πού εἶναι ἀναποσπάστως συνδεδεμένα μέ τήν διαφύλαξη τοῦ δημοσίου συμφέροντος, τό ὁποῖο δέν συμπίπτει κατ' ἀνάγκη μέ τίς ἐκτιμήσεις στίς ὁποῖες ἐστηρίχθη ἡ ποινική καταδίκη». Ὀλίγο ἐνδιαφέρει τό γεγονός ὅτι γιά τά περιστατικά πού στοιχειοθετοῦν ποινικές παραβάσεις ἔχει ἐπιβληθεῖ ποινική καταδίκη. Πρέπει ἡ ἀτομική συμπεριφορά τοῦ ἐνδιαφερομένου νά ἔχει προσβάλει τήν δημοσία τάξη.

Ἐρώτημα Β 11. Τό Βελγικό Δημόσιο ἀναφέρεται στήν ἀπάντηση ἐπί τοῦ ἐρωτήματος Β 8.

Ἐρώτημα Β 12. Ὅταν ὁ δικηγόρος δύναται νά λαμβάνει γνώση τοῦ φακέλλου, δύναται ἐπίσης νά λαμβάνει ἀντίγραφα μέ δικά του ἔξοδα.

Ἐρωτήματα Β 13 καί 15. Τό ἄρθρο 36 τοῦ νέου νόμου ὁρίζει ὅτι τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ ἀλλοδαπός καί ὁ δικηγόρος δύνανται νά λαμβάνουν γνώση τοῦ σχετικοῦ μέ τήν ὑπόθεση φακέλλου τρεῖς ἐργάσιμες ἡμέρες πρό τῆς ἡμερομηνίας τῆς συνεδριάσεως. Γιά τήν ἀποστολή τῆς κλήσεως στόν ἐνδιαφερόμενο προβλέπεται προθεσμία ἑνός μηνός. Στήν κλήση ἐπισυνάπτεται λεπτομερές σημείωμα, στό ὁποῖο ἀναφέρονται οἱ λόγοι καί τά στοιχεῖα τοῦ φακέλλου. Ἐπί πλέον, ἡ ὑπεράσπιση διαθέτει περιοριστική προθεσμία τριῶν ἡμερῶν γιά νά ἐπαληθεύσει ἡ ἴδια, ἄν εἶναι ἀναγκαῖο, τά στοιχεῖα τοῦ σημειώματος βάσει τοῦ φακέλλου. Ἄν ἡ ὑπεράσπιση κρίνει ὅτι πρέπει νά ἀμφισβητήσει τό κατά πόσο συμφωνοῦν τά στοιχεῖα τοῦ σημειώματος μέ τό περιεχόμενο τοῦ φακέλλου, δύναται ἐν πάση περιπτώσει νά ζητήσει ἀναβολή, τήν ὁποία δικαιολογεῖ. Δεδομένου ὅτι ὁ δικηγόρος δύναται νά προετοιμάσει τήν ὑπεράσπιση τοῦ πελάτου ἕνα μήνα πρό τῆς ἐμφανίσεώς του ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ προθεσμία τῶν τριῶν ἡμερῶν εἶναι ἐπαρκής, προκειμένου νά λάβει γνώση τοῦ φακέλλου.

Ἐρώτημα Β 14. Τό Βελγικό Δημόσιο ἐπισημαίνει ὅτι ἔγγραφα πού ἔχουν ἀποκλεισθεῖ ἀπό τόν φάκελλο δέν δύνανται νά διαδραματίσουν κανένα ρόλο στήν ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς. Θά πρέπει νά περιβάλλεται μέ ἐμπιστοσύνη μία ἐπιτροπή, ἡ σύνθεση τῆς ὁποίας παρέχει ὅλες τίς ἐγγυήσεις ἀντικειμενικότητος γιά νά κρίνει ὀρθῶς ἕνα ἔγγραφο πού ὁ ἀλλοδαπός προσέβαλε ὡς πλαστό. Ἡ ἀπόφαση ὅτι γενικῶς ἕνα προσβαλλόμενο ὡς πλαστό ἀπό τόν ἐνδιαφερόμενο ἔγγραφο πρέπει κατ' ἀνάγκη νά μή ληφθεῖ ὑπ' ὄψη κατά τήν συζήτηση, ἰσοδυναμεῖ μέ τήν ἀναγνώριση τοῦ δικαιώματος ἀμφισβητήσεως τῆς σοβαρότητος ὅλων τῶν ἐγγράφων τοῦ φακέλλου πού ὑποβάλλεται στήν ἐπιτροπή, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀποκλείονται τῆς συζητήσεως καί νά αἴρεται, ἔτσι, τό οὐσιαστικό περιεχό-

μενο τοῦ φακέλλου. Ἔγγραφο πού καταθέτει ὁ ἀλλοδαπός δύναται ἐπίσης νά ἀμφισβητηθεῖ ὡς πλαστό ἀπό τόν ἐκπρόσωπο τῆς διοικήσεως, χωρίς αὐτό νά σημαίνει προφανῶς ὅτι πρέπει αὐτομάτως νά μή ληφθεῖ ὑπ' ὄψη κατά τήν συζήτηση.

Γ — Παρατηρήσεις πού κατέθεσε ἡ γαλλική κυβέρνηση

Ἐρωτήματα Α 1 καί 2. Ἡ γαλλική κυβέρνηση θεωρεῖ ὅτι τό περιεχόμενο τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας τάξεως πρέπει, γιά προφανεῖς λόγους, νά δύναται νά καθορίζεται ἀπό τίς ἐθνικές ἀρχές κάθε Κράτους μέλους, ὑπό τόν μόνο περιορισμό τῶν κανόνων πού καθώρισε τό Δικαστήριο ἐπ' εὐκαιρία κάθε σχετικῆς ὑποθέσεως πού τοῦ ὑπεβλήθη. Φαίνεται ὅτι τό Δικαστήριο συνήγαγε ἀπό τήν ρητῶς ἀναγνωριζομένη στό ἄρθρο 56 τῆς συνθήκης ἁρμοδιότητα μία γενική ἁρμοδιότητα τῶν Κρατῶν μελῶν πρός προσδιορισμό τῶν ἐπιταγῶν τῆς δημοσίας τάξεως. Προκειμένου πάντως νά διαφυλάξει τίς ἀρχές τῆς ἰσότητος καί τῆς μή διακρίσεως — θεμελίων τῆς συνθήκης — τό Δικαστήριο ἔθεσε ἕνα σημαντικό ὅριο στήν ἀρχή αὐτή, παρέχοντας στά ὄργανα τῆς Κοινότητος μία ἐλεγκτική ἐξουσία, παρόμοια μέ ἕναν ἐκ τῶν ὑστέρων ἔλεγχο καί ἡ ὁποία ἀσκεῖται κατά περίπτωση, λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν περιστατικῶν τῆς συγκεκριμένης ὑποθέσεως. Στό τιθέμενο ἀπό τό ἄρθρο 48 τῆς συνθήκης γενικό πλαίσιο, τά Κράτη μέλη ἀπολαμβάνουν, ἑπομένως, τῆς ἐξουσίας καθορισμοῦ τῶν ἐπιταγῶν τῆς δημοσίας τάξεως, ὑπό τήν ἐπιφύλαξη τοῦ ἐλέγχου πού ἀσκεῖται ἀπό τά κοινοτικά ὄργανα.

Ἐρωτήματα Α 3, 10 καί 11. Ἡ κατανομή τῶν ἁρμοδιοτήτων πού ἐπεχείρησε τό Δικαστήριο ἔχει ὡς σκοπό νά συμβιβάσει τήν κοινοτική ἀρχή τῆς μή διακρίσεως, πού ἔχει θεσπισθεῖ ἀπό τό ἄρθρο 7 τῆς συνθήκης, μέ τίς ἐθνικές ἀπαντήσεις τῆς δημοσίας τάξεως. Τό ἄρθρο 48, εἰσάγοντας τήν ρήτρα τῆς ἐθνικῆς μεταχειρίσεως, ἐπαναλαμβάνει τήν ἀρχή αὐτή τῆς μή διακρίσεως, ἀλλά ἐπιτρέπει ἐπίσης στά Κράτη μέλη νά διατηρήσουν στήν νομοθεσία καί στήν πρακτική τίς ἐξαιρέσεις πού ἐφαρμόζονται στούς κοινοτικούς ὑπηκόους. Στήν προαναφερθεῖσα ἀπόφαση Van Duyn, τό Δικαστήριο ἔκρινε ὅτι τό Κράτος μέλος ἠδύνατο νά ἐναντιωθεῖ στήν ἄσκηση ὁρισμένων δραστηριοτήτων ἀπό ὑπήκοο ἄλλου Κράτους μέλους, ἐνῶ κανένας ἀνάλογος περιορισμός δέν ἐπεβάλλετο στούς δικούς του ὑπηκόους. Ἀντιθέτως, στήν ὑπόθεση 67/74 (Bonsignore, Rec. 1975, σ. 297), τό Δικαστήριο ἔκρινε, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 3 τῆς ὁδηγίας 64/221, ὅτι μόνον ἡ «ἀτομική συμπεριφορά» ἠδύνατο νά δικαιολογήσει τήν ἀπέλαση κοινοτικοῦ ὑπηκόου, ἕνα τέτοιο δέ μέτρο δέν δύναται νά στηρίζεται σέ λόγους «γενικῆς προλήψεως». Φαίνεται ὅτι ὑπάρχει ἔτσι κατεύθυνση πρός τήν καθιέρωση μιᾶς διακρίσεως, μέ τήν ὁποία συμφωνεῖ ἡ γαλλική κυβέρνηση, μεταξύ διαφορετικῆς μεταχειρίσεως πού στηρίζεται στήν ἀτομική συμπεριφορά — παρέκκλιση πού γίνεται δεκτή γιά λόγους δημοσίας τάξεως — καί διακρίσεως πού στηρίζεται σέ λόγους γενικῆς προλήψεως, ἡ ὁποία δέν δύναται νά γίνει δεκτή, χωρίς παραβίαση τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας.

Ἐρωτήματα Α 4 καί 5. Στήν ὑπόθεση Bochereau, φαίνεται ὅτι τό Δικαστήριο ἐθεώρησε ὅτι ἡ ἀπειλή γιά τήν δημοσία τάξη δέν προκύπτει ἀπό τήν ὕπαρξη ποινικῆς καταδίκης, ἀλλά ἀπό περιστάσεις, ἐκ

τῶν ὁποίων ἀπορρέει ἡ ὕπαρξη ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς. Συνεπῶς, ἡ ἀπειλή συνιστᾶται ἀπό τήν ὑπό ὁρισμένες περιστάσεις ἀτομική συμπεριφορά, ἡ δέ ποινική καταδίκη δέν εἶναι παρά μία ἐνδεχομένη συνέπεια, κύρωση τῆς ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς. Ἀντιθέτως, τό Δικαστήριο ἀπεφάνθη στήν ὑπόθεση Van Duyn ὅτι ἡ ἔλλειψη νομίμου ἀπαγορεύσεως δέν ἠδύνατο νά ἐμποδίσει τήν ἐπίκληση τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας τάξεως. Ἔτσι, μία συμπεριφορά, μή κολάσιμη κατά τόν ποινικό νόμο τοῦ Κράτους μέλους στό ὁποῖο ἐπιδεικνύεται, δύναται πάντως νά στηρίξει ἐγκύρως τό μέτρο ἀπομακρύνσεως. Ἡ γαλλική νομολογία θεωρεῖ ὅτι ἡ ὕπαρξη παραβάσεων εἶναι ἁπλῶς ἕνα στοιχεῖο μεταξύ τῶν ἄλλων γιά νά ἐξετασθεῖ ἡ συμπεριφορά τοῦ ἐπικρινομένου ἀτόμου. Ἡ λύση αὐτή, πού γίνεται δεκτή γιά τούς μή κοινοτικούς ὑπηκόους, ἔχει βεβαίως ἐφαρμογή στούς ὑπηκόους τῶν Κρατῶν μελῶν. Συνεπῶς, ἡ γαλλική κυβέρνηση φρονεῖ ὅτι πρέπει νά δοθεῖ καταφατική ἀπάντηση, καθ' ὅσον, κατά κανόνα, μιά τέτοια συμπεριφορά δέν δύναται νά ἐπιφέρει τήν ἀπομάκρυνση τοῦ ἀλλοδαποῦ ἀπό τήν γαλλική ἐπικράτεια.

Ἐρώτημα Α 6. Ἡ ἀπειλή γιά τήν δημοσία τάξη πού εἶναι ἱκανή νά ἐπιφέρει καί νά δικαιολογήσει τό μέτρο ἀπομακρύνσεως, στηρίζεται στήν συμπεριφορά τοῦ ἀτόμου. Μέ τήν κατά νόμο κολάσιμη παράβαση ἁπλῶς διαπιστώνεται καί κολάζεται ἡ συμπεριφορά, ἡ φύση τῆς ὁποίας ὅμως δέν δύναται νά ἐπηρεασθεῖ. Τό μέτρο ἀπομακρύνσεως πού στηρίζεται στήν ἀπειλή τῆς δημοσίας τάξεως ἀπαιτεῖ, ἑπομένως, χαρακτηρισμό τῆς φύσεως τῆς συμπεριφορᾶς. Τό μέτρο ἀπομακρύνσεως ἀπό τήν ἐπικράτεια δέν δύναται νά ἐξομοιωθεῖ μέ κύρωση, ἀλλά πρόκειται περί διοικητικῆς ἀποφάσεως. Ὡς ἐκ τούτου, δέν εἶναι ἀναγκαῖο οἱ πράξεις πού τό δικαιολογοῦν νά στοιχειοθετοῦν προβλεπομένη κατά νόμο παράβαση.

Ἐρωτήματα Α 7, 8, 9 καί 12. Ἐφ' ὅσον ἐναπόκειται σέ κάθε Κράτος μέλος νά χαρακτηρίσει τήν συμπεριφορά τῶν κοινοτικῶν ὑπηκόων, ἀτομικῶς καί γιά κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, εἶναι θεμιτό νά λαμβάνουν ὑπ' ὄψη ὅλες τίς ἐνδεχόμενες ἐλαφρυντικές περιστάσεις, τῶν ὁποίων δύναται νά τύχει ὁ ἀλλοδαπός, ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ ὁποίου ἀντιμετωπίζεται. Στήν πρακτική, ἡ γαλλική κυβέρνηση ἐξετάζει κάθε περίπτωση ἀτομικῶς, οἱ δέ ἐθνικές ἀρχές λαμβάνουν συνήθως ὑπ' ὄψη ἀνθρωπιστικούς παράγοντες, ἰδίως δέ τούς ἐνδεχόμενους οἰκογενειακούς δεσμούς, τούς ὁποίους δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ ὁ ἀπειλούμενος μέ ἀπέλαση ἀλλοδαπός. Πάντως, σέ καμμία περίπτωση αὐτό ἤ τό ἄλλο εἶδος καταστάσεως δέν δύναται νά γίνει δεκτό ὅτι ἀπαγορεύει ἀπό μόνο του στά Κράτη μέλη νά ἀποφασίζουν τήν ἀπομάκρυνση ἀλλοδαποῦ, ἡ ἀτομική συμπεριφορά τοῦ ὁποίου ἀπειλεῖ τήν δημοσία τάξη. Ὅσον ἀφορᾶ τόν δημόσιο χαρακτῆρα τῆς διαταράξεως, ἔχει παγίως καθιερωθεῖ ὅτι τά Κράτη μέλη ἔχουν τό δικαίωμα νά λαμβάνουν ὑπ' ὄψη ὅλα τά δεδομένα πού ἔχουν στήν διάθεσή τους. Συνεπῶς, ἡ διατάραξη τῆς δημοσίας τάξεως δύναται κατά κανόνα νά διαπιστώνεται «δημοσίως». Ἐν τούτοις, σέ ὁρισμένες περιπτώσεις, ἡ ἐγκληματική συμπεριφορά πού ἐπιδεικνύεται στήν ἰδιωτική ζωή δύναται, ἐνδεχομένως, νά συνιστᾶ ἔγκυρο λόγο γιά τήν λήψη τοῦ μέτρου ἀπομακρύνσεως. Σχετικά μέ τόν χαρακτηρισμό τῆς ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς («παρουσία πού ἔχει καταστεῖ ἀφόρητη») καί τῆς κυρώ-

σεως («ἀναγκαία λύση»), τό Δικαστήριο, στήν ὑπόθεση Bonsignore, ἠρνήθη νά ἀκολουθήσει τήν γνώμη τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμοῦσε νά δοθεῖ κοινοτικός χαρακτηρισμός, ἐπιβεβαίωσε δέ ἔτσι τήν θέλησή του νά ἀφεθεῖ στά Κράτη μέλη ἡ ἁρμοδιότης νά προβαίνουν στόν καθορισμό τῆς ἐννοίας τῶν χαρακτηρισμῶν τοῦ εἴδους αὐτοῦ.

Ἀποτελεῖ παγία πρακτική τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως ἡ διάκριση μεταξύ ἀρνήσεως διαμονῆς καί ἀπελάσεως. Ἡ ἄρνηση διαμονῆς οὐδέποτε εἶναι ὁριστική, ὁ δέ ἀλλοδαπός δύναται πάντοτε νά ἐπανέλθει, ἄν συκγεντρώνει τίς προϋποθέσεις. Ἀντιθέτως ὡς πρός τήν ἀπέλαση, ἐφ' ὅσον ἡ ἀπόφαση δέν ἔχει ἀκυρωθεῖ, ἡ ἀπέλαση παραμένει ἰσχυρή. Πάντως, τό μέτρο ἀπομακρύνσεως δύναται ἀνά πᾶσα στιγμή νά ἀνακληθεῖ, ἄν ἔπαυσε ἡ ἀπειλή γιά τήν δημοσία τάξη. Ἐφ' ὅσον ἡ ἄρνηση τακτοποιήσεως τῆς καταστάσεως τοῦ ἀλλοδαποῦ δέν συνοδεύεται μέ τό μέτρο ἀπελάσεως, δέν δύναται νά ἐμποδίσει τήν ἐπάνοδο τοῦ ἐνδιαφερομένου, ἡ δέ κατάστασή του πρέπει νά ἀποτελέσει ἀντικείμενο νέας ἐξετάσεως, ἄν ἐπανήρχετο μεταγενεστέρως στήν Γαλλία.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν θέση σέ ἐφαρμογή τῆς κατανομῆς ἁρμοδιοτήτων, ἡ ἀρχή τῶν δικονομικῶν ἐγγυήσεων τίθεται ἀπό τήν ὁδηγία, ἀλλά οἱ διατάξεις ἐφαρμογῆς πού διέπουν τίς λεπτομέρειες τῶν ἐν λόγω ἐγγυήσεων ὑπάγονται στήν ἁρμοδιότητα κάθε Κράτους μέλους. Τό Δικαστήριο εἶχε ἤδη τήν εὐκαιρία νά ἀποφανθεῖ ἐπί τοῦ ζητήματος αὐτοῦ σχετικά μέ τά ἄρθρα 53 καί 62 τῆς συνθήκης (ἀπαγόρευση ἐπιβολῆς νέων περιορισμῶν), κρίνοντας ὅτι δέν ὑφίσταται ἀντίφαση μεταξύ τῶν διατάξεων αὐτῶν καί τοῦ ἄρθρου 189 τῆς συνθήκης «Ἡ ἐπιλογή τῶν τύπων καί τῶν μέσων δύναται νά διενεργηθεῖ μόνον μέ τήρηση τῶν διατάξεων καί τῶν ἀπαγορεύσεων τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου «(ὑπόθεση 48/75, Royer, Rec. 1976, σ. 497).

Ἐρώτημα Α 14. Τό ἄρθρο 6 τῆς ὁδηγίας θέτει τήν ἀρχή τῆς ὑποχρεώσεως ἀνακοινώσεως τῆς αἰτιολογίας τῆς ἀποφάσεως, ὁ δέ γαλλικός νόμος περί αἰτιολογήσεως τῶν διοικητικῶν πράξεων (νόμος 79/587 τῆς 11ης Ἰουλίου 1979) συνεπλήρωσε τήν διάταξη αὐτή καί διεσφάλισε τήν τήρηση τῶν θεμελιωδῶν ἐγγυήσεων. Ὡς πρός τήν χρησιμοποιηθεῖσα γιά τήν ἔκθεση γλώσσα, τό ζήτημα αὐτό δέν εἶναι ἀναγκαῖο γιά τήν ἐπίλυση τῶν προκειμένων περιπτώσεων ἀφοῦ πρόκειται περί γαλλοφώνων διοικητικῶν ἀρχῶν, ἀπευθυνομένων πρός γάλλους ὑπηκόους.

Ἐρώτημα Β 1. Ἡ ὀργάνωση τῆς προβλεπομένης στό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας ἐγγυήσεως ὑπάγεται στήν ἁρμοδιότητα τῶν Κρατῶν μελῶν, στά ὁποῖα καί ἐναπόκειται ἡ ἐξασφάλιση τῆς τηρήσεώς της.

Ἐρωτήματα Β 2 καί 3. Ἀπό τήν ἀπόφαση ἐπί τῆς ὑποθέσεως Santillo προκύπτει ὅτι ἐμπίπτει στήν ἁρμοδιότητα κάθε Κράτους μέλους ὁ προσδιορισμός τῆς φύσεως «τῆς ἄλλης ἀρχῆς», ἡ ὁποία δύναται νά ἐπιληφθεῖ τῆς προσφυγῆς τῶν προσώπων, εἰς βάρος τῶν ὁποίων ἀντιμετωπίζεται ἡ λήψη τοῦ μέτρου ἀπομακρύνσεως, καθώς καί ὁ καθορισμός τοῦ ἄν ἡ ἐν λόγω «ἄλλη ἀρχή» πρέπει νά ἀνήκει ἤ ὄχι στήν δικαστική ἐξουσία.

Ἐρώτημα Β 4. Ἀπό τό ἄρθρο 9 ἐδάφιο 2 τῆς ὁδηγίας προκύπτει ὅτι τά Κράτη μέλη ὑποχρεοῦνται νά παρέχουν στούς ἐνδιαφερομένους τήν δυνατότητα ἀπ' εὐθείας προσφυγῆς στήν «ἄλλη ἀρχή».

Ἐρωτήματα Β 6 ἕως 15. Ἡ σέ ἐθνικό ἐπίπεδο θέση σέ ἐφαρμογή τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν πού διατυπώνονται στήν ὁδηγία ὅσον ἀφορᾶ τίς δικονομικές ἐγγυήσεις, καί ἰδίως ἡ ἀρχή τῆς κατ' ἀντιμωλίαν διαδικασίας καί τῶν δικαιωμάτων τῆς ὑπερασπίσεως, ὑπάγεται στίς ἐθνικές νομοθεσίες, ἡ

δέ έφαρμογή τους στά έθνικά δικαστήρια. Ένδεικτικῶς, ή γαλλική κυβέρνηση παρέχει όρισμένες πληροφορίες σχετικῶς μέ τίς λεπτομέρειες όργανώσεως, στήν Γαλλία, τῆς διαδικασίας πού προβλέπεται στό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας ἀναφορικῶς πρός τίς ἐρωτήσεις πού ὑπέβαλε ὁ παραπέμπων δικαστής. Ἄν ὁ ἀλλοδαπός ἤ ὁ πληρεξούσιός του δέν ἠδυνήθησαν δικαιολογημένως νά ἐμφανισθοῦν ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία πρέπει νά κρίνει τήν ὑπόθεση, καλοῦνται σέ ἄλλη συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς. Ὁ ἀλλοδαπός, ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ ὁποίου ἀντιμετωπίζεται, ἔχει τό δικαίωμα, ἀφοῦ λάβει γνώση τοῦ φακέλλου του καί ἄν τό ἐπιθυμεῖ, νά καταθέσει ὑπόμνημα. Ὁ κληθείς ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς ἀλλοδαπός δύναται νά ἀναλύσει καί ἐνδεχομένως νά ἀμφισβητήσει τά περιστατικά πού τοῦ προσάπτονται. Ἄν αὐτά ἀποδεικνύονται ἀνεπαρκῶς θεμελιωμένα, ἡ ἐπιτροπή δύναται νά ἐκδώσει δυσμενή γνώμη. Μία ἁπλή ἀναφορά δέν δύναται νά δικαιολογήσει ἐπαρκῶς τήν λήψη αὐστηροῦ μέτρου. Ὁ ἐνδιαφερόμενος δύναται, κατά τό μέτρο πού δέν ὑφίσταται ἐπείγουσα ἀνάγκη, νά ζητήσει τήν ἀνακοίνωση τοῦ φακέλλου του. Ἔχει ἐλάχιστη προθεσμία 15 ἡμερῶν, ἐκτός περιπτώσεως ἐπειγούσης ἀνάγκης, γιά νά συμβουλευθεῖ τόν φάκελλό του. Ἄν προσετέθη κάποιο στοιχεῖο στό φάκελλό του, πράγμα πού φαίνεται δύσκολο νά συμβεῖ, ὁ ἐνδιαφερόμενος λαμβάνει ὑποχρεωτικῶς γνώση τοῦ ἐν λόγω στοιχείου, ἐφ' ὅσον γίνει σχετική ἐπίκληση ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς. Ἐλάχιστη προθεσμία 15 ἡμερῶν προβλέπεται μεταξύ τῆς ἡμερομηνίας τῆς κλήσεως καί τῆς ἡμερομηνίας ἐμφανίσεως ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἡ γαλλική κυβέρνηση τονίζει ὅτι μόνον ἄν ὁ τρόπος ὀργανώσεως τῆς «ἄλλης ἀρχῆς» πού προβλέπεται στό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας δέν ἐπιτρέπει στόν ἀλλοδαπό νά προβάλει τά μέσα ὑπερασπίσεώς του καί γενικότερα θίγει τήν ἀπαραίτητη ἀνεξαρτησία τῆς ἀρχῆς αὐτῆς, δύναται, ἐνδεχομένως, οἱ ἐθνικοί κανόνες πού διέπουν τό ἔργο τῆς ἐν λόγω ἀρχῆς νά κριθοῦν ὡς ἀντίθετοι πρός τό κοινοτικό δίκαιο ἀπό τά ἐθνικά δικαιοδοτικά ὄργανα. Αὐτό συμβαίνει στήν περίπτωση πού ἡ ὑπόθεση τοῦ ἀλλοδαποῦ δέν ὑποβάλλεται σέ ἐξέταση διαφορετική ἀπό ἐκείνη στήν ὁποία προέβη ἡ ἀρχή πού ἔχει ἐξουσιοδοτηθεῖ νά λαμβάνει, ἐνδεχομένως, τήν ἀπόφαση περί ἀρνήσεως χορηγήσεως ἀδείας διαμονῆς ἤ περί ἀπομακρύνσεως. Συνεπῶς, μόνο ἡ παρουσία, στούς κόλπους τῆς ἀρχῆς, μέλους τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, στήν ὁποία ἔχει ἀνατεθεῖ ἡ ἐνδεχόμενη λήψη τῆς ἀποφάσεως περί ἀπομακρύνσεως, ἤ δημοσίου ὑπαλλήλου πού ἀνήκει σέ ἄλλη διοικητική ὑπηρεσία, δέν δύναται αὐτή καθαυτή νά θέσει ἐν ἀμφιβόλω τήν ἀμεροληψία τῆς ἀρχῆς αὐτῆς.

Δ — Παρατηρήσεις πού ὑπέβαλε ἡ ἰταλική κυβέρνηση

Ἐρώτημα Α 1. Δέν φαίνεται ὅτι τό Δικαστήριο δύναται νά καθορίσει τήν ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως (ἡ ὁποία «ἐνδέχεται νά ποικίλλει ἀπό χώρα σέ χώρα καί ἀπό μία ἐποχή σέ ἄλλη») χωρίς νά προσφύγει ἐκ νέου στό γεγονός ὅτι ἡ δραστηριότης συνιστᾶ «κοινωνικό κίνδυνο», μή συνδεδεμένο κατ' ἀνάγκη μέ παράβαση ποινικοῦ χαρακτήρα (ὑπόθεση Van Duyn). Ἡ ἔννοια αὐτή διαφέρει ἀκριβῶς ἀναλόγως μέ τήν χώρα καί ποικίλλει ἀναλόγως μέ τόν χρόνο.

Ἐρώτημα Α 2. Ἀντιθέτως, οἱ περιορισμοί δύνανται νά εἶναι κοινοί στά Κράτη μέλη, πρόκειται ὅμως γιά «περιορισμούς», δηλαδή γιά ὅρια, τά ὁποῖα δέν ἐπιτρέπουν τήν ὑπέρβαση ἑνός σημείου, ἀλλά τά ὁποῖα

δέν παρέχουν τόν ὁρισμό τῆς ἐννοίας. Οἱ περιορισμοί αὐτοί ἔγκεινται στήν τήρηση τῶν εἰδικῶν κανόνων τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου ἐν προκειμένω, καθώς καί στήν τήρηση τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου, οἱ ὁποῖες διασφαλίζουν τά θεμελιώδη δικαιώματα πού ρυθμίζουν μία δημοκρατική κοινωνία, ἀρχές πού χαρακτηρίζουν ἐπίσης τό κοινοτικό δίκαιο καί ἐπιβάλλουν, μεταξύ ἄλλων, νά ἔχουν οἱ περιορισμοί αὐτοί λογικό καί ἀναλογικό χαρακτήρα. Ἐξυπακούεται βεβαίως ὅτι οἱ περιορισμοί πρέπει νά ἑρμηνεύονται κατά τρόπο αὐστηρό.

Ἐρώτημα Α 3. Εἶναι βέβαιο ὅτι οἱ περιορισμοί πού δικαιολογοῦνται γιά λόγους δημοσίας τάξεως δύνανται νά δημιουργήσουν γιά τόν ἀλλοδαπό μία κατάσταση διαφορετική ἀπό ἐκείνη τῶν ἡμεδαπῶν. Πάντως, τό νά γίνει δεκτό γιά τόν πολίτη ἄλλου Κράτους μέλους ὅτι δέν δύναται νά ἀπαγορευθεῖ ἡ εἴσοδος στήν ἐπικράτεια, ὅπως γιά τούς ἡμεδαπούς, ἰσοδυναμεῖ μέ κατάργηση τῆς ρητῆς ἐπιφυλάξεως τοῦ ἄρθρου 48 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης. Ἡ ἀρχή πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 7 τῆς συνθήκης πρέπει νά ληφθεῖ καί νά ἑρμηνευθεῖ σέ συνδυασμό μέ τόν κανόνα καί τήν ἐξαίρεση τοῦ κανόνα πού προβλέπονται στά ἄρθρα 48 ἐπ.

Ἐρώτημα Α 4. Εἶναι σκόπιμο νά διευκρινισθεῖ ὅτι ἡ δημοσία τάξη ἀναφέρεται στήν πρόληψη (εἰδική πρόληψη καί ὄχι γενική ὅπως διευκρίνισε τό Δικαστήριο στήν ἀπόφαση Bonsignore). Ἡ διατάραξη (σέ σχέση μέ τήν ὁποία μόνον ἡ παρουσία πραγματικῆς καί ἀρκετά σοβαρῆς ἀπειλῆς ἐπιτρέπει τήν δικαιολόγηση τοῦ περιοριστικοῦ μέτρου) δέν πρέπει κατ' ἀνάγκη νά κολάζεται ποινικῶς. Πράγματι, ἡ ποινική κύρωση δέν ἀφορᾶ ἀναγκαίως τήν πλέον σοβαρή συμπεριφορά, ἀλλά καθορίζεται δυνάμει μιᾶς ἐπιλογῆς τῆς νομοθετικῆς πολιτικῆς, ἰδίως στίς περιπτώσεις κατά τίς ὁποῖες, λόγω τῆς ἰδιαίτερης φύσεως τῆς συμπεριφορᾶς, ἡ ἐν λόγω κύρωση θεωρεῖται ὡς τό πλέον ἀποτελεσματικό μέσο ἀποτροπῆς καί, ὀλιγότερο, καταστολῆς.

Ἐρώτημα Α 5. Δέν δύναται νά προσδιορισθεῖ τό θεμελιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας μέ τήν ἀναζήτηση πάντοτε τοῦ εἰδικοῦ κανόνα πού προβλέπει τήν διασφάλιση καί τό μή σεβασμό τοῦ ἐν λόγω συμφέροντος, ἀλλά μέ τήν ἀνάλυση τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων πού ὑφίστανται σέ ὁρισμένη χώρα καί τοῦ τρόπου πού ἑρμηνεύθησαν σέ μία ὁρισμένη ἐποχή σέ σχέση μέ τήν διασφάλιση τοῦ δημοσίου συμφέροντος.

Ἐρώτημα Α 6. Τό ἄρθρο 7 τῆς συμβάσεως περί προστασίας τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὁρίζει ὅτι κανείς δέν δύναται νά καταδικασθεῖ γιά πράξη πού δέν στοιχειοθετεῖ παράβαση κατά τόν χρόνο πού συντελεῖται, τά δέ εἰς βάρος τοῦ ἀλλοδαποῦ περιοριστικά μέτρα δέν συνιστοῦν «καταδίκη» ἀλλά μέτρα «προληπτικά» τόσο ὅταν σκοπεύουν στήν ἀπαγόρευση τῆς εἰσόδου στήν ἐπικράτεια (καί δέν δύναται νά συμβαίνει διαφορετικά) ὅσο καί ὅταν σκοπεύουν στόν τερματισμό τῆς διαμονῆς. Τό μέτρο ἀπελάσεως ἐνδέχεται σέ ὁρισμένες περιπτώσεις νά εἶναι σοβαρότερο ἀπό μία ποινική καταδίκη, αὐτό ὅμως δέν εἶναι σημαντικό παρά μόνον ὑπό τήν ἔννοια ὅτι ἡ διάταξη πού ἐπιτρέπει τήν λήψη τοῦ μέτρου πρέπει νά ἑρμηνεύεται κατά τρόπο περιοριστικό καί συνετό, τηρώντας τίς ἀρχές πού ἐγγυῶνται τόν λογικό καί ἀναλογικό χαρακτήρα τοῦ ληφθέντος μέτρου.

Ἐρώτημα Α 8. Οἱ ἐπικαλούμενες περιστάσεις πρέπει νά ἐξετάζονται σοβαρῶς κατά τήν λήψη τοῦ μέτρου, ἐπίσης δέ καί ἰδίως ὡς πρός τό κατά πόσο ἔχει ἐπιρροή ἐπί τοῦ ἐπικινδύνου χαρακτῆρος τοῦ ἀτόμου.

Ἐρώτημα Α 9. Δεδομένου ὅτι ἡ σφαίρα τῆς ἰδιωτικῆς ἠθικῆς ἀνήκει ἀποκλειστικῶς στό ἄτομο καί καμμία παρέμβαση ἀπό ὁποιαδήποτε κρατική ἀρχή δέν γίνεται δεκτή, ἡ ἠθικότης τοῦ καθενός δέν ἔχει σημασία ὅσον ἀφορᾶ τήν δημοσία τάξη παρά μόνον ἄν ἐκδηλώνεται μέ ἐξωτερική συμπεριφορά πού ἐμφανίζει τά χαρακτηριστικά τῆς ἀθεμίτου πράξεως (ἤ, σέ σχέση μέ τήν πρόληψη, μέ τόν κίνδυνο πού ἀντιπροσωπεύει ἡ συμπεριφορά αὐτή) ἤ τουλάχιστον τοῦ κοινωνικοῦ κινδύνου.

Ἐρώτημα Α 10. Δέν δύναται νά ἀποκλεισθεῖ, κατ' ἀρχήν, ὅτι, σέ σχέση μέ τό ἄτομο, τό ὁποῖο τυγχάνει γενικῶς τῆς ἐγγυήσεως πού παρέχει τό κοινοτικό δίκαιο, πού ἐπιδίδεται στήν πορνεία, δύναται νά κριθεῖ ἡ συμπεριφορά του ὡς συνιστῶσα κοινωνικό κίνδυνο, ὑπό τήν προϋπόθεση ὅτι ἡ κρίση αὐτή στηρίζεται στήν ἀτομική συμπεριφορά τοῦ ἐνδιαφερομένου.

Ἐρώτημα Α 11. Ἡ πορνεία δύναται, ἀπό ἀφηρημένης ἀπόψεως καί ἀναλόγως τῆς ἐκτιμήσεως κάθε κράτους σέ διάφορες ἐποχές, νά θεωρηθεῖ, τουλάχιστον ὡς πρός ὁρισμένες ἀπό τίς ἐκδηλώσεις της, ὡς ἐπικίνδυνο γιά τήν κοινωνία φαινόμενο, πού ἐνδέχεται νά συνιστᾶ πραγματική καί ἀρκετά σοβαρή ἀπειλή καί θίγει θεμελιώδες συμφέρον τῆς κοινωνίας, ἄν καί ἀπό κοινωνικοπολιτική ἄποψη εἶναι δυνατό νά θεωρηθεῖ γενικῶς ὡς μή σκόπιμη ἡ λήψη κατασταλτικῶν τῆς δραστηριότητος αὐτῆς μέτρων. Ἀπό συγκεκριμένης ἀπόψεως ἐξ ἄλλου καί δεδομένου ὅτι ἡ πορνεία ἀποτελεῖ γενικευμένο καί ἀνεκτό σέ ὅλα τά Κράτη μέλη φαινόμενο, εἶναι δυσχερές νά θεωρηθεῖ ἡ ἐνδεχομένως διακριτική καί ἐπιφυλακτική μεμονωμένη ἄσκηση τῆς δραστηριότητος αὐτῆς ὡς σοβαρή ἀπειλή τῆς δημοσίας τάξεως. Στό πλαίσιο τῶν ἐν λόγω σκέψεων, θά πρέπει νά ὑπογραμμισθεῖ ὅτι ἡ ἐφαρμογή ἑνός αὐστηροτάτου κριτηρίου δύναται εὐκολώτατα νά ὁδηγήσει σέ καταχρήσεις, ἐν ὄψει τῆς ἐξαιρετικῆς δυσχερείας ἐκτιμήσεως τοῦ βαθμοῦ τῆς σεξουαλικῆς ἠθικότητος.

Ἐρώτημα Α 12. Οἱ ἐκφράσεις πού ἐχρησιμοποίησε ὁ γενικός εἰσαγγελεύς Mayras στίς προτάσεις του στήν ὑπόθεση Bonsignore, «παρουσία πού καθίσταται ἀφόρητη» καί «ἀναγκαία λύση», δίνουν βεβαίως τόν βαθμό τῆς σοβαρότητος τῆς ἀπειλῆς γιά τήν δημοσία τάξη, ἀλλά συνδέονται πάντοτε μέ τήν ἐκτίμηση τῆς δημοσίας τάξεως ἐκ μέρους τῶν ἐθνικῶν ἀρχῶν.

Ἐρώτημα Α 13. Ὁ περιορισμός πού τό ἄρθρο 48 παράγραφος 3 ἐπιτρέπει νά ἐπιβληθεῖ πρέπει νά δικαιολογεῖται ἀπό λόγους προλήψεως (εἰδικῆς) καί ὄχι καταστολῆς· ἐφ' ὅσον ἡ ἀπειλή γιά τήν δημοσία τάξη ἐκλείψει, δέν ὑφίσταται πλέον κανείς λόγος νά διατηρηθεῖ ἤ νά παραταθεῖ ἕνα ἀντίθετο πρός τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν προσώπων περιοριστικό μέτρο, καί ἡ κατάσταση τοῦ ἐνδιαφερομένου δύναται βεβαίως νά ἐπανεξετασθεῖ.

Ἐρώτημα Α 14. Τά περιοριστικά μέτρα πρέπει βεβαίως νά αἰτιολογοῦνται, ἡ δέ αἰτιολόγηση πρέπει νά εἶναι πραγματική καί ὄχι φαινομενική. Ἀντιθέτως, δέν εἶναι ἀναγκαῖο νά συντάσσεται στήν μητρική γλώσσα τοῦ ἐνδιαφερομένου, κατά τό μέτρο πού αὐτό δέν φαίνεται πράγματι ἀπαραίτητο, γιά νά δύναται ὁ ἐνδιαφερό-

μενος νά λάβει ὁ ἴδιος «γνώση» τῶν ληφθέντων μέτρων.

Ἐρώτημα Β1. Ἀπάντηση ἀνάλογη μέ ἐκείνη τῆς προαναφερθείσης ὑποθέσεως Pecastaing πρέπει νά δοθεῖ καί σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας, μέ τό ὁποῖο ὑποδεικνύεται ἤδη ὅτι οἱ ἐγγυήσεις πρέπει νά ἔγκεινται εἴτε στήν δυνατότητα ἐνδίκου προσφυγῆς, ἡ ὁποία δέν πρέπει νά περιορίζεται στόν ἔλεγχο τῆς νομιμότητος καί ἡ ὁποία πρέπει νά ἔχει ἀνασταλτικό ἀποτέλεσμα, εἴτε στήν γνώμη τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς τοῦ κράτους ὑποδοχῆς, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὁ ἐνδιαφερόμενος πρέπει πράγματι νά δύναται νά προβάλει τά μέσα ὑπερασπίσεώς του (ἀρχή πού δύναται ἐπίσης νά εἶναι διοικητική, ἐφ' ὅσον εἶναι διαφορετική καί ἀνεξάρτητη σέ σχέση μέ ἐκείνη πού ἔλαβε τό μέτρο, ὅπως διευκρίνισε τό Δικαστήριο στήν ὑπόθεση Santillo). Δέν φαίνεται ὅτι δύνανται νά διευκρινισθοῦν περισσότερο οἱ «δικονομικές ἐγγυήσεις» πού τά Κράτη μέλη ὀφείλουν νά παρέχουν στόν ἀσκοῦντα τήν προσφυγή, διότι εἶναι ἐπαρκές νά εἶναι ἔνδικη ἡ προσφυγή αὐτή, νά μή περιορίζεται μόνο στόν ἔλεγχο τῆς νομιμότητος καί νά ἔχει ἀνασταλτικό ἀποτέλεσμα. Οἱ κανόνες διαδικασίας πού ἐφαρμόζονται στήν προσφυγή δέν δύνανται παρά νά εἶναι οἱ ἐθνικοί κανόνες διαδικασίας, διαφορετικοί ἀπό ἕνα κράτος σέ ἄλλο.

Ἐρώτημα Β2. Τό Δικαστήριο ἔχει ἤδη ἀπαντήσει μερικῶς στήν ἀπόφαση Santillo. Μόνον ὁ «διορισμός» τῶν μελῶν δέν συνεπάγεται ἱεραρχική ἐξάρτηση καί δέν θίγει τήν ἀνεξαρτησία τοῦ ὁρισθέντος μέλους. Ἀντιθέτως, τό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας ἀναφέρει τήν «προσφυγή σέ δικαιοδοτικό ὄργανο» μόνον δέ στήν περίπτωση πού δέν ὑφίσταται τέτοια προσφυγή ἡ ὁδηγία ἀπαιτεῖ «γνώμη» ἀρχῆς ἄλλης ἀπό ἐκείνη πού ἔλαβε τό ἀμφισβητούμενο μέτρο.

Ἐρώτημα Β3. Εἶναι φυσικό, ὅπως στήν Ἰταλία, ἡ ἐπιτροπή νά συνεδριάζει στήν διοικητική ὑπηρεσία (τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν) πού, γενικῶς, ἀσχολεῖται μέ τά σχετικά προβλήματα καί ὁρισμένα μέλη της νά ἀνήκουν, γιά λόγους εἰδικῆς ἱκανότητος, στήν ἴδια διοικητική ὑπηρεσία. Σέ ἕνα κράτος δικαίου, ἡ τυπική πράξη διορισμοῦ ἀπό τόν ὑπουργό ἐσωτερικῶν δέν θέτει βεβαίως ὑπό ἀμφισβήτηση τήν ἀνεξαρτησία τοῦ ὀργάνου.

Ἐρωτήματα Β4 καί 5. Εἶναι σαφές ὅτι οἱ κανόνες διαδικασίας πρέπει νά εἶναι οἱ ἐθνικοί κανόνες, οἱ ὁποῖοι πρέπει, νά διασφαλίζουν τήν ἀποτελεσματικότητα τῆς ἐκφερομένης γνώμης. Εἶναι ἐπίσης σαφές ὅτι ἡ γνώμη, ἀκριβῶς ἐπειδή εἶναι γνώμη, πρέπει νά αἰτιολογεῖται, ἄν καί δέν φαίνεται ἀναγαῖο νά περιέχει τίς «ὑπογραφές τῶν μελῶν τῆς ἀρχῆς, καθώς καί τό ὄνομα καί τήν ἰδιότητά τους».

Ἐρωτήματα Β6, 7 καί 8. Στό ἐθνικό δίκαιο ἀνήκει ἡ ρύθμιση τῆς ἀκολουθουμένης διαδικασίας, ἡ ὁποία πρέπει ἁπλῶς νά παρέχει τίς ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσες ἐγγυήσεις. Ἀπό τίς ἀρχές αὐτές διαπνέεται ἡ ἰταλική κανονιστική ρύθμιση, μέ τήν ὁποία ἐτέθη σέ ἐφαρμογή ἡ ὁδηγία. Πράγματι, τό προεδρικό διάταγμα 1656 τοῦ 1965 ὁρίζει ἰδίως ὅτι οἱ λόγοι δημοσίας τάξεως γνωστοποιοῦνται στόν ἐνδιαφερόμενο, ἐκτός ἄν λόγοι ἀσφαλείας τοῦ κράτους ἀντιτίθενται στήν γνωστοποίηση αὐτή. Ἡ ἀπόφαση περί ἐκδόσεως τῆς ἀδείας διαμονῆς καί περί ἀρνήσεως ἐκδόσεως πρέπει

νά λαμβάνονται έντός ἕξι μηνῶν ἀπό τῆς ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως. Ἐπιτρέπεται στόν ἐνδιαφερόμενο νά παραμείνει προσωρινῶς στό ἐθνικό ἔδαφος, μέχρις ὅτου ληφθεῖ ἡ ἀπόφαση περί χορηγήσεως ἤ μή τῆς ἀδείας διαμονῆς. Ἡ τασσομένη σέ ὑπήκοο Κράτους μέλους προθεσμία γιά νά ἐγκαταλείψει τό ἐθνικό ἔδαφος δέν δύναται νά εἶναι κατώτερη ἀπό 15 ἡμέρες σέ περίπτωση ἀρνήσεως ἀδείας διαμονῆς καί ἀπό ἕνα μήνα σέ περίπτωση ἀρνήσεως ἀνανεώσεως ἤ ἀπελάσεως ἀπό τό ἐθνικό ἔδαφος, ἐκτός ἄν ὑφίστανται λόγοι ἐπειγούσης ἀνάγκης. Ἐκτός ἐπίσης ἐπειγούσης ἀνάγκης, ἡ ἀπόφαση μέ τήν ὁποία οἱ ἀρχές ἀρνοῦνται τήν ἀνανέωση τῆς ἀδείας διαμονῆς ἤ ἀπελαύνουν ἀπό τό ἐθνικό ἔδαφος πρόσωπο, στό ὁποῖο ἔχει ἤδη ἐπιτραπεῖ νά διαμένει ἐκεῖ, λαμβάνεται μετά ἀπό γνώμη τῆς ἁρμοδίας ἐν προκειμένω ἀρχῆς, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὁ ἐνδιαφερόμενος δύναται νά ἐπικουρεῖται ἤ νά ἀντιπροσωπεύεται ἀπό πρόσωπα τῆς ἐμπιστοσύνης του. Κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου, ἐξετάζεται ἀπό τήν ἐπιτροπή ἡ ἀπόφαση περί ἀρνήσεως ἐκδόσεως ἀδείας διαμονῆς ἤ ἀπελάσεως ἀπό τό ἐθνικό ἔδαφος, ἡ ὁποία ἐκδίδεται πρίν ἀπό τήν χορήγηση τῆς ἀδείας διαμονῆς. Στήν περίπτωση αὐτή, δύναται νά ἐπιτραπεῖ, στόν ἐνδιαφερόμενο νά προβάλει προσωπικῶς τά μέσα ὑπερασπίσεώς του.

Ἐρώτημα Β 9. Ἡ ἀπάντηση πρέπει νά εἶναι ἀρνητική.

Ἐρώτημα Β 10. Ἡ λήψη περιοριστικῶν μέτρων δέν δύναται νά στηριχθεῖ στήν ἠθικότητα τοῦ προσώπου, ἐφ' ὅσον δέν ὑφίσταται συμπεριφορά ἤ κίνδυνος (κατά τρόπο προληπτικό) συγκεκριμένης ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς, πού νά δύναται νά συνιστᾶ ἀπειλή γιά τήν δημοσία τάξη.

Ἐρώτημα Β 11. Τά ἔγγραφα πού λαμβάνονται ὑπ' ὄψη ἀπό τήν ἐπιτροπή πού λαμβάνει τό μέτρο πρέπει νά διαβιβάζονται ἐξ ὁλοκλήρου στήν ἀρχή πού ἐκδίδει τήν γνώμη καί νά δύνανται νά ἀνακοινωθοῦν στόν ἐνδιαφερόμενο.

Ἐρωτήματα Β 12 καί 13. Ἐναπόκειται στό ἐθνικό δίκαιο νά ρυθμίσει τήν ἀναφερομένη στό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας διαδικασία, οὕτως ὥστε οἱ ἐν λόγω κανόνες νά ἐπιτρέπουν στόν ἐνδιαφερόμενο νά ἀμυνθεῖ κατά τόν προσήκοντα τρόπο καί ἐντός τῶν ὁρίων τῆς λογικῆς, ἐπιβαρυνόμενος μέ δαπάνες πού ἀνταποκρίνονται στήν ἀρχή τῆς ἀναλογικότητος.

Ἐρώτημα Β 14. Κατά μείζονα λόγο πρέπει να εἶναι δυνατή, γιά λόγους ἀσφαλείας τοῦ κράτους, ἡ ἀπόκρυψη ἀπό τόν ἐνδιαφερόμενο τοῦ ὀνόματος πληροφοριοδότου τῆς ἀστυνομίας, ἐνῶ ἡ σημασία ἑνός ἐγγράφου ἀμφισβητουμένου ὡς πλαστοῦ πρέπει νά ρυθμίζεται ἀπό τούς κανόνες κάθε κράτους, μέχρις ὅτου ὁ ἁρμόδιος δικαστής ἀποφανθεῖ ἐπί τῆς αὐθεντικότητός του.

Ε — Παρατηρήσεις πού κατέθεσε ἡ ὁλλανδική κυβέρνηση

Ἡ ὁλλανδική κυβέρνηση φρονεῖ ὅτι τά ἀναφερόμενα ὑπό τό στοιχεῖο Α ἐρωτήματα ἐγείρουν τέσσαρα ζητήματα στενῶς συνδεδεμένα μεταξύ τους, τά ὁποῖα, ὅσον ἀφορᾶ τίς ἀρχές, ἐνδιαφέρουν τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν προσώπων στό ἐσωτερικό τῆς Κοινότητος.

Ἡ σημασία τῆς ἐξαιρέσεως δημοσίας τάξεως πού περιέχεται στά ἄρθρα 48 παράγραφος 3 καί 56 παράγραφος 1.

Δέν δύναται νά δοθεῖ γενικός ὁρισμός τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας τάξεως, δεδομένου ὅτι καλύπτει διάφορα συμφέροντα πού τό

κράτος ἤ τά ἁρμόδια κρατικά ὄργανα θεωροῦν ὡς θεμελιώδη δημόσια συμφέροντα, τά ὁποῖα ὀφείλουν νά προστατεύουν. Τό Δικαστήριο ἐπέδαλε στό ἀναγνωριζόμενο στά Κράτη μέλη περιθώριο ἐκτιμήσεως περιορισμούς ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἕνας, σημαντικός περιορισμός συστηματικοῦ χαρακτῆρος ἀναφερόμενος στό περιεχόμενο τοῦ ὁρισμοῦ, προκύπτει ἀπ' εὐθείας ἀπό τό ἄρθρο 2 παράγραφος 2 τῆς ὁδηγίας 64/221· δέν εἶναι δυνατή ἡ ἐπίκληση τῆς ἐξαιρέσεως τῆς δημοσίας τάξεως γιά οἰκονομικούς σκοπούς. Ἕνας ἄλλος περιορισμός πού ἀπορρέει ἀπό τό κοινοτικό δίκαιο εἶναι ἡ ἀρχή τῆς ἀναλογικότητος, ὁ ὁποῖος ἐφηρμόσθη στίς ὑποθέσεις Rutili, 8/77 (Sagulo, Rec. σ. 1435) καί Bouchereau. Ἕνας τελευταῖος περιορισμός προκύπτει ἀπό τήν ἀρχή τῆς μή διακρίσεως, ἡ μόνη δέ ἐξαίρεση ἀφορᾶ τούς ὑπηκόους τῶν ἄλλων Κρατῶν μελῶν, οἱ ὁποῖοι δύνανται νά ἀπελαθοῦν ἤ νά μή γίνει δεκτή ἡ εἴσοδός τους στήν ἐπικράτεια. Ἡ ἐν λόγω ἐξαίρεση λογική αὐτή καθαυτή, διέπεται πάντως ἀπό ὁρισμένους συγκεκριμμένους κανόνες πού ἑρμηνεύονται αὐστηρῶς.

Τό σχετικό μέ τήν ἔννοια τῆς «δημοσίας τάξεως» κοινό συμφέρον κατά τό ἐθνικό δίκαιο

Τά συμφέροντα πού οἱ ἐθνικές ἀρχές θεωροῦν ὡς χρήζοντα προστασίας πρέπει νά περιέχονται σέ νομοθετικούς κανόνες, τῶν ὁποίων οἱ πολίτες νά δύνανται νά λαμβάνουν γνώση, οὕτως ὥστε νά δύνανται τά δικαστήρια νά ἐκτιμήσουν ἄν γίνεται ἐπίκληση τῆς ἐξαιρέσεως τῆς δημοσίας τάξεως πρός ἐξυπηρέτηση συμφερόντων ἄλλων ἀπό ἐκεῖνα ἀπό τά ὁποῖα ἐξαρτᾶται. Δέν θά ἔπρεπε νά συναχθεῖ ἀπό αὐτό τό συμπέρασμα ὅτι οἱ διατάξεις τοῦ ἐσωτερικοῦ δικαίου, πού προστατεύουν τά συμφέροντα τῆς κοινωνίας, πρέπει πάντοτε νά ἐπιβάλουν ποινική κύρωση, δεδομένου ὅτι τά θεμελιώδη δημόσια συμφέροντα δύνανται ἐπίσης νά συνδυάζονται μέ κύρωση διοικητικοῦ ἤ καί ἰδιωτικοῦ δικαίου. Τό πρῶτο κριτήριο γιά νά ἐκτιμηθεῖ κατά πόσο ἡ συμπεριφορά συνιστᾶ «πραγματική καί ἀρκετά σοβαρή ἀπειλή πού θίγει θεμελιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας», παρέχεται ἀπό τόν κατά νόμο ὁρισμό τῶν συμφερόντων, τά ὁποῖα ἐμπίπτουν στήν ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως. Θά πρέπει ἐπίσης νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ de facto συμπεριφορά πού προσβάλλει τήν δημοσία τάξη. Μία κολάσιμη πράξη, ἡ ὁποία δέν εἶναι σοβαρή αὐτή καθαυτή, ἐνδέχεται, λόγω τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων ὑπό τίς ὁποῖες συνετελέσθη, ἐπί παραδείγματι σέ περίπτωση ὑποτροπῆς νά θίγει οὐσιώδη συμφέροντα τῆς κοινωνίας κατά τρόπο πού δέν δύναται λογικῶς νά γίνει ἀνεκτός. Εἶναι ἄλλωστε ἐσφαλμένη ἡ ἀντίληψη ὅτι μόνον ἡ δυναμένη νά καταλήξει σέ δημόσιες παροχές συμπεριφορά συνιστᾶ προβολή τῆς δημοσίας τάξεως. Στήν ἰδιωτική ζωή ἐπίσης, ἐνδέχεται νά θιγοῦν σοβαρῶς συμφέροντα πού τό κράτος θεωρεῖ ὡς δημόσια. Συνεπῶς, δέν εἶναι πρόσφορο τό κριτήριο κατά τό ὁποῖο ἡ ἐπικρινομένη συμπεριφορά πρέπει νά ἐκδηλώνεται «δημοσίως».

Οἱ συνέπειες τῆς ἐξαιρέσεως τῆς δημοσίας τάξεως

Ἡ ἀπέλαση ἤ ἡ ἄρνηση χορηγήσεως ἀδείας διαμονῆς δέν πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς κύρωση, ἀλλά ὡς διοικητικό μέτρο πού ἀποβλέπει στήν προάσπιση τῶν δημοσίων συμφερόντων. Ἐφ' ὅσον οἱ κανόνες τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου ἐξουσιοδοτοῦν τίς ἐθνικές ἀρχές νά λάβουν ἕνα τέτοιο μέτρο,

σ' αὐτές ἐναπόκειται νά ἀποφασίσουν ἄν θά λάβουν πράγματι τό μέτρο αὐτό ἤ ὄχι. Ὡς πρός τό κατά πόσο ὀφείλουν νά λάβουν στήν περίπτωση αὐτή ὑπ' ὄψη τίς ἰδιαίτερες συνθῆκες πού συντρέχουν στό πρόσωπο τοῦ ἐνδιαφερομένου, πρόκειται ἐδῶ κατ' ἀρχήν γιά ζήτημα ρυθμιζόμενο ἀπό τό ἐθνικό δίκαιο. Αὐτό εἶναι τό πόρισμα τῆς ἀποφάσεως Royer. Πάντως, ἡ ἁρμοδιότης αὐτή παύει νά ὑφίσταται ὅταν ἐξαφανισθοῦν οἱ λόγοι πού τήν δικαιολογοῦν· ὅταν ὁ κοινοτικός ὑπήκοος γιά τόν ὁποῖο πρόκειται δέν ἀντιπροσωπεύει πλέον ἄμεσο καί σοβαρό κίνδυνο γιά τά θεμελιώδη συμφέροντα τῆς κοινωνίας, θά πρέπει νά εἶναι ἐκ νέου σέ θέση νά ἀσκεῖ τό δικαίωμα ἐλεύθερης κυκλοφορίας. Δέν προκύπτει καθόλου ὅτι δύναται νά καθορισθεῖ κατά τρόπο γενικό σέ ποιές περιπτώσεις οἱ ἐθνικές ἀρχές ὑποχρεοῦνται νά δεχθοῦν ὅτι, σέ μία συγκεκριμένη περίπτωση, δέν ὑφίστανται πλέον ἀποχρῶντες λόγοι πρός περιορισμό τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ. Περαιτέρω τό γεγονός ὅτι ὁ πολίτης πρέπει νά δύναται νά λαμβάνει γνώση, κατά τόν προσήκοντα τρόπο, τῶν λόγων πού δικαιολογοῦν τήν λήψη τοῦ εἰς βάρος του περιοριστικοῦ μέτρου, συνιστᾶ ἀρχή τῆς χρηστῆς διοικήσεως πού γίνεται κατά κανόνα δεκτή στίς Κάτω Χῶρες. Ἀπό τά ἀνωτέρω συνεπάγεται ὅτι ἐνδεχομένως καί, ὑπό ὁρισμένες συνθῆκες, οἱ λόγοι αὐτοί πρέπει νά τοῦ κοινοποιοῦνται στήν μητρική του γλώσσα, ἐκτός ἄν κατέχει τήν γλώσσα τοῦ τόπου διαμονῆς του.

Οἱ ἀρχές τῆς ἀναλογικότητος καί τῆς μή διακρίσεως

Ἀπό τήν ἀπόφαση Bonsignore συνάγεται ὅτι οἱ περιορισμοί τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας πρέπει νά ἐπιβάλονται, ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπ' ὄψη οἱ συνθῆκες τῆς συγκεκριμένης περιπτώσεως. Δέν ἐπιτρέπεται νά τερματισθεῖ ἡ ἄσκηση τοῦ δικαιώματος διαμονῆς ἤ νά μή γίνει δεκτό τό δικαίωμα αὐτό γιά λόγους πού δύνανται βεβαίως νά ἀναφέρονται στήν προστασία τῆς δημοσίας τάξεως, ἀλλά δέν δύνανται νά συνδεθοῦν ἀμέσως μέ τήν συμπεριφορά τοῦ προσώπου, ἔναντι τοῦ ὁποίου λαμβάνεται τό ἐν λόγω μέτρο. Ἡ ἀρχή τῆς μή διακρίσεως δέν ἀφορᾶ μόνο τίς τυπικές ἀνισότητες. Ἡ οὐσιαστική ἄνιση μεταχείριση ἐπίσης συνεπάγεται κατ' ἐπιλογή προστασίαν τῆς δημοσίας τάξεως πού στηρίζεται στήν ἰθαγένεια καί συνιστᾶ, συνεπῶς, ἀπαγορευομένη διάκριση.

ΣΤ' — Παρατηρήσεις πού κατέθεσε τό Ἡνωμένο Βασίλειο

Ἡ ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου φρονεῖ καί ἐκείνη ὅτι δέν εἶναι ἀναγκαῖο οὔτε κἄν δυνατό νά δοθεῖ ὁ ὁρισμός τῆς δημοσίας τάξεως αὐτῆς καθαυτῆς. Ὁ ὅρος δύναται μόνο νά ἑρμηνεύεται ἐν ὄψει τῶν περιστάσεων τῆς συγκεκριμένης ὑποθέσεως. Δέν δύνανται ἐπίσης νά ἀποκλεισθοῦν τοῦ περιεχομένου τῆς ἐννοίας της ὁρισμένα στοιχεῖα γιά τόν μόνο λόγο ὅτι δέν δύνανται νά στοιχειοθετοῦν ποινικές παραβάσεις (πρβλ. ὑποθέσεις Van Duyn καί Rutili). Ἡ διαδικασία τοῦ ἄρθρου 177 καί οἱ ἀποφάσεις πού ἐξέδωσε μέχρι τώρα τό Δικαστήριο, συνδυαζόμενες μέ τίς ἄλλες ἐγγυήσεις πού προβλέπει τό κοινοτικό δίκαιο ἐπιτρέπουν μία ἀπολύτως ἱκανοποιητική προσέγγιση τῆς ἐννοίας. Τά στοιχεῖα αὐτά ἐπιτρέπουν νά ἐπιτευχθεῖ μέ περίσκεψη μία ἰσορροπία μεταξύ τῶν ἀναγκῶν καί τῶν στόχων κάθε Κράτους μέλους, τό ὁποῖο ἐπιδιώκει τήν προστασία τῶν θεμιτῶν συμφερόντων του (καί τῶν συμφερόντων τῶν ἀτόμων) ἐντός τῶν συνόρων του, ἀφ' ἑνός, καί τῶν ἀναγκῶν τῆς Κοινότητος καί τῶν ὑπηκόων τῶν Κρατῶν μελῶν ἐντός τῆς Κοινότητος, ἀφ' ἑτέρου.

Δικονομικές έγγυήσεις. Ὡς πρός τό γενικότερο ἐρώτημα τῆς φύσεως τῶν ἐγγυήσεων πού τά Κράτη μέλη ὀφείλουν νά προβλέπουν, ἡ ἀπάντηση εὑρίσκεται στίς διατάξεις τῆς ὁδηγίας 64/221 καί τίς ἀποφάσεις πού ἐξέδωσε τό Δικαστήριο βάσει αὐτῆς. Τά λεπτομερή ἐρωτήματα τοῦ παραπέμποντος δικαστοῦ φαίνεται ὅτι τείνουν πρός τήν παραδοχή τῆς ἀπόψεως, κατά τήν ὁποία ἡ γνώμη πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας πρέπει νά δίδεται κατά τρόπο ἀμερόληπτο. Τά δικαιοδοτικά ὄργανα τῶν Κρατῶν μελῶν εἶναι ἁρμόδια γιά νά κρίνουν τό κύρος τῆς ἐκτιμήσεως μιᾶς συγκεκριμένης περιπτώσεως χωρίς νά εἶναι ἀνάγκη νά δοθοῦν εἰδικές ἀπαντήσεις στά ἐν λόγω ἐρωτήματα. Ἐπί πλέον, ἐπειδή ἡ διαδικασία πρός ὀρθή ἀπονομή δικαίου δέν δύναται νά ἐκτιμηθεῖ παρά μόνον στό πλαίσιο τῶν περιστατικῶν κάθε εἰδικῆς περιπτώσεως λαμβανομένων ὑπ' ὄψη ὅλων τῶν στοιχείων της καί ἐπειδή ἡ φύση τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς καί τῆς ἀκολουθητέας ἐνώπιόν της διαδικασίας ποικίλλουν ἀναλόγως τῶν Κρατῶν μελῶν, δέν εἶναι σκόπιμο νά καθορίσει τό Δικαστήριο ρητούς καί γενικούς κανόνες διαδικασίας πού νά βαίνουν πέραν τῶν ὁρίων πού προβλέπονται στήν ὁδηγία.

Ζ — Παρατηρήσεις πού κατέθεσε ἡ Ἐπιτροπή

Ἡ ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως καί τά ὁριά της (ἐρωτήματα Α 1 καί 2). Ὁ κοινοτικός νομοθέτης δέν προσεπάθησε νά δώσει ἕνα ὁρισμό τῆς δημοσίας τάξεως, ἀλλά νά ὁριοθετήσει τήν συμπεριφορά τῶν ἐθνικῶν ἀρχῶν καθορίζοντας ὁρισμένα κριτήρια, κυρίως ἀρνητικά. Στά Κράτη μέλη ἀφέθη ἡ ἐξουσία, ὄχι νά καθορίζουν κατά τρόπο ἀφηρημένο ἀλλά νά δίδουν συγκεκριμένο περιεχόμενο στήν ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως ἐφαρμόζοντάς την. Ἀπό τά ἀνωτέρω προκύπτει μία σημαντική συνέπεια ὡς πρός τήν ἁρμοδιότητα τοῦ Δικαστηρίου στό πλαίσιο τῆς προδικαστικῆς διαδικασίας· δέν δύναται νά κρίνει τήν συγκεκριμένη περίπτωση ἐφαρμογῆς, ἀναφορικῶς μέ τήν ὁποία οἱ ἀρχές Κράτους μέλους ἔλαβαν μέτρο δημοσίας τάξεως. Πράγματι, στά ἐθνικά δικαιοδοτικά ὄργανα ἐναπόκεινται νά ἐξετάσουν κατά πόσο συμφωνοῦν οἱ ἀτομικές ἀποφάσεις μέ τίς διατάξεις τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου (πρβλ. ἀπόφαση Rutili).

Ἡ Ἐπιτροπή κρίνει προτιμότερο νά ἀναφέρει τίς νομικές βάσεις, ἐπί τῶν ὁποίων θεμελιώνονται οἱ περιορισμοί κοινοτικοῦ δικαίου, στούς ὁποίους ὑπόκεινται τά μέτρα δημοσίας τάξεως πού λαμβάνονται ἀπό τίς ἐθνικές ἀρχές παρά νά ἐπιχειρήσει μία ἐξαντλητική ἀπαρίθμηση τῶν ἐν λόγω περιορισμῶν, οἱ ὁποῖοι δύνανται νά διακριθοῦν σέ τέσσερις κατηγορίες. Κατ' ἀρχάς, ὑφίστανται οἱ περιορισμοί πού ἀπορρέουν ἀπό τήν ἴδια τήν φύση τῶν μέτρων δημοσίας τάξεως στό κοινοτικό πλαίσιο, οἱ ὁποῖοι πρέπει νά ἑρμηνεύονται αὐστηρῶς (πρβλ. ὑπόθεση Van Duyn). Ἀκολούθως, ὑφίστανται περιορισμοί πού ἀφοροῦν τήν τήρηση τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς κοινοτικῆς ἐννόμου τάξεως, κυρίως δέ τῆς ἀρχῆς τῆς μή διακρίσεως. Ἡ Ἐπιτροπή φρονεῖ ὅτι πρέπει νά καθορισθεῖ τό σημεῖο ἰσορροπίας μεταξύ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς τῆς μή διακρίσεως, προϋπόθεση τῆς ὁποίας παραμένει βεβαίως ὅτι πρόκειται γιά ἀντικειμενικῶς δεκτικές συγκρίσεως καταστάσεις, καί τῆς εὐχέρειας πού ἀναγνωρίζεται στά Κράτη μέλη νά λαμβάνουν μέτρα δημοσίας τάξεως, τά ὁποῖα περιορίζουν τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν προσώπων καί ἐφαρμόζονται, συνεπῶς, κατά τρόπο εἰδικό, στούς κοινοτικούς ὑπηκόους. Πάντως, τά μέτρα πού λαμβάνονται στήν περίπτωση ἐφαρμογῆς τῶν ἄρθρων 48 παράγραφος 3 καί 56 τῆς συνθήκης ὑπόκεινται στήν δεύτερη θεμελιώδη ἀρχή τῆς κοινοτικῆς ἐννόμου τάξεως, τήν ἀρχή τῆς ἀναλογικότητος.

Πράγματι, πρέπει ὄχι μόνο νά ἐλεγχθεῖ ἄν τό μέτρο εἶναι ὄντως ἀναγκαῖο πρός προστασία τῆς δημοσίας τάξεως, πράγμα πού ἰσοδυναμεῖ μέ αὐστηρή ἑρμηνεία τῆς διατάξεως, ἀλλά πρέπει ἐπί πλέον νά ἐλεγχθεῖ ἄν ἡ ἀπειλή εἶναι ἀρκετά σοβαρή γιά νά δικαιολογήσει τό μέτρο πού ἀντιμετωπίζεται. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ ἐξέταση δέν ἀναφέρεται μόνο στόν δικαιολογημένο χαρακτήρα τοῦ μέτρου αὐτοῦ καθαυτοῦ (ἀπόφαση Rutili), ἀλλά ἀφορᾶ ἐπίσης τήν σύγκρουση τῶν δύο συμφερόντων γιά τά ὁποῖα πρόκειται, τῆς προστασίας τῆς ἐθνικῆς δημοσίας τάξεως, ἀφ' ἑνός, καί τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας τῶν προσώπων, ἀφ' ἑτέρου, λαμβανομένου ὑπ' ὄψη τοῦ θεμελιώδους χαρακτῆρος τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας πού τό Δικαστήριο ἐτόνισε ἐκ νέου ἰδίως στίς προαναφερθεῖσες ὑποθέσεις Royer καί Sagulo καί στήν ὑπόθεση 118/75 (Watson, Rec. 1976, σ. 1185). Κατά γενικότερο τρόπο, τό Δικαστήριο ἐδέχθη στήν ὑπόθεση Bouchereau ὅτι ἡ προσφυγή ἐκ μέρους ἐθνικῆς ἀρχῆς στήν ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως προϋποθέτει, ἐν πάση περιπτώσει, τήν ὕπαρξη, ἐκτός τῆς διαταράξεως τῆς κοινωνικῆς τάξεως πού συνιστᾶ κάθε παράβαση τοῦ νόμου, πραγματικῆς καί ἀρκετά σοβαρῆς ἀπειλῆς πού θίγει θεμελιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας. Τέλος, τελευταῖος περιορισμός κοινοτικοῦ δικαίου, ὅσον ἀφορᾶ τήν λήψη ἐθνικῶν μέτρων δημοσίας τάξεως· ὁ ἐνδιαφερόμενος πρέπει νά διαθέτει τίς κατάλληλες δικονομικές ἐγγυήσεις γιά νά προβάλει τά μέσα ὑπερασπίσεώς του. Αὐτό ἀκριβῶς ἔγινε δεκτό στήν ἀπόφαση Royer καί ἀπετέλεσε ἀντικείμενο τῶν ἀποφάσεων Rutili, Bouchereau, Pecastaing καί Santillo.

Ἔκταση ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς τῆς μή διακρίσεως (ἐρώτημα Α 3). Ἡ ἀρχή αὐτή δέν λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ὅταν οἱ καταστάσεις ἤ τά ἀντιμετωπιζόμενα μέτρα δέν δύνανται νά συγκριθοῦν. Ἐπί πλέον, δέν ἐφαρμόζεται παρά μόνον ὑπό τήν ἐπιφύλαξη τῶν εἰδικῶν διατάξεων τῆς συνθήκης, καθώς καί τῶν κανονισμῶν καί ὁδηγιῶν πού ἐκδίδονται πρός ἐφαρμογή της (ἀπόφαση Sagulo).

Ἔκταση ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς τῆς ἀναλογικότητος (ἐρωτήματα Α 7 καί 8). Ἡ ἐξέταση στήν ὁποία ὑποβάλλεται τό μέτρο δημοσίας τάξεως ὡς πρός τήν τήρηση τῆς ἀρχῆς αὐτῆς, ἀναφέρεται, κατά πρῶτον, στήν παραβίαση τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας ἀπό τό ἀντιμετωπιζόμενο μέτρο. Στήν ἀπόφαση Watson καί Belmann ἔγινε δεκτό ὅτι, μεταξύ τῶν κυρώσεων πού συνδέονται μέ τήν μή τήρηση τῶν προαναφερθεισῶν διατυπώσεων γιά τήν δήλωση καί τήν καταχώρηση στά μητρῶα, ἡ ἀπέλαση δέν συμβιβάζεται βεβαίως, ὅσον ἀφορᾶ τά προστατευόμενα ἀπό τό κοινοτικό δίκαιο πρόσωπα, μέ τίς διατάξεις τῆς συνθήκης, δεδομένου ὅτι ἕνα τέτοιο μέτρο συνιστᾶ ἄρνηση τοῦ ἰδίου τοῦ δικαιώματος πού παρέχει καί ἐγγυᾶται ἡ συνθήκη. Αὐτό δέν ἀποκλείει βεβαίως τό ἐνδεχόμενο ἡ ἀπομάκρυνση, ἡ ὁποία συνιστᾶ ἰδιαιτέρως σοβαρή κύρωση, νά ἔχει ἐπί πλέον, στήν συγκεκριμένη περίπτωση καί ἐν ὄψει τῶν συνθηκῶν, σημαντικές γιά τόν ἐνδιαφερόμενο προσωπικές συνέπειες.

Ἑρμηνεία τῆς ἐννοίας τῆς «ἀρκετά σοβαρᾶς ἀπειλῆς» (ἐρώτημα Α 12). Στίς προτάσεις του στήν ὑπόθεση Bonsignore, ὁ γενικός εἰσαγγελεύς Mayras διετύπωσε κατ' ἄλλο τρόπο τήν ἀπαίτηση πού καθώρισε τό Δικαστήριο καί κατά τήν ὁποία, ἀφ' ἑνός, ἡ παρέκκλιση πρέπει νά ἑρμηνεύεται αὐστηρῶς καί συνεπῶς, ἀπαιτεῖται «πραγματική καί ἀρκετά σοβαρή ἀπειλή πού θίγει θεμελιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας» (ἀπόφαση Boucheron) καί, ἀφ' ἑτέρου, τό ἀντιμετωπιζόμενο μέτρο πρέπει νά εἶναι ἀναγκαῖο πρός διασφάλιση τῶν καθιερωμένων ἀναγκῶν σέ μιά δημοκρατική κοινωνία (ἀπόφαση Rutili).

Πρέπει ἡ ἀτομική συμπεριφορά, πού δικαιολογεῖ τό μέτρο, νά ἀποτελεῖ ἀντικείμενο ποινικῆς κυρώσεως; (ἐρωτήματα Α 4, 5 καί 6). Οἱ ἀποφάσεις Van Duyn, Watson καί Belmann, Sagulo καί Bouchereau δεικνύουν σαφῶς ὅτι δέν ὑφίσταται κανείς ἀναγκαῖος σύνδεσμος μεταξύ τῆς ποινικῆς κολασίμου ἀπειλῆς τῆς δημοσίας τάξεως, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπό κοινοτικό ὑπήκοο καί τῆς ἀπαιτήσεως νά εἶναι ἡ ἀπειλή αὐτή ἀρκετά σοβαρή. Προκειμένου γιά συμπεριφορά πού δέν κολάζεται ποινικῶς καί ἐν ὄψει τοῦ περιθωρίου ἐκτιμήσεως πού ἔχει ἀφεθεῖ στά Κράτη μέλη πρός καθορισμό τοῦ περιεχομένου τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας τάξεως, ὁ ἀναγκαῖος ἔλεγχος τῶν ὀργάνων τῆς Κοινότητος δέν εἶναι δυνατός παρά μόνον ἄν τό ἐνδιαφερόμενο Κράτος μέλος ἔχει καταστήσει ἔκδηλο, ὑπό τήν μία ἤ ὑπό τήν ἄλλη μορφή καί κατά τρόπο σαφή καί μή ἐπιδεχόμενο ἀμφισβήτηση, τό πῶς ἐκτιμᾶ τόν ἐπιβλαβή χαρακτήρα τῆς συμπεριφορᾶς ἤ τῆς δραστηριότητος γιά τήν ὁποία πρόκειται καί τήν πρόθεσή του νά λάβει μέτρα ἔναντι τῶν ἀλλοδαπῶν ὑπηκόων. Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι πρόκειται ἐδῶ, τουλάχιστον κατ' ἀναλογία μέ τό ἄρθρο 7 τῆς εὐρωπαϊκῆς συμβάσεως περί τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων γιά μιά γενική ἐπιταγή σύμφωνα μέ τήν ὁποία δέν δύνανται νά ληφθοῦν κατά τῆς συμπεριφορᾶς κατασταλτικά μέτρα, ἄν δέν εἶναι ἐκ τῶν προτέρων γνωστά.

Ἑρμηνεία τοῦ «μέτρου γενικῆς προλήψεως» (ἐρώτημα Α 10). Τά λαμβανόμενα ὑπό τίς ἀναφερθεῖσες περιστάσεις μέτρα δέν ἐμπίπτουν στήν γενική πρόληψη, ὅπως αὐτή νοεῖται στήν ἀπόφαση Bonsignore. Τό γεγονός ὅτι ἕνα μέτρο δικαιολογεῖται ἀπό τό ὅτι τό ἄτομο ἀνήκει σέ κατηγορία ἤ σέ ὁμάδα, ἡ δράση τῆς ὁποίας θεωρεῖται ὡς προσβάλλουσα τήν δημοσία τάξη δέν προσδίδει στό μέτρο αὐτό τόν χαρακτήρα γενικῆς προλήψεως ἐφ' ὅσον ἐφαρμόζεται σέ κάθε ἀτομική περίπτωση, κατά τήν ὁποία θεωρεῖται ἀποκλειστικῶς ὅτι τό συμμετέχον στήν ἐν λόγω ὁμάδα ἄτομο συνιστᾶ, μέ τήν παρουσία ἤ τήν ἔστω παρελθοῦσα δράση του (πρβλ. ἀπόφαση Bouchereau), πραγματική καί ἀρκετά σοβαρή ἀπειλή πού θίγει θεμελιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας. Θά ὑφίστατο γενική πρόληψη ἄν, ἐπί πλέον ἤ ἀποκλειστικῶς, στόχος τοῦ περιοριστικοῦ μέτρου ἦταν ἡ δημιουργία ἀποτρεπτικοῦ ἀποτελέσματος στήν κατηγορία τῶν ἐνδιαφερομένων προσώπων. Ἐφ' ὅσον τό μέτρο δικαιολογεῖται ἀποκλειστικῶς «εἴτε διότι διεταράχθη σοβαρῶς ἡ δημοσία τάξη λόγω τῶν συντελεσθεισῶν πράξεων εἴτε διότι ὑπάρχει φόβος ἐπαναλήψεως τῶν ἀντικοινωνικῶν πράξεων ἐκ μέρους τοῦ ἐνδιαφερομένου» (προτάσεις τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Mayras στήν ὑπόθεση Bonsignore), δέν πρόκειται περί γενικῆς προλήψεως.

Ἑρμηνεία τῆς ἐννοίας τῆς ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς (ἐρώτημα Α 11). Ἄν τό μέτρο στηρίζεται στό γεγονός ὅτι αὐτές πού ἀσκοῦν τό «ἐπάγγελμα» τῆς πόρνης συμβάλλουν σέ ὁρισμένες χῶρες στήν ἐγκληματικότητα, δέν ἱκανοποιεῖται ἡ ἀπαίτηση διαπιστώσεως τῆς ἀτομικῆς συμπεριφορᾶς πού συνίσταται στόν ἔλεγχο τοῦ κατά πόσο τέτοιες σχέσεις ὑφίστανται ἤ ὑπῆρχαν στήν συγκεκριμένη περίπτωση τοῦ ἐνδιαφερομένου.

Δύναται νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ ἰδιωτική συμπεριφορά; (ἐρώτημα Α 9). Δέν δύναται νά διατυπωθεῖ μιά πρόσφορη ἀρχή ὡς πρός τήν ἐκτίμηση ἑνός μέτρου δημοσίας τάξεως

στό κοινοτικό δίκαιο, ἡ ὁποία νά ἀναφέρεται στόν «ἰδιωτικό» ἤ «δημόσιο» χαρακτήρα ὁρισμένης συμπεριφορᾶς. Ἐφ' ὅσον μία συμπεριφορά, ἀποτελοῦσα τμῆμα τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς θεωρεῖται ἀπό τήν ἐθνική ἀρχή ὡς ἔχουσα ἐπιπτώσεις ἐκτός αὐτῆς, τό ἐνδιαφερόμενο Κράτος μέλος δύναται, κατ' ἐφαρμογή τῶν ἀρχῶν πού καθώρισε τό Δικαστήριο, νά θεωρήσει ὅτι ἀπαιτεῖται ἡ ἐπέμβασή του πρός προστασία τῆς δημοσίας τάξεως. Αὐτό συμβαίνει ἰδίως στόν τομέα τῶν ἠθῶν· ὑπάρχουν συμπεριφορές, σεξουαλικές ἤ ἄλλες, καθαρῶς ἰδιωτικές, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν ἀντικείμενο ἐκτιμήσεων πού διαφέρουν πολύ ἀπό ἕνα Κράτος μέλος σέ ἄλλο καί μάλιστα, ἐντός ἑνός Κράτους μέλους, ἀπό μία χρονική περίοδο σέ ἄλλη.

Δίναται τό μέτρο ἀπομακρύνσεως νά εἶναι ὁριστικό; (ἐρώτημα Α 13). Ἡ ὁριστική ἀπόφαση ἀπομακρύνσεως ἀπό τήν ἐπικράτεια συνιστᾶ ἀναμφισβητήτως μέτρο ἐξαιρετικῶς σοβαρό, δεδομένου ὅτι ἐκμηδενίζεται γιά πάντα ἕνα δικαίωμα πού κοινοτικός ὑπήκοος ἔλκει ἀπ' εὐθείας ἀπό τήν συνθήκη (ἀπόφαση Watson καί Belmann). Κάθε μέτρο δημοσίας τάξεως πού λαμβάνεται εἰς βάρος κοινοτικοῦ ὑπηκόου πρέπει νά δικαιολογεῖται ἀπό τήν πραγματική καί ἀρκετά σοβαρή ἀπειλή πού θίγει θεμελιώδες συμφέρον τῆς κοινωνίας (ἀπόφαση Bouchereau). Μιά τέτοια ἐκτίμηση ἐξαρτᾶται κατ' ἀνάγκη ἀπό ἕνα σύνολο εἰδικῶν περιστάσεων, οἱ ὁποῖες, ἐξ ὁρισμοῦ, ποικίλλουν ἀπό μία ἐποχή σέ ἄλλη (ἀπόφαση Van Duyn). Ἡ παρελθοῦσα συμπεριφορά τοῦ ἐνδιαφερομένου δύναται νά δικαιολογήσει παρέμβαση τῆς ἀρχῆς, καθ' ὅσον ὑφίσταται ἐνεστῶσα ἀπειλή (ἀπόφαση Bouchereau). Συνεπῶς, ἡ ὁριστική ἀπόφαση περί ἀπομακρύνσεως, ἀνεξαρτήτως τῆς συμπεριφορᾶς ἐπί τῆς ὁποίας στηρίζεται, παραβιάζει τήν ἀρχή τῆς ἀναλογικότητος καί δέν τηρεῖ τήν ἀρχή τῆς περιοριστικῆς ἑρμηνείας τῆς παρεκκλίσεως τοῦ ἄρθρου 48 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης. Ἀντιθέτως, δέν ἀποκλείεται ἡ δυνατότης νά ἐπαναλαμβάνεται τό μέτρο ἀπαγορεύσεως εἰσόδου στήν ἐπικράτεια μετά ἀπό κάθε νέα αἴτηση, ἐφ' ὅσον ἡ ἐθνική ἀρχή δύναται νά προβάλει αἰτιολογημένως ὅτι κάθε μέτρο ἀρνήσεως τηρεῖ τά βάσει τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου ὅρια πού ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω.

Ὑποχρεώσεις αἰτιολογήσεως (ἐρώτημα Α 14). Ἡ ἀπαίτηση αἰτιολογήσεως, πού τονίζεται στίς ἀποφάσεις Rutili καί Royer, ἰδίως, ἐκ μέρους τοῦ ἐνδιαφερομένου κράτους, κοινοποίηση τῆς αἰτιολογίας τῆς ἀποφάσεως κατά τρόπο «σαφή καί πλήρη», προκειμένου νά δυνηθεῖ ὁ ἐνδιαφερόμενος νά προβάλει ἐπωφελῶς τά μέσα ὑπερασπίσεώς του. Ἀπό τά ἀνωτέρω ἕπεται ὅτι δέν ἀνταποκρίνεται στήν ἐν λόγω ἀπάντηση μία διατύπωση γενικῆς αἰτιολογίας, ἡ ὁποία δέν συνδέεται εὐθέως καί ἐπακριβῶς μέ τήν συμπεριφορά τοῦ κοινοτικοῦ ὑπηκόου γιά τόν ὁποῖο πρόκειται. Ὡς πρός τήν χρησιμοποιουμένη γλώσσα, ἡ πραγματική ἀπόλαυση τῆς ἐγγυήσεως πού παρέχεται μέ τήν ὑποχρέωση αἰτιολογήσεως δέν δύναται νά διασφαλισθεῖ μετά βεβαιότητος παρά μόνον ἄν ἡ αἰτιολογία κοινοποιεῖται στήν ἐθνική γλώσσα τῶν ἐνδιαφερομένων ἤ, στήν περίπτωση ὑπηκόων Κρατῶν μελῶν μέ περισσότερο ἐπίσημες γλῶσσες, σέ ἐκείνη ἀπό τίς ἐθνικές τους γλῶσσες, τήν ὁποία ὁμιλοῦν.

Ἐλάχιστες δικονομικές ἐγγυήσεις (ἐρώτημα Β 1). Ἡ ἀνεπάρκεια τῆς προστασίας ἐμφανίζεται σέ τρεῖς περιπτώσεις: στήν ἔλλειψη ἐνδίκου προσφυγῆς κατά τῶν ἀποφάσεων πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 8 τῆς ὁδηγίας

ὅταν ὑφίστανται τέτοιες ἔνδικες προσφυγές, ἀλλά δέν ἐπιτρέπουν παρά τόν ἔλεγχο τῆς νομιμότητος τῆς ἀποφάσεως, ἀποκλείοντας τόν ἐπί τῆς οὐσίας ἔλεγχο· ὅταν τέτοιες προσφυγές, ἔστω καί ἀφορῶσες τήν οὐσία, δέν ἔχουν ἀνασταλτικό ἀποτέλεσμα (πρβλ. προτάσεις τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Capotorti στήν ὑπόθεση Pecastaing καί ἀπόφαση Santillo).

Ἐρώτημα Β 2 καί 3. Ἡ ἀπαίτηση διαβουλεύσεως μέ μία διαφορετική ἀρχή δέν θά ἐπετύγχανε νά ἐξασφαλίσει τήν τήρηση τῶν ἐλαχίστων κανόνων διαδικασίας, παρά μόνον ἄν ἀπέβλεπε στήν ἐξασφάλιση τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν μελῶν τῆς ἀρχῆς αὐτῆς σέ σχέση μέ τήν ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση. Ἡ Ἐπιτροπή τάσσεται ὑπέρ τῆς ἀπόψεως τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Capotorti κατά τήν ὁποία, γιά νά εἶναι πραγματική ἡ ἀνεξαρτησία αὐτή, πρέπει «τό πρόσωπο ἤ τά πρόσωπα πού ἀποτελοῦν τό συμβουλευτικό ὄργανο νά μή ἔχουν κανενός εἴδους σύνδεσμο μέ τήν ἀρχή πού καλεῖται νά λάβει τήν ἀπόφαση» (ὑπόθεση Pecastaing). Ἐπισημαίνεται, ὅπως ἐδέχθη τό Δικαστήριο στήν ἀπόφαση Santillo, ὅτι «ἡ ὁδηγία ἀφήνει στά Κράτη μέλη ἕνα περιθώριο ἐκτιμήσεως γιά τόν ὁρισμό τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς. Δύναται νά θεωρηθεῖ ὡς ἁρμοδία κάθε δημοσία ἀρχή ἀνεξάρτητη τῆς ἀρχῆς πού καλεῖται νά λάβει ἕνα ἀπό τά προβλεπόμενα στήν ὁδηγία μέτρα, ὀργανωμένη κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε ὁ ἐνδιαφερόμενος νά ἔχει τό δικαίωμα νά ἐκπροσωπεῖται καί νά προβάλει ἐνώπιόν της τά μέσα ὑπερασπίσεώς του». Ἡ Ἐπιτροπή σημειώνει ὅτι, καθ' ὅσον γνωρίζει, ἡ συμβουλευτική ἐπιτροπή ἀλλοδαπῶν δέν περιλαμβάνει ποτέ, μεταξύ τῶν μελῶν πού συμμετέχουν στήν λήψη τῆς ἀποφάσεως, ὑπαλλήλους τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης. Τό γεγονός ὅτι καθήκοντα γραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς ἀσκεῖ ὑπάλληλος τοῦ ἐν λόγω Ὑπουργείου δέν εἶναι ἱκανό νά θέσει σέ κίνδυνο τήν ἀμεροληψία τῆς ἐπιτροπῆς, δεδομένου ὅτι τά καθήκοντα γραμματέως εἶναι ἐκτελεστικά καί ὄχι καθήκοντα λήψεως ἀποφάσεων. Εἶναι ἀληθές ὅτι τό ἄρθρο 10 τοῦ νόμου τῆς 28ης Μαρτίου 1952 δέν ἀποκλείει τήν δυνατότητα συμμετοχῆς στήν συμβουλευτική ἐπιτροπή ἑνός μέλους τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς. Ἡ κατάσταση αὐτή δύναται νά θέσει ὑπό ἀμφισβήτηση τήν ἀμεροληψία τῆς ἐπιτροπῆς, δεδομένου ὅτι ἐνδέχεται νά κληθεῖ ἡ εἰσαγγελική ἀρχή νά παρέμβει σέ προγενέστερο τῆς διαβουλεύσεως μέ τήν ἐπιτροπή στάδιο διώξεων. Τό γεγονός ὅτι ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τίς ἀποφάσεις εἶναι αὐτή πού ἀμείβει τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς δέν φαίνεται, ἀντιθέτως, νά θέτει ἐν ἀμφιβόλω τήν ἀμεροληψία τῆς τελευταίας, ἐφ' ὅσον συμβαίνει τό ἴδιο σχετικά μέ τούς δικαστές πού συμμετέχουν σέ πολιτικά ἤ ποινικά δικαστήρια. Τέλος, ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς διαδικασία, ὁ ὑπάλληλος τῆς ὑπηρεσίας δημοσίας ἀσφαλείας ἤ ὁ ἐκπρόσωπός του συμμετέχει στίς συζητήσεις καί ὄχι στίς διασκέψεις.

Ἐρωτήματα σχετικά μέ τήν ἐνώπιον τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς διαδικασία (ἐρωτήματα Β 4, 5, 6, 7, 12, 13, 14 καί 15). Τό ἄρθρο 9 παράγραφος 1 τοῦ βελγικοῦ νόμου ὁρίζει ὅτι σέ περίπτωση ὑποχρεωτικῆς παρεμβάσεως τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ὁ ἐνδιαφερόμενος πρέπει νά δύναται νά προβάλλει τά μέσα ὑπερασπίσεώς του καί νά ἐπικουρεῖται ἤ νά ἐκπροσωπεῖται κατά τούς ὅρους διαδικασίας πού προβλέπονται ἀπό τήν ἐθνική νομοθεσία. Ἡ ἴδια διευκρίνιση δέν περιέχεται στήν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθρου 9, πού ἀφορᾶ τήν διαβούλευση, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου, μέ τήν ἀνεξάρτητη ἀρχή. Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι ἐφ' ὅσον, κατ' αὐτό τόν τρόπο, γίνεται ρητῶς ἀναφορά στούς ἐθνικούς κανόνες διαδικασίας, ὅταν διακυβεύονται συγκριτικῶς σημαντικότερα συμφέροντα (ἄρνηση ἀνανεώσεως ἀδείας διαμονῆς ἤ ἀπόφαση περί ἀπομακρύνσεως τοῦ κατόχου ἀδείας παραμονῆς), ὁ ἴδιος κανόνας θά πρέπει νά ἰσχύει στήν

περίπτωση πού ή παρέμβαση τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀφορᾶ σχετικῶς λιγότερο σημαντικά συμφέροντα (ἄρνηση χορηγήσεως πρώτης ἀδείας διαμονῆς). Δεδομένου ὅτι ἡ ὁδηγία δέν δεσμεύει τό Κράτος μέλος στό ὁποῖο ἀπευθύνεται παρά μόνο ὡς πρός τό ἐπιδιωκόμενο ἀποτέλεσμα, πρέπει, κατά συνέπεια, τό κράτος νά πραγματοποιήσει τόν σκοπό τοῦ ἄρθρου 9 παράγραφος 2, δηλαδή τήν διαβούλευση, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου, μέ τήν ἀνεξάρτητη ἀρχή, ἀλλά παραμένει ἐλεύθερο ὡς πρός τόν καθορισμό τῶν κανόνων διαδικασίας πού ρυθμίζουν τήν διαβούλευση αὐτή. Ἡ ἀρχή αὐτή ἐπιβεβαιώθη, σέ γενικότερο πλαίσιο, μέ τίς ἀποφάσεις ἐπί τῶν ὑποθέσεων 33/76 (Rewe, Rec. σ. 1989) καί 45/76 (Comet, Rec. σ. 2043), στίς ὁποῖες ἐκρίθη ὅτι «ἐφ' ὅσον δέν ὑφίσταται σχετική κοινοτική ρύθμιση, ἐναπόκειται στήν ἐσωτερική ἔννομη τάξη κάθε Κράτους μέλους νά ὁρίζει τά ἁρμόδια δικαιοδοτικά ὄργανα καί νά ρυθμίζει τίς διαδικαστικές λεπτομέρειες τῶν μέσων παροχῆς ἐννόμου προστασίας πού προορίζονται νά ἐξασφαλίσουν τήν προστασία τῶν δικαιωμάτων πού ἔλκουν οἱ πολίτες ἀπό τό ἄμεσο ἀποτέλεσμα τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου». Πάντως, οἱ δύο αὐτές ἀποφάσεις παρέχουν δύο σημαντικές διευκρινίσεις ἐν προκειμένω: οἱ ἐθνικές λεπτομέρειες ἐφαρμογῆς δέν δύνανται νά εἶναι ὀλιγότερο εὐνοϊκές ἀπό αὐτές πού ἀφοροῦν παρόμοιες προσφυγές ἐσωτερικῆς φύσεως (πρβλ. τίς προτάσεις τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Capotorti στήν ὑπόθεση Pecastaing) καί ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐθνικῶν κανόνων διαδικασίας δέν δύναται νά καταστήσει πραγματικῶς ἀδύνατη τήν ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων πού τά ἐθνικά δικαιοδοτικά ὄργανα ὑποχρεοῦνται νά διασφαλίζουν. Ἑπομένως, ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι πρέπει νά δοθεῖ ἀπάντηση στά ἐρωτήματα μόνον κατά τό μέτρο πού ἡ ἐφαρμογή περιοριστικῶν κανόνων καθιστᾶ πρακτικῶς ἀδύνατη τήν προβλεπομένη στό ἄρθρο 9 παράγραφος 2 τῆς ὁδηγίας διαβούλευση καί τήν προβολή τῶν μέσων ὑπερασπίσεως. Αὐτό ἰσχύει ἰδίως ὅσον ἀφορᾶ τό ἐρώτημα 136, δεδομένου ὅτι ἐνδέχεται σέ ὁρισμένες περιπτώσεις νά χρησιμοποιηθεῖ ἡ ἐν λόγω διάταξη γιά νά περιορισθεῖ δικαίωμα πού ὁ ἐνδιαφερόμενος ἔλκει ἀπ' εὐθείας ἀπό κοινοτική διάταξη. Ἐπίσης, ὅσον ἀφορᾶ τό ἐρώτημα Β 7, εἶναι λογικό νά δεχθεῖ κανείς ὅτι ἐφ' ὅσον τό ἄρθρο 9 παράγραφος 2 ἐπιτρέπει στόν ἐνδιαφερόμενο νά προβάλει τά μέσα ὑπερασπίσεώς του, ἀναγκαία συνέπεια αὐτοῦ εἶναι ὅτι τά μέσα αὐτά πρέπει νά ἐξετάζονται καί νά κρίνονται ἀπό τήν ἀνεξάρτητη ἀρχή, ἡ γνώμη τῆς ὁποίας ζητεῖται. Τέλος, τό αὐτό ἰσχύει ὡς πρός τά ἐρωτήματα Β 11, 12 καί 13 πού ἀφοροῦν τήν ἀνακοίνωση τοῦ φακέλλου. Ἡ Ἐπιτροπή παραπέμπει στίς προτάσεις τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Capotorti στήν ὑπόθεση Pecastaing. Ἡ πρόσβαση τοῦ ἐνδιαφερομένου ἀπ' εὐθείας ἤ μέσω τοῦ δικηγόρου του σέ ὁλόκληρο τόν φάκελλο τῆς ὑποθέσεως, ὅπως κοινοποιεῖται στήν συμβουλευτική ἐπιτροπή, συνιστᾶ βασικό στοιχεῖο τῆς ὑπερασπίσεως. Τό μόνο γεγονός πού δύναται νά περιορίσει τήν πρόσβαση στόν φάκελλο εἶναι ἡ ἐνδεχόμενη ὕπαρξη «λόγων ἀσφαλείας τοῦ κράτους», περίπτωση κατά τήν ὁποία ἡ διοικητική ἀρχή ὀφείλει νά δικαιολογήσει τήν ὕπαρξη τέτοιων λόγων στήν ἀνεξάρτητη ἀρχή. Ἡ διαδικασία μελέτης τοῦ φακέλλου πρέπει λογικῶς νά ἐπιτρέπει στόν κοινοτικό ὑπήκοο τήν προβολή τῶν μέσων ὑπερασπίσεώς του, αὐτό δέ ἀφορᾶ τόσο τήν προθεσμία γιά τήν μελέτη ὅσο καί τά ἔξοδα ἐνδεχομένης μετακινήσεως. Ἡ ἀπάντηση στό ἐρώτημα Β 15 ἐντάσσεται στήν ἴδια προοπτική.

Στήν ὑπόθεση 116/81, ἡ Ἐπιτροπή προσθέτει ὅτι ἡ προσφυγή, μέ πρωτοβουλία τοῦ κέντρου ἀλλοδαπῶν, πρός τήν συμβουλευτική ἐπιτροπή, ἐνῶ ὁ ἐνδιαφερόμενος δέν ἔχει λάβει ἄδεια διαμονῆς ὑπερακο-

ντίζει τόν στόχο τοῦ ἄρθρου 9 παράγραφος 2 τῆς ὁδηγίας.

Πάντως, ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι ἡ διάταξη αὐτή ἀποβλέπει στό νά ἐξασφαλίσει στόν κοινοτικό ὑπήκοο τίς ἐλάχιστες ἐγγυήσεις καί ὅτι τό κοινοτικό δίκαιο δέν ἀντιτίθεται στό νά τοῦ παρέχει, πράγματι, τό Κράτος μέλος εὐρύτερες ἐγγυήσεις ζητώντας αὐτεπαγγέλτως τήν γνώμη τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀκόμη καί γιά τά μέτρα πού πρόκειται νά ληφθοῦν εἰς βάρος προσώπων πού δέν εἶναι ἀκόμη κάτοχοι ἀδείας διαμονῆς. Μία τέτοια πρακτική γενικευόμενη, ἐνδέχεται νά παρακινήσει τούς κοινοτικούς ὑπηκόους νά μή τηροῦν τήν προθεσμία πού τάσσεται μέ τό ἄρθρο 4 τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 27ης Δεκεμβρίου 1969, καί συνιστᾶ, συνεπῶς, προσβολή τῶν δικαιωμάτων τους, κατά τό μέτρο πού θά τούς ἀντιτάσσετο, μεταγενεστέρως, ἡ ἀπώλεια τοῦ δικαιώματος.

μονή σέ ἕνα Κράτος μέλος εἶναι δικαίωμα τοῦ μισθωτοῦ ἤ ἀνεξάρτητου ἐργαζομένου κοινοτικοῦ ὑπηκόου, τό βάρος ἀποδείξεως φέρει ἡ ἀρχή. Ἡ Ἐπιτροπή φρονεῖ ὅτι ὁ καθορισμός τῆς ἀποδεικτικῆς δυνάμεως προηγουμένων κοινοτικῶν καταδικῶν πρέπει νά ρυθμίζεται ἀπό τό ἐθνικό δίκαιο. Ἀπό τήν ἀπόφαση Bouchereau προκύπτει ὅτι ἡ ὕπαρξη ἐνεστώσης γιά τήν δημοσία τάξη ἀπειλῆς δύναται νά θεμελιωθεῖ γιά κάθε ποινικῶς κολάσιμη στό κράτος καταγωγῆς συμπεριφορά, ἔστω καί ἄν δέν ὑφίσταται ποινική καταδίκη. Τέλος, «ἡ ἔκθεση περί ἠθικότητος» πού καταρτίζει ἡ ἀστυνομία τοῦ τόπου διαμονῆς τοῦ ἐνδιαφερομένου καί ἐκθέτει, βάσει γενικῶν πληροφοριῶν, σειρά στοιχείων πού ἀφοροῦν τήν συμπεριφορά του κτλ. δέν ἀρκεῖ ἀπό μόνη της νά θεμελιώσει βασίμως τήν ὕπαρξη πραγματικῆς καί ἀρκετά σοβαρῆς ἀπειλῆς πού θίγει θεμελιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας.

III — Προφορική διαδικασία

Διαδικαστικά ζητήματα σχετικά μέ τό βάρος τῆς ἀποδείξεως (ἐρωτήματα B 8, 9 καί 10). Ἡ ὁδηγία προβλέπει στό ἄρθρο 9 παράγραφος 2, ὑπέρ τοῦ κοινοτικοῦ ὑπηκόου, τήν εὐχέρεια νά ζητηθεῖ ἡ γνώμη μιᾶς ἀνεξάρτητης ἀρχῆς προκειμένου νά εἶναι δυνατός ὁ ἔλεγχος ὄχι μόνον τῆς νομιμότητος ἀλλά καί τῆς σκοπιμότητος τοῦ ἀντιμετωπιζομένου μέτρου πρό τῆς ὁριστικῆς λήψεως τῆς ἀποφάσεως (ἀπόφαση Pecastaing). Ἀπό αὐτό προκύπτει λογικῶς ὅτι ἡ ἀρχή πού λαμβάνει τήν ἀπόφαση ὀφείλει νά ὑποβάλει στήν ἀνεξάρτητη ἀρχή φάκελλο, στόν ὁποῖο νά θεμελιώνεται, κατά τρόπο πλήρη καί ἀναμφισβήτητο, ἡ φύση τῶν προσαπτομένων πράξεων, ἡ ἀνάγκη λήψεως τῶν προτεινομένων μέτρων καί ὁ ἀνάλογος σέ σχέση μέ τήν προβαλλομένη ἀπειλή χαρακτήρας τους (ἀπόφαση Santillo). Ἀπό τήν ἀπόφαση Royer προκύπτει ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ εἴσοδος καί ἡ διαΟἱ αἰτοῦσες στήν κυρία δίκη, ἐκπροσωπούμενες ἀπό τόν δικηγόρο Λιέγης L. Mission, ἡ βελγική κυβέρνηση, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τούς δικηγόρους Λιέγης J. P. Soumagne καί E. E. Jeunehomme, ἡ γαλλική κυβέρνηση, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Bernard Botte, ἡ ἰταλική κυβέρνηση, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Avvocato dello stato O. Fiumara καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν δικηγόρο Βρυξελλῶν Francis Herbert, ἀνέπτυξαν προφορικῶν τίς παρατηρήσεις τους στήν συνεδρίαση τῆς 13ης Ἰανουαρίου 1982.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του στήν συνεδρίαση τῆς 16ης Φεβρουαρίου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ διατάξεις τῆς 8ης Μαΐου 1981, οἱ ὁποῖες περιῆλθαν στό Δικαστήριο στίς 12 Μαΐου ἰδίου ἔτους, ὁ πρόεδρος τοῦ Tribunal de première instance τῆς Λιέγης, δικάζων κατά τήν διαδικασία τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων, ὑπέβαλε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, διάφορα προδικαστικά ἐρωτήματα ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τῶν ἄρθρων 7, 48 παράγραφος 3, 56 παράγραφος 1 καί 66 τῆς συνθήκης καί τῆς ὁδηγίας 64/221 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 25ης Φεβρουαρίου 1964 περί τοῦ συντονισμοῦ τῶν εἰδικῶν μέτρων γιά τήν διακίνηση καί τήν διαμονή ἀλλοδαπῶν, τά ὁποῖα δικαιολογοῦνται ἀπό λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ἀσφαλείας ἤ δημοσίας ὑγείας (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 05/001, σ. 16) καί ἰδίως, τῶν ἄρθρων της, 3, 6, 8 καί 9.

2 Τά ἐρωτήματα αὐτά ἀνέκυψαν στό πλαίσιο διαφορῶν μεταξύ τοῦ Βελγικοῦ Δημοσίου καί τῶν αἰτουσῶν στήν κυρία δίκη, γαλλικῆς ἰθαγενείας, ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἀρνήσεως τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς νά παράσχει ἄδεια διαμονῆς στήν βελγική ἐπικράτεια, ἀρνήσεως στηριζομένης στήν συμπεριφορά τῶν ἐνδιαφερομένων, ἡ ὁποία ἐθεωρήθη ὡς ἀντίθετη πρός τήν δημοσία τάξη, διότι ἦταν σερβιτόρες σέ ὕποπτο ἀπό ἀπόψεως ἠθῶν μπάρ.

3 Ὁ βελγικός νόμος τῆς 21ης Αὐγούστου 1948, μέ τόν ὁποῖο κατηργήθη ἡ ἐπίσημη κανονιστική ρύθμιση τῆς πορνείας, ἀπαγορεύει τήν προσέλκυση πελατῶν, τήν παρακίνηση σέ ἀκολασία, τήν ἐκμετάλλευση πορνῶν, τήν διατήρηση οἴκου ἀκολασίας ἤ ἀνοχῆς καί τήν μαστρωπεία, ὁρίζει δέ ὅτι συμπληρωματικοί κανονισμοί δύνανται νά ἐκδίδονται ἀπό τά δημοτικά συμβούλια, ἐφ' ὅσον ἀποβλέπουν στήν διασφάλιση τῆς ἠθικῆς καί τῆς κοινῆς ἡσυχίας. Ὁ ἀστυνομικός κανονισμός τοῦ Δήμου Λιέγης τῆς 25ης Μαρτίου 1957 καί οἱ μεταγενέστερες ἀποφάσεις ὁρίζουν ὅτι ἀπαγορεύεται στά πρόσωπα πού ἐπιδίδονται στήν πορνεία νά ἐκτίθενται στήν θέα τῶν διερχομένων, ὅτι στόν τόπο ἐργασίας τους οἱ θύρες καί τά παραθυρα θά παραμένουν κλειστά καί καλυμμένα κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε νά μή εἶναι θεατό τό ἐσωτερικό καί ὅτι τά ἴδια πρόσωπα δέν δύνανται νά στέκονται στόν δρόμο κοντά στόν τόπο ἐργασίας τους.

4 Τά ἐρωτήματα πού ὑπέβαλε τό ἐθνικό δικαιοδοτικό ὄργανο, ἡ διατύπωση τῶν ὁποίων καί στίς δύο ὑποθέσεις εἶναι οὐσιαστικῶς ἡ ἴδια, κατανέμονται ἀπό τό παραπέμπον δικαστήριο σέ δύο κατηγορίες πού φέρουν ἀντιστοίχως τόν τίτλο «Ὡς πρός τήν ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως» καί «Ὡς πρός τίς δικονομικές ἐγγυή-

σεις». Ἐν ὄψει τοῦ ὅτι τά ἐρωτήματα εἶναι σχεδόν ὅμοια καί στίς δύο ὑποθέσεις, ἐνδείκνυται ἡ ἕνωσή τους πρός ἔκδοση κοινῆς ἀποφάσεως.

I — Ἐπί τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας τάξεως

Ἐπί τῶν ἐρωτημάτων 1 ἕως 9, 11 καί 12

5 Τά ἐρωτήματα 1 ἕως 9, 11 καί 12 ἀφοροῦν, κατ' οὐσίαν, τό ζήτημα ἄν ἕνα Κράτος μέλος δύναται, δυνάμει τῶν ἐπιφυλάξεων πού ἀναφέρονται στά ἄρθρα 48 καί 56 τῆς συνθήκης, νά ἀπομακρύνει ἀπό τό ἔδαφός του ὑπήκοο ἄλλου Κράτους μέλους ἤ νά τοῦ ἀπαγορεύσει τήν εἴσοδο στήν ἐπικράτεια λόγω δραστηριοτήτων, οἱ ὁποῖες, ὡς πρός τούς ἴδιους τούς ὑπηκόους του, δέν δίδουν λαβή σέ κατασταλτικά μέτρα.

6 Τά ἀνωτέρω ἐρωτήματα αἰτιολογοῦνται ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ πορνεία αὐτή καθαυτή δέν ἀπαγορεύεται ἀπό τήν βελγική νομοθεσία, ἐνῶ ἐμπίπτουν στόν νόμο ὁρισμένες παρεπόμενες δραστηριότητες, ἰδιαιτέρως ἐπιβλαβεῖς ἀπό κοινωνικῆς ἀπόψεως, ὅπως ἡ ἐκμετάλλευση πορνῶν ἀπό τρίτους καί οἱ διάφορες μορφές παρακινήσεως σέ ἀκολασία.

7 Οἱ περιεχόμενες στά ἄρθρα 48 καί 56 τῆς συνθήκης ἐπιφυλάξεις ἐπιτρέπουν στά Κράτη μέλη τήν λήψη ὡς πρός τούς ὑπηκόους ἄλλων Κρατῶν μελῶν καί γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στίς ἐν λόγω διατάξεις, ἰδίως δέ γιά λόγους οἱ ὁποῖοι δικαιολογοῦνται ἀπό τήν δημοσία τάξη, μέτρων πού δέν δύνανται νά ἐφαρμόσουν στούς ὑπηκόους τους, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι δέν ἔχουν τήν ἐξουσία νά ἀπομακρύνουν τούς τελευταίους ἀπό τό ἐθνικό ἔδαφος ἤ νά τούς ἀπαγορεύσουν τήν εἴσοδο. Ἄν πρέπει, ἑπομένως, νά γίνει ἀποδεκτή αὐτή ἡ διαφορά μεταχειρίσεως, ἡ ὁποία ἀναφέρεται στήν φύση τῶν μέτρων πού δύνανται νά ληφθοῦν πρέπει, πάντως, νά τονισθεῖ ὅτι, σέ ἕνα Κράτος μέλος, ἡ ἁρμοδία πρός λήψη τῶν μέτρων αὐτῶν ἀρχή δέν δύναται νά στηρίξει τήν ἄσκηση τῶν ἐξουσιῶν της στήν ἐκτιμήση ὁρισμένης συμπεριφορᾶς, πού θά εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τήν δημιουργία αὐθαίρετης διακρίσεως εἰς βάρος ὑπηκόων ἄλλων Κρατῶν μελῶν.

8 Ἐνδείκνυται νά τονισθεῖ ἐν προκειμένω ὅτι ἡ προσφυγή ἐκ μέρους τῆς ἐθνικῆς ἀρχῆς στήν ἔννοια τῆς δημοσίας τάξεως προϋποθέτει, ὅπως ἐδέχθη τό Δικαστήριο μέ τήν ἀπόφαση τῆς 27ης Ὀκτωβρίου 1977 (Bouchereau, 30/77, Rec. σ. 1999), τήν ὕπαρξη «πραγματικῆς καί ἀρκετά σοβαρῆς ἀπειλῆς πού θίγει θεμε-

λιῶδες συμφέρον τῆς κοινωνίας». Ἂν καί τό κοινοτικό δίκαιο δέν ἐπιβάλλει στά Κράτη μέλη μία ὁμοιόμορφη κλίμακα ἀξιῶν ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐκτίμηση τῆς συμπεριφορᾶς πού δύναται νά θεωρηθεῖ ὡς ἀντίθετη πρός τήν δημοσία τάξη, πρέπει, ἐν τούτοις, νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι δέν δύναται νά θεωρηθεῖ ὁρισμένη συμπεριφορά ὡς ἐμφανίζουσα ἐπαρκή βαθμό σοβαρότητος γιά νά δικαιολογήσει περιορισμούς ὡς πρός τήν ἀποδοχή ἤ τήν διαμονή στό ἔδαφος ἑνός Κράτους μέλους, ὑπηκόου ἄλλου Κράτους μέλους, στήν περίπτωση κατά τήν ὁποία τό πρῶτο Κράτος μέλος δέν λαμβάνει, σέ σχέση μέ τήν ἴδια συμπεριφορά καί ὅταν αὐτή ἐπιδεικνύεται ἀπό τούς ἰδικούς του ὑπηκόους, κατασταλτικά ἤ ἄλλα πραγματικά καί ἀποτελεσματικά μέτρα πού ἀποβλέπουν στήν καταπολέμηση τῆς συμπεριφορᾶς αὐτῆς.

9 Στά ἐρωτήματα 1 ἕως 9, 11 καί 12 προσήκει, ἐπομένως, ἡ ἀπάντηση ὅτι ἕνα Κράτος μέλος δέν δύναται, δυνάμει τῆς σχετικῆς μέ τήν δημοσία τάξη ἐπιφυλάξεως πού περιέχουν τά ἄρθρα 48 καί 56 τῆς συνθήκης, νά ἀπομακρύνει ἀπό τό ἔδαφός του ὑπήκοο ἄλλου Κράτους μέλους ἤ νά τοῦ ἀπογορεύσει τήν εἴσοδο στήν ἐπικράτεια λόγω συμπεριφορᾶς, ἡ ὁποία, ὡς πρός τούς ἴδιους τούς ὑπηκόους τοῦ πρώτου Κράτους μέλους, δέν δίδει λαβή σέ κατασταλτικά μέτρα ἤ σέ ἄλλα πραγματικά καί ἀποτελεσματικά μέτρα πού ἀποβλέπουν στήν καταπολέμηση τῆς συμπεριφορᾶς αὐτῆς.

Ἐπί τοῦ 10ου ἐρωτήματος

10 Μέ τό 10ο ἐρώτημα, τό ἐθνικό δικαστήριο ζητεῖ νά πληροφορηθεῖ ἄν οἱ ἐνέργειες Κράτους μέλους, τό ὁποῖο ἐνδιαφερόμενο νά ἀπομακρύνει ἀπό τό ἔδαφός του τίς πόρνες πού προέρχονται ἀπό ὁρισμένη χώρα, ἐπειδή ἐνδέχεται νά συμβάλλουν στήν ἐγκληματικότητα, τό πράττει συστηματικῶς, δηλώνοντας ὅτι τό ἐπάγγελμα τῆς πόρνης ἀποτελεῖ κίνδυνο γιά τήν δημοσία τάξη καί χωρίς νά λάβει τόν κόπο νά ἐξετάσει ἄν δύνανται ἤ ὄχι οἱ ἐνδιαφερόμενες νά εἶναι ὕποπτες σχέσεων μέ τόν «ὑπόκοσμο», συνιστοῦν μέτρα γενικῆς προλήψεως ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 3 τῆς ὁδηγίας 64/221.

11 Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι τό ἄρθρο 3 παράγραφος 1 τῆς ὁδηγίας ὁρίζει ὅτι τά μέτρα τάξεως ἤ δημοσίας ἀσφαλείας πρέπει νά βασίζονται ἀποκλειστικῶς στήν προσωπική συμπεριφορά τοῦ ἀτόμου πού ἀφοροῦν. Ἐν προκειμένω, ἀρκεῖ ἡ παραπομπή στήν ἀπόφαση τῆς 26ης Φεβρουαρίου 1975 (Bonsignore, 67/74 Rec. σ. 297), στήν ὁποία τό Δικαστήριο ἔκρινε «ὅτι, ὡς πρός τούς ὑπηκόους τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς Κοινότητος καί ὅσον ἀφορᾶ τά μέτρα πού ἀποβλέπουν στήν

τήρηση τῆς δημοσίας τάξεως καί τήν διαφύλαξη τῆς δημοσίας ὑγείας, δέν δύνανται νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη αἰτιολογίες πού δέν συνδέονται μέ τήν ἀτομική περίπτωση, ὅπως προκύπτει ἰδίως ἀπό τήν ἐπιταγή τῆς παραγράφου 1, σύμφωνα μέ τήν ὁποία πρέπει νά εἶναι καθοριστική «ἀποκλειστικῶς» ἡ «προσωπική συμπεριφορά» αὐτῶν πού ἀφοροῦν τά ἐν λόγω μέτρα.

Ἐπί τοῦ 13ου ἐρωτήματος

12 Ὅσον ἀφορᾶ τήν δυνατότητα τοῦ προσώπου, εἰς βάρος τοῦ ὁποίου ἐλήφθη ἀπόφαση περί ἀπομακρύνσεως ἀπό τό ἔδαφος Κράτους μέλους, νά εἰσέλθει ἐκ νέου στό ἔδαφος τοῦ ἐν λόγω κράτους καί νά ζητήσει νέα ἄδεια διαμονῆς, πρέπει νά ὑπογραμμισθεῖ ὅτι κάθε ὑπήκοος Κράτους μέλους πού ἐπιθυμεῖ νά ἀναζητήσει ἐργασία σέ ἄλλο Κράτος μέλος δύναται νά ζητήσει ἐκ νέου ἄδεια διαμονῆς. Ἡ αἴτηση αὐτή, ὅταν ὑποβάλλεται μετά ἀπό εὔλογη προθεσμία, πρέπει νά ἐξετάζεται ἀπό τήν οἰκεία διοικητική ἀρχή τοῦ κράτους ὑποδοχῆς, ἡ ὁποία πρέπει νά λαμβάνει ἰδίως ὑπ' ὄψη τούς λόγους πού προβάλλει ὁ ἐνδιαφερόμενος, προκειμένου νά ἀποδείξει τήν οὐσιαστική μεταβολή τῶν περιστάσεων πού εἶχαν δικαιολογήσει τήν πρώτη ἀπόφαση περί ἀπομακρύνσεως. Πάντως, ὅταν ὑφίσταται εἰς βάρος του ἀπόφαση περί ἀπομακρύνσεως, ληφθεῖσα ἐγκύρως κατά τήν ἔννοια τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου, ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ νά παράγει ἔννομα ἀποτελέσματα, οὕτως ὥστε νά τόν ἀποκλείει ἀπό τό ἔδαφος τοῦ οἰκείου κράτους, τό κοινοτικό δίκαιο δέν προβλέπει ὑπέρ αὐτοῦ δικαίωμα εἰσόδου στήν ἐπικράτεια αὐτή κατά τήν διάρκεια ἐξετάσεως τῆς νέας αἰτήσεώς του.

Ἐπί τοῦ 14ου ἐρωτήματος

13 Τό ἄρθρο 6 τῆς ὁδηγίας 64/221 ὁρίζει ὅτι οἱ λόγοι δημοσίας τάξεως, δημοσίας ἀσφαλείας ἤ δημοσίας ὑγείας, ἐπί τῶν ὁποίων βασίζεται ἡ ἀπόφαση πού τόν ἀφορᾶ, γνωστοποιοῦνται στόν ἐνδιαφερόμενο, ἐκτός ἄν λόγοι ἀσφαλείας τοῦ κράτους ἀντιτίθενται στήν γνωστοποίηση. Ἀπό τούς σκοπούς στούς ὁποίους ἀποβλέπει ἡ ὁδηγία προκύπτει ὅτι ἡ ἀνακοίνωση τῶν λόγων πρέπει νά εἶναι ἀρκετά λεπτομερής καί ἀκριβής γιά νά ἐπιτρέπει στόν ἐνδιαφερόμενο τήν προάσπιση τῶν συμφερόντων του. Ὅσον ἀφορᾶ τήν γλώσσα πού πρέπει νά χρησιμοποιεῖται, ἀπό τήν δικογραφία προκύπτει ὅτι οἱ αἰτοῦσες στήν κυρία δίκη εἶναι γαλλικῆς ἰθαγενείας καί ὅτι οἱ ληφθεῖσες εἰς βάρος τους ἀποφάσεις συνετάχθησαν στήν γαλλική γλώσσα οὕτως ὥστε, δέν εἶναι σαφής ἡ χρησιμότης τοῦ ἐρωτήματος. Ἐν πάση περιπτώσει, ἀρκεῖ νά γίνεται ἡ κοινοποίηση ὑπό συνθῆκες πού νά ἐπιτρέπουν στόν ἐνδιαφερόμενο νά ἀντιληφθεῖ τό περιεχόμενο καί τίς συνέπειές της.

II — Ἐπί τῶν σχετικῶν μέ τίς δικονομικές ἐγγυήσεις ἐρωτημάτων

14 Τά ἐρωτήματα αὐτά ἀφοροῦν κυρίως τήν σύνθεση τῆς «ἁρμοδίας ἀρχῆς», στήν ὁποία ἀναφέρεται τό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας 64/221, τήν ἰδιότητα καί τήν διάρκεια τῆς θητείας τῶν μελῶν της, τήν ἐνδεχομένη σχέση μεταξύ τῶν μελῶν αὐτῶν καί τῆς ἀρχῆς, ἡ ὁποία καταβάλλει τήν ἀμοιβή τους, τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἐπιλαμβάνεται ἡ ἀρχή καί τήν διαδικασία ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς αὐτῆς.

15 Μέ τό ἄρθρο 9 παράγραφος 1 τῆς ὁδηγίας ἐπιδιώκεται ἡ ἐξασφάλιση τῶν ἐλαχίστων δικονομικῶν ἐγγυήσεων στά πρόσωπα πού πλήττονται ἀπό τό μέτρο ἀπομακρύνσεως. Στήν περίπτωση κατά τήν ὁποία ἡ προσφυγή ἐνώπιον δικαστηρίου κατά τῶν διοικητικῶν πράξεων δέν ἀφορᾶ παρά μόνον τήν νομιμότητα τῆς ἀποφάσεως, ἡ ἁρμοδία ἀρχή πρέπει νά ἐπιτρέπει τήν ἐξέταση τῶν περιστατικῶν καί τῶν συνθηκῶν, συμπεριλαμβανομένων τῶν στοιχείων σκοπιμότητος πού δικαιολογοῦν τό ἀντιμετωπιζόμενο μέτρο, πρό τῆς ὁριστικῆς λήψεως τῆς ἀποφάσεως. Ὁ ἐνδιαφερόμενος πρέπει νά δύναται νά προβάλλει τά μέσα ὑπερασπίσεώς του ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς αὐτῆς καί νά ἐπικουρεῖται ἤ νά ἐκπροσωπεῖται κατά τούς διαδικαστικούς ὅρους πού προβλέπονται ἀπό τήν ἐθνική νομοθεσία. Ἡ παράγραφος 2 τοῦ ἰδίου ἄρθρου ὁρίζει ὅτι τά πρόσωπα ἔναντι τῶν ὁποίων λαμβάνονται οἱ ἀποφάσεις περί ἀρνήσεως ἐκδόσεως τῆς πρώτης ἀδείας διαμονῆς, καθώς καί οἱ ἀποφάσεις περί ἀπομακρύνσεως πρό τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐν λόγω ἀδείας, δύνανται νά ζητήσουν τήν ἐξέταση τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν ἀπό τήν ἁρμοδία ἀρχή.

16 Ἡ ὁδηγία δέν διευκρινίζει τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ὁρίζεται ἡ ἀναφερομένη στό ἄρθρο 9 ἁρμοδία ἀρχή. Δέν ἀπαιτεῖ νά εἶναι ἡ ἀρχή αὐτή δικαστήριο ἤ νά συντίθεται ἀπό δικαστές. Οὔτε καί ἀπαιτεῖ νά ὁρίζονται τά μέλη τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς γιά ὁρισμένη περίοδο. Εἶναι οὐσιῶδες νά ἀποδεικνύεται σαφῶς ὅτι ἡ ἀρχή ἀσκεῖ τά καθήκοντά της μέ πλήρη ἀνεξαρτησία καί ὅτι δέν ὑπόκειται, ἀμέσως ἤ ἐμμέσως κατά τήν ἄσκηση τῶν καθηκόντων της, στόν ἔλεγχο τῆς ἀρχῆς, ἡ ὁποία καλεῖται νά λάβει τά προβλεπόμενα στήν ὁδηγία μέτρα. Ὑπό τήν προϋπόθεση ὅτι ἡ ἀπαίτηση αὐτή ἱκανοποιεῖται, οὔτε οἱ διατάξεις τῆς ὁδηγίας οὔτε ὁ ἐπιδιωκόμενος ἀπό αὐτήν σκοπός ἀντιτίθενται στό νά ἀμείβονται τά μέλη τῆς ἀρχῆς εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ πού καταρτίζεται γιά τήν διοικητική ὑπηρεσία, στήν ὁποία ὑπάγεται ἡ ἀρχή πού καλεῖται νά λάβει ἐνδεχόμενες ἀποφάσεις οὔτε στό νά ἐκτελεῖ καθήκοντα γραμματέως τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς ὑπάλληλος πού ἀνήκει στήν ἴδια διοικητική ὑπηρεσία.

17 Ὅσον ἀφορᾶ τήν προσφυγή ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς στήν προβλεπομένη στό ἄρθρο 9 παράγραφος 2 τῆς ὁδηγίας περίπτωση, ἡ ἐν λόγω ὁδηγία δέν περιέχει καμμία διάταξη ἀναγκαστικοῦ δικαίου ὡς πρός τίς λεπτομέρειες ἀσκήσεως τῆς προσφυγῆς αὐτῆς. Ἂν καί δέν ἀποκλείει τήν ἀπ' εὐθείας προσφυγή τοῦ ἐνδιαφερομένου ἐνώπιον τῆς ἐν λόγω ἀρχῆς, ἐν τούτοις δέν τό ἐπιβάλλει καί ἀφήνει στά Κράτη μέλη τήν σχετική εὐχέρεια ἐπιλογῆς, ἐφ' ὅσον διασφαλίζεται ἡ ἄσκηση τῆς προσφυγῆς αὐτῆς, ὅταν τό ζητεῖ ὁ ἐνδιαφερόμενος.

18 Ὅσον ἀφορᾶ τόν τύπο τῆς γνώμης τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς, ἀπό τόν ἐπιδιωκόμενο μέ τό σύστημα πού καθορίζεται στήν ὁδηγία σκοπό προκύπτει ὅτι ἡ γνώμη αὐτή πρέπει νά κοινοποιηθεῖ δεόντως στόν ἐνδιαφερόμενο, ἀλλά ἡ ὁδηγία δέν ἀπαιτεῖ νά ἀναφέρει ἡ γνώμη ὀνομαστικῶς τά μέλη τῆς ἀρχῆς ἤ τήν ἰδιότητά τους.

19 Ὅσον ἀφορᾶ τά ἐρωτήματα πού ἀφοροῦν τήν πρόοδο τῆς διαδικασίας ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς, συμπεριλαμβανομένων ὄχι μόνον τῶν κανόνων διαδικασίας, ἀλλά καί τῶν περί ἀποδείξεως κανόνων, ἀρκεῖ νά σημειωθεῖ, ὅπως ἀνεφέρθη ἀνωτέρω, ὅτι ἡ ὁδηγία 64/221 ὁρίζει ρητῶς στό ἄρθρο 9 παράγραφος 1 ὅτι ὁ ἐνδιαφερόμενος πρέπει νά δύναται νά προβάλλει τά μέσα ὑπερασπίσεώς του ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς αὐτῆς καί νά ἐπικουρεῖται ἤ νά ἐκπροσωπεῖται κατά τούς διαδικαστικούς ὅρους πού προβλέπονται στήν ἐθνική νομοθεσία. Οἱ ὅροι αὐτοί δέν δύνανται νά εἶναι δυσμενέστεροι γιά τόν ἐνδιαφερόμενο ἀπό τούς ἐφαρμοζομένους ἐνώπιον ἄλλων ἐθνικῶν ἀρχῶν τοῦ ἴδιου τύπου.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

20 Τά ἔξοδα στά ὁποῖα ὑπεβλήθησαν ἡ κυβέρνηση τοῦ Βελγίου, ἡ γαλλική κυβέρνηση, ἡ ἰταλική κυβέρνηση, ἡ ὁλλανδική κυβέρνηση, ἡ βρετανική κυβέρνηση καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, οἱ ὁποῖες κατέθεσαν παρατηρήσεις στό Δικαστήριο, δέν ἀποδίδονται. Δεδομένου ὅτι ἡ παρούσα διαδικασία ἔχει ὡς πρός τούς διαδίκους τῆς κυρίας δίκης τόν χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, πού ἀνέκυψε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου, σ' αὐτό ἐναπόκειται νά ἀποφανθεῖ ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνοντας ἐπί τῶν ἐρωτημάτων πού τοῦ ὑπέβαλε ὁ πρόεδρος τοῦ Tribunal de première instance τῆς Λιέγης δικάζων κατά τήν διαδικασία τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων, μέ διατάξεις τῆς 8ης Μαΐου 1981, ἀποφαίνεται:

1) Ἕνα Κράτος μέλος δέν δύναται, δυνάμει τῆς σχετικῆς μέ τήν δημοσία τάξη ἐπιφυλάξεως πού περιέχουν τά ἄρθρα 48 καί 56 τῆς συνθήκης, νά ἀπομακρύνει ἀπό τό ἔδαφός του ὑπήκοο ἄλλου Κράτους μέλους ἤ νά τοῦ ἀπαγορεύσει τήν εἴσοδο στήν ἐπικράτεια λόγω συμπεριφορᾶς, ἡ ὁποία, ὡς πρός τούς ἴδιους τούς ὑπηκόους τοῦ πρώτου Κράτους μέλους, δέν δίδει λαβή σέ κατασταλτικά μέτρα ἤ σέ ἄλλα πραγματικά ἀποτελεσματικά μέτρα πού ἀποβλέπουν στήν καταπολέμηση τῆς συμπεριφορᾶς αὐτῆς.

2) Ὡς πρός τούς ὑπηκόους τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς Κοινότητος καί ὅσον ἀφορᾶ τά μέτρα πού ἀποβλέπουν στήν τήρηση τῆς δημοσίας τάξεως καί τήν διαφύλαξη τῆς δημοσίας ὑγείας, δέν δύνανται νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη αἰτιολογίες πού δέν συνδέονται μέ τήν ἀτομική περίπτωση.

3) Κάθε ὑπήκοος Κράτους μέλους πού ἐπιθυμεῖ νά ἀναζητήσει ἐργασία σέ ἄλλο Κράτος μέλος δύναται, ἄν τοῦ ἐπεβλήθη προηγουμένως μέτρο ἀπομακρύνσεως ἀπό τό ἔδαφος τοῦ κράτους αὐτοῦ, νά ζητήσει ἐκ νέου ἄδεια διαμονῆς. Ἡ αἴτηση αὐτή, ὅταν ὑποβάλλεται μετά ἀπό εὔλογη προθεσμία, πρέπει νά ἐξετάζεται ἀπό τήν οἰκεία διοικητική ἀρχή τοῦ κράτους ὑποδοχῆς, ἡ ὁποία πρέπει νά λαμβάνει ἰδίως ὑπ' ὄψη τούς λόγους πού προβάλλει ὁ ἐνδιαφερόμενος, προκειμένου νά ἀποδείξει τήν οὐσιαστική μεταβολή τῶν περιστάσεων πού εἶχαν δικαιολογήσει τήν πρώτη ἀπόφαση περί ἀπομακρύνσεως.

4) Ἡ ἀνακοίνωση τῶν σκέψεων μέ τίς ὁποῖες αἰτιολογεῖται ἡ ἀπόφαση περί ἀπομακρύνσεως ἤ περί ἀρνήσεως χορηγήσεως ἀδείας διαμονῆς πρέπει νά εἶναι ἀρκετά λεπτομερής καί ἀκριβής γιά νά ἐπιτρέπει στόν ἐνδιαφερόμενο τήν προάσπιση τῶν συμφερόντων του.

5) Τό κοινοτικό δίκαιο δέν ἀπαιτεῖ νά εἶναι δικαστήριο ἤ νά συντίθεται ἀπό δικαστές ἡ ἀναφερομένη στό ἄρθρο 9 τῆς ὁδηγίας 64/221 ἀρχή οὔτε τά μέλη της νά ὁρίζονται γιά ὁρισμένη περίοδο. Τό κοινοτικό δίκαιο δέν ἀντιτίθεται στό νά ἀμείβονται τά μέλη τῆς ἀρχῆς εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ πού καταρτίζεται γιά τήν διοικητική ὑπηρεσία, στήν ὁποία ὑπάγεται ἡ ἀρχή πού καλεῖται νά λάβει ἐνδεχομένως ἀποφάσεις οὔτε στό νά ἐκτελεῖ καθήκοντα γραμματέως τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς ὑπάλληλος πού ἀνήκει στήν ἴδια διοικητική ὑπηρεσία.

6) Ἄν καί ἡ ὁδηγία 64/221 δέν ἀποκλείει τήν ἀπ' εὐθείας προσφυγή τοῦ ἐνδιαφερομένου ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς, ἐν τούτοις δέν τό ἐπιβάλλει καί ἀφήνει στά Κράτη μέλη τήν σχετική εὐχέρεια ἐπιλογῆς, ἐφ' ὅσον διασφαλίζεται ἡ ἄσκηση τῆς προσφυγῆς αὐτῆς, ὅταν τό ζητεῖ ὁ ἐνδιαφερόμενος.

7) Ἡ γνώμη τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς πρέπει νά κοινοποιεῖται δεόντως στόν ἐνδιαφερόμενο.

8) Ὁ ἐνδιαφερόμενος πρέπει νά δύναται νά προβάλλει τά μέσα ὑπερασπίσεώς του ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς καί νά ἐπικουρεῖται ἤ νά ἐκπροσωπεῖται κατά τούς διαδικαστικούς ὅρους πού προβλέπονται στήν ἐθνική νομοθεσία. Οἱ ὅροι αὐτοί δέν δύνανται νά εἶναι δυσμενέστεροι γιά τόν ἐνδιαφερόμενο ἀπό τούς ἐφαρμοζομένους ἐνώπιον ἄλλων ἐθνικῶν ἀρχῶν τοῦ ἰδίου τύπου.

Mertens de Wilmars Bosco Touffait Pescatore Mackenzie Stuart

O'Keeffe Koopmans Everling Χλωρός

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο στίς 18 Μαΐου 1982.

Ὁ γραμματεύς

P. Heim

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars